

INSPECTORATUL SOCIAL DE STAT

**MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

RAPORT DE ACTIVITATE pentru anul 2023

Aprob:

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'AB', written over a horizontal line.

Alexei BUZU, ministrul Muncii și Protecției Sociale

PREZENTUL RAPORT DE ACTIVITATE VIZEAZĂ REALIZAREA SARCINILOR STABILITE DE CĂTRE INSPECTORATUL SOCIAL DE STAT, PENTRU PERIOADA 01 IANUARIE – 31 DECEMBRIE 2023.

Coordonator :	Angela CHIRILOV, directoare.
Autori principali:	Alina DAȘCOV, șefa Direcției inspecția prestațiilor de asistență socială; Boris VIZIR, șeful Direcției inspecția serviciilor sociale; Mariana IORGA, șefa Secției acreditare; Tamara BOTNARU, șefa Serviciului resurse umane și comunicare cu publicul; Tatiana LUPU, șefa Serviciului economic.

Aducem mulțumiri tuturor angajaților Inspectoratului Social de Stat, care au contribuit la realizarea sarcinilor pe parcursul anului de activitate și la elaborarea prezentului Raport.

De asemenea, mulțumim tuturor experților care au participat împreună cu angajații Inspectoratului Social de Stat la evaluarea calității serviciilor sociale și la procesul de acreditare a prestatorilor de servicii sociale.

Raportul constituie informație publică și este disponibil de pagina web a Inspectoratului Social de Stat: www.iss.gov.md

Dragi cetățeni,

În anul 2023, activitatea noastră a fost marcată de eforturi intense și schimbări semnificative pentru a ne adapta la noile cerințe legislative și pentru a îmbunătăți serviciile oferite de Inspectoratul Social de Stat. Transformările realizate, inclusiv reorganizarea în două etape și modificările legislative aprobate de Guvern, au adus cu sine o serie de provocări, dar și oportunități majore pentru dezvoltarea sistemului de asistență socială din țara noastră.

Una dintre cele mai importante realizări ale anului a fost asumarea rolului de acreditare a prestatorilor de servicii sociale. Acest nou domeniu, atribuit Inspectoratului Social de Stat prin Legea nr. 372/2022, vine după lichidarea Consiliului Național pentru acreditarea prestatorilor de servicii sociale. În această nouă misiune, ne-am concentrat pe consolidarea capacităților funcționale pentru a asigura un proces de certificare riguros și eficient al prestatorilor de servicii sociale. Acest pas este esențial pentru garantarea calității și integrității serviciilor oferite beneficiarilor noștri.

De asemenea, am extins domeniul de control asupra prestațiilor de asistență socială și serviciilor sociale, prin dezvoltarea și implementarea unor noi metodologii de control. Aceste noi metodologii ne permit să monitorizăm și să evaluăm mai eficient serviciile sociale, asigurând astfel că beneficiarii primesc sprijinul necesar și că resursele sunt utilizate în mod transparent și responsabil.

Inspectoratul Social de Stat se angajează să continue să lucreze cu determinare și profesionalism pentru a îndeplini misiunea sa de a proteja și sprijini cetățenii vulnerabili. Ne propunem să menținem un dialog deschis cu toți partenerii noștri și să colaborăm strâns cu instituțiile guvernamentale, organizațiile non-guvernamentale și comunitățile locale pentru a răspunde nevoilor comunității.

Închei acest mesaj cu un angajament ferm de a continua să îmbunătățim activitățile noastre și de a aduce un plus de valoare sistemului de asistență socială din Republica Moldova. Mulțumim tuturor celor care ne susțin și colaborează cu noi în această misiune importantă.

Cu respect,

Angela Chirilov

CUPRINS:

Misiunea, viziunea și valorile Inspectoratului Social de Stat	4
Structura și personalul Inspectoratului Social de Stat	5
Funcțiile de bază ale Inspectoratului Social de Stat	5
Aria de acțiune a Inspectoratului Social de Stat	6
Drepturile Inspectoratului Social de Stat	6
SUMAR EXECUTIV	7
Capitolul I. INSPECȚIA PRESTAȚIILOR DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ	11
1.1 Rezultatele activității pe domeniul de control a ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului.....	11
1.2 Monitorizarea și evaluarea implementării recomandărilor Inspectoratului Social de Stat de către structurile teritoriale de asistență socială.....	27
1.3 Controlul aplicării unitare și al respectării reglementărilor legale la stabilirea dreptului și acordarea compensațiilor pentru servicii de transport și utilizarea facilităților fiscale la importul mijloacelor de transport pentru persoane cu dizabilități ale aparatului locomotor.....	35
Capitolul II.INSPECȚIA SERVICIILOR SOCIALE.....	46
2.1 Rezultatele generale ale misiunilor de control.....	47
2.2 Controlul serviciului social „Asistență personală”.....	50
2.3 Controlul instituțiilor publice din subordinea ministerului muncii și protecției.....	55
2.4 Misiuni de control inopinat al serviciilor sociale.....	65
Capitolul III. ACREDITAREA PRESTATORILOR DE SERVICII SOCIALE.....	69
3.1 Reglementări interne în domeniul acreditării prestatorilor de servicii sociale.....	69
3.2 Grupurile de experți în acreditare.....	70
3.3 Certificarea prestatorilor de servicii sociale.....	70
3.4 Rezultatele activității pe domeniul acreditării prestatorilor de servicii sociale.....	71
Capitolul IV. MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE.....	74
4.1. Managementul resurselor umane.....	74
4.2. Formarea și dezvoltarea profesională.....	74
4.3. Îmbunătățirea comunicării și relațiilor interne.....	74
Capitolul V. FINANȚAREA ACTIVITĂȚII INSPECTORATULUI SOCIAL.....	75
Abrevieri	77

MISIUNEA INSPECTORATULUI SOCIAL DE STAT

Inspectoratul Social de Stat are misiunea de certificare a capacității prestatorilor de servicii sociale și de exercitare a controlului de stat în domeniul asistenței sociale. În același timp, Inspectoratul Social de Stat are rolul esențial de a asigura calitatea și eficiența serviciilor sociale prin certificarea prestatorilor și exercitarea unui control riguros în domeniul asistenței sociale.

Viziunea și valorile care ghidează activitatea Inspectoratului Social de Stat sunt esențiale pentru îndeplinirea misiunii sale.

VIZIUNEA INSPECTORATULUI SOCIAL DE STAT

Inspectoratul Social de Stat își propune să fie o instituție de referință în domeniul asistenței sociale, recunoscută pentru profesionalism, transparență și eficiență. Scopul său este de a contribui la dezvoltarea unui sistem de asistență socială accesibil, echitabil și de înaltă calitate, care să răspundă nevoilor tuturor categoriilor de beneficiari, inclusiv celor mai vulnerabili membri ai societății.

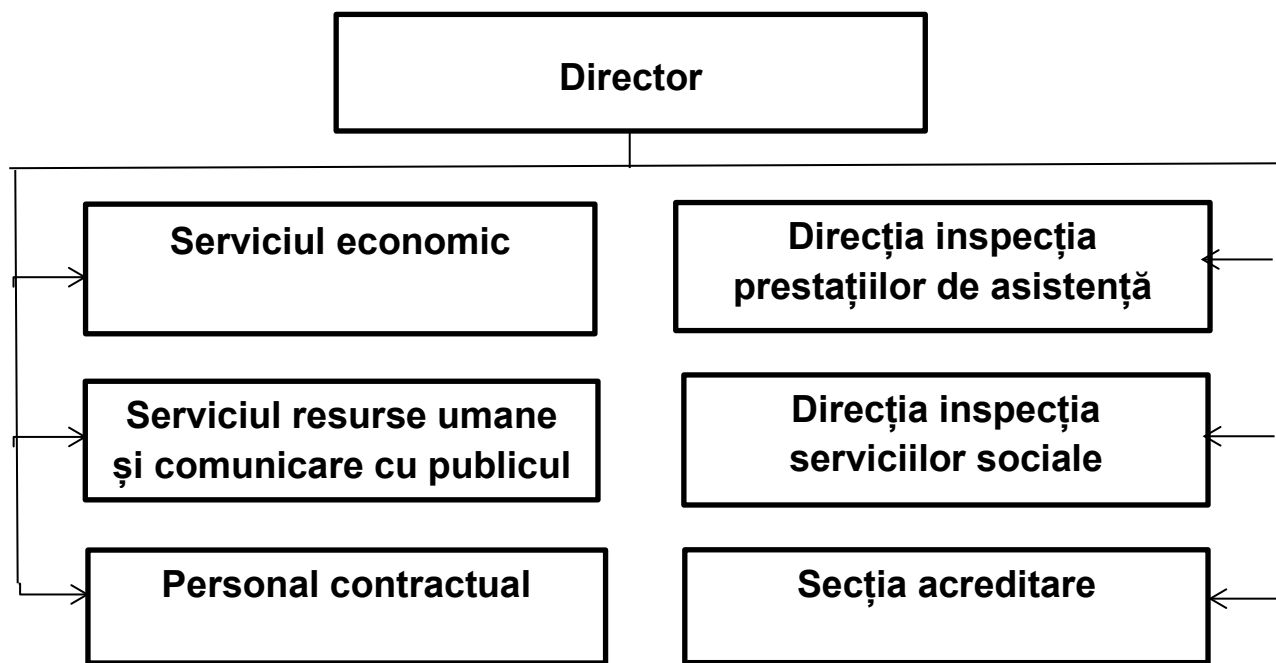
VALORILE CARE STAU LA BAZA ÎNDEPLINIRII MISIUNII INSPECTORATULUI SOCIAL DE STAT

1. **Transparența**: Inspectoratul își desfășoară activitatea într-o manieră deschisă și accesibilă, asigurând transparența deciziilor și proceselor sale pentru a câștiga încrederea publicului.
2. **Profesionalismul**: Toți angajații și colaboratorii Inspectoratului sunt dedicați menținerii unui nivel înalt de competență și etică profesională, asigurând astfel o evaluare și certificare corectă și imparțială a prestatorilor de servicii sociale.
3. **Responsabilitatea**: Inspectoratul își asumă responsabilitatea pentru impactul deciziilor sale asupra beneficiarilor de prestații de asistență socială și serviciilor sociale și asupra prestatorilor, urmărind mereu să promoveze binele comun și să asigure protecția drepturilor fundamentale ale beneficiarilor.
4. **Echitatea**: În toate acțiunile sale, Inspectoratul promovează echitatea și justiția socială, asigurând acces egal la servicii de calitate pentru toți cetățenii, fără discriminare.
5. **Colaborarea**: Inspectoratul încurajează cooperarea și parteneriatele cu alte instituții publice, organizații neguvernamentale și sectorul privat, pentru a dezvolta și implementa politici și practici inovatoare în domeniul asistenței sociale.
6. **Inovația**: Inspectoratul este deschis la noi idei și abordări, încurajând inovația și îmbunătățirea continuă a proceselor și metodologiilor utilizate pentru a răspunde mai bine nevoilor beneficiarilor și pentru a îmbunătăți calitatea serviciilor sociale.

Prin aderarea la aceste valori și prin urmărirea viziunii sale, Inspectoratul Social de Stat se angajează să îmbunătățească continuu calitatea serviciilor sociale și să asigure protecția și bunăstarea beneficiarilor sistemului de asistență socială.

STRUCTURA ȘI PERSONALUL INSPECTORATULUI SOCIAL DE STAT

Structura și statul de personal al Inspectoratului Social de stat sunt formate în conformate cu Hotărârea Guvernului nr. 802/2011 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului Social de Stat .

Efectivul-limită al Inspectoratului Social de Stat este în număr de 29 de unități, inclusiv 4 unități – personal de deservire tehnică.

FUNCȚIILE DE BAZĂ ALE INSPECTORATULUI SOCIAL DE STAT sunt:

- 1) Exercițarea controlului asupra respectării reglementărilor legislației în domeniul stabilirii dreptului și acordării prestațiilor de asistență socială și a serviciilor sociale;
- 2) Acreditarea prestatorilor de servicii sociale conform prevederilor Legii nr. 129/2012 privind acreditarea prestatorilor de servicii sociale.
- 3) Comunicarea și informarea publicului privind misiunea, importanța, prioritățile, măsurile specifice și rezultatele activității Inspectoratului;
- 4) Reprezentarea intereselor în instanțele judecătorești, în relațiile cu organismele similare din străinătate și cu alte instituții publice și organizații interne și internaționale din domeniile de activitate ale Inspectoratului;
- 5) Evaluarea și monitorizarea impactului activității de control a Inspectoratului asupra entităților supuse controlului de stat în domeniul asistenței sociale.

ARIA DE ACȚIUNE A INSPECTORATULUI SOCIAL DE STAT

Sunt supuse controlului de stat și acreditării:

- 1) Autoritățile administrației publice centrale și locale cu atribuții în domeniile asistenței sociale;
- 2) Persoanele fizice și juridice publice ori private cu atribuții și responsabilități în domeniul asistenței sociale;
- 3) Prestatorii de servicii sociale publici și privați prevăzuți în art. 7 din Legea nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale.

DREPTURILE INSPECTORATULUI SOCIAL DE STAT

În scopul realizării misiunii sale Inspectoratul are următoarele drepturi:

- 1) să solicite și să primească, în condițiile legii și în limitele competenței, de la autoritățile administrației publice centrale și locale, de la persoanele juridice și fizice documentele și informațiile necesare pentru exercitarea atribuțiilor sale;
- 2) să aibă acces liber, în condițiile legii, la dosarele solicitanților și beneficiarilor de prestații de asistență socială și servicii sociale, în sediul direcțiilor/secțiilor de asistență socială și protecție a familiei, precum și în sediul altor prestatori de servicii sociale publici sau privați;
- 3) să aibă acces liber, în condițiile legii, la domiciliul solicitanților/beneficiarilor de prestații de asistență socială și servicii sociale, precum și în sediul prestatorilor de servicii sociale;
- 4) să aibă acces la bazele de date informaționale, conform legislației și în limitele competenței;
- 5) să întocmească procese-verbale cu privire la contravenții în condițiile legii și să le remită spre examinare în fond instanței de judecată competente;
- 6) să înainteze, după caz, propuneri de îmbunătățire a cadrului normativ din domeniile de competență;
- 7) să încheie acorduri de colaborare cu autoritățile administrației publice centrale și locale, cu instituții naționale și internaționale cu atribuții în domeniu sau, după caz, cu reprezentanți ai societății civile, în vederea creșterii eficienței și a eficacității controlului social de stat și a acreditării prestatorilor de servicii sociale;
- 8) să efectueze vizite de evaluare a prestatorilor de servicii sociale;
- 9) să monitorizeze modul în care prestatorii de servicii sociale își desfășoară activitățile pentru care au fost acreditați;
- 10) să aibă acces la documentele prestatorilor de servicii sociale în procesul de evaluare și acreditare a acestora, în modul stabilit de legislație;
- 11) să participe, în calitate de membru, la activitățile desfășurate de uniunile, asociațiile și societățile internaționale de acreditare;
- 12) să reprezinte Republica Moldova în organisme internaționale de acreditare a prestatorilor de servicii sociale;
- 13) să organizeze și să finanțeze activități editoriale în probleme ce țin de acreditare, inclusiv editarea unei publicații periodice și a unui îndrumar anual de informare sistematică a populației.

SUMAR EXECUTIV

În conformitate cu Regulament cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului Social de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 802 /2011, Inspectoratul realizează funcțiile stabilite de prezentul Regulament în următoarele domenii de activitate:

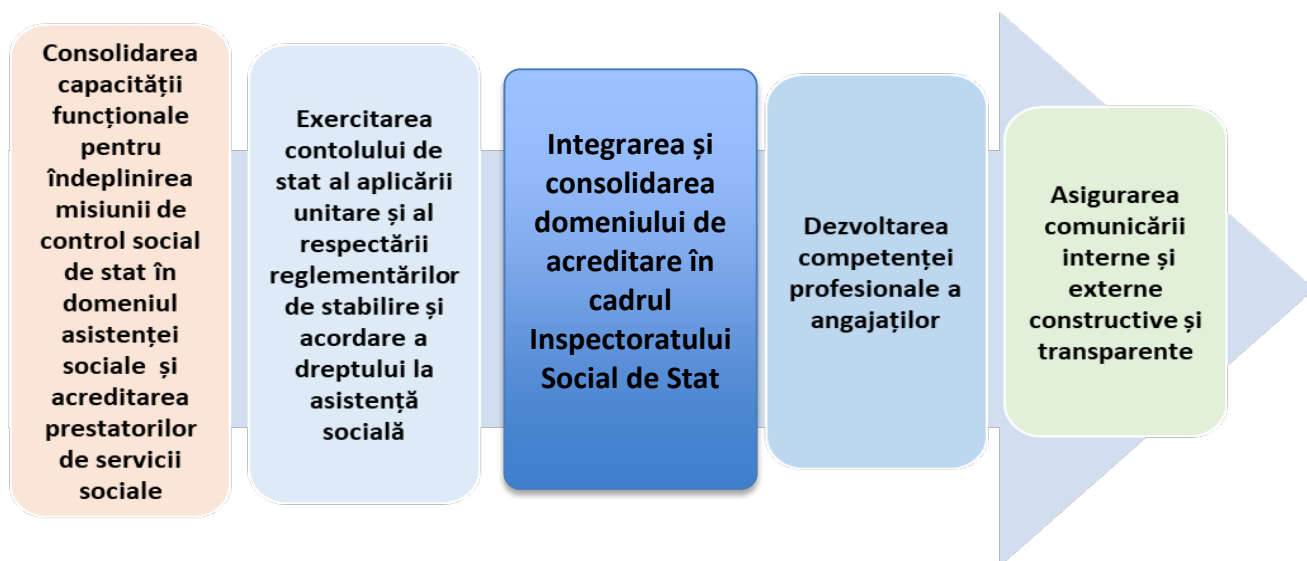
1) stabilirea dreptului și acordarea serviciilor sociale;

2) stabilirea dreptului și acordarea prestațiilor de asistență socială după cum urmează:

- a) ajutorul social și ajutorul pentru perioada rece a anului, conform Legii nr. 133/2008 cu privire la ajutorul social și Hotărârii Guvernului nr. 1167/2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social;
- b) compensația pentru serviciile de transport persoanelor cu dizabilități, conform Hotărârii Guvernului nr. 1413/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport, precum și eliberarea de către structurile teritoriale de asistență socială a documentelor care confirmă dreptul persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor de a importa, o dată la 5 ani, cu scutire de drepturi de import, un mijloc de transport destinat transportării lor, clasificat la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de până la 2500 cm³ inclusiv), indiferent de termenul de exploatare, conform Hotărârii Guvernului nr. 474/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială;
- c) compensația pentru achitarea facturilor la energie, conform Legii nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice și Hotărârii Guvernului nr. 704/2022 privind aprobarea Regulamentului cu privire la atribuirea categoriilor de vulnerabilitate energetică și modul de stabilire și plată a compensațiilor pentru achitarea facturilor la energie;
- d) indemnizațiile pentru unele categorii de copii și tineri, conform Hotărârii Guvernului nr. 132/2020 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru unele categorii de copii și tineri;
- e) indemnizațiile pentru creșterea și îngrijirea copiilor plasați în serviciile de tutelă/curatelă, asistență parentală profesionistă și casă de copii de tip familial, conform Hotărârii Guvernului nr. 1278/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la tipurile, cuantumurile și condițiile specifice de acordare a indemnizațiilor pentru creșterea și îngrijirea copiilor plasați în serviciile de tutelă/curatelă, asistență parentală profesionistă și casă de copii de tip familial, modificarea și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului;
- f) indemnizația zilnică pentru copii, conform Hotărârii Guvernului nr. 378/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la stabilirea și plata indemnizației zilnice pentru copii.

3) certificarea capacității prestatorilor de servicii sociale conform standardelor de calitate.

Conform Planului de activitate pe anul 2023 Inspectoratul a fost orientat pe implementarea consecventă a cinci obiective strategice.

Obiectivul strategic nr. 1: Consolidarea capacității funcționale pentru îndeplinirea misiunii de control social de stat

În contextul modificărilor și completărilor operate în conformitate cu Legea nr. 912/2021 în Legea asistenței sociale nr.547/2003, Legea cu privire la serviciile sociale nr. 123/2010, Legea cu privire la ajutorul social nr.133/2008, Codul Contravențional al Republicii Moldova, Guvernul a aprobat prin HG nr.944/2022 modificările și completările la HG 802/2011.

Astfel, Inspecția Socială a devenit Inspectorat Social de Stat. De asemenea, un domeniu nou atribuit Inspectoratului Social de Stat, prin Legea nr. 372/2022 este domeniul acreditării prestatorilor de servicii sociale. Pentru punerea în aplicare a pachetului de modificări au fost realizate activități de:

- 1) înregistrare a noului statut al instituției;
- 2) elaborarea și aprobarea statului de personal în coordonare cu MMPS și Cancelaria de Stat, conform structurii și organigramei, aprobate de Guvern;
- 3) asigurarea unui dialog constructiv și convingător cu Ministerul Finanțelor pentru excluderea moratoriului asupra ocupării funcțiilor vacante ale Inspectoratului Social de Stat (10 unități de personal);
- 4) elaborarea schemei de încadrare și aprobarea de către Ministerul Finanțelor;
- 5) organizarea recrutării personalului necesar pentru ocuparea funcțiilor vacante;
- 6) asigurarea conformității tuturor actelor normative interne cu modificările și completările aprobate de Guvern în actele normative pe domeniile de competență ale Inspectoratului Social de Stat;
- 7) elaborarea standardelor și tehnicilor de control și de acreditare pentru domeniile nou atribuite;
- 8) formarea și creșterea performanței profesionale a angajaților Inspectoratului Social de Stat;
- 9) studierea și schimbul de experiență cu colegii omologi din România, în conformitate cu Protocolul de colaborare încheiat la 09 decembrie 2021, între Inspecția Socială din Republica Moldova și Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială din România.

Obiectivul strategic nr. 2: Exercițarea controlului de stat al aplicării unitare și al respectării reglementărilor de stabilire și acordare a dreptului la asistență socială

Activitatea de control pentru anul 2023 include misiuni de control tematic și misiuni de control inopinat în domeniile ariei de competență a entității: prestații de asistență socială și servicii sociale. În perioada ianuarie - decembrie 2023, Inspectoratul Social de Stat a realizat 29 misiuni de control asupra modului de aplicare corectă și unitară a legilor și a altor acte normative care reglementează acordarea prestațiilor și serviciilor sociale (14 misiuni planificate, 15 misiuni inopinate), după cum urmează:

- 6 misiuni de control asupra modului de aplicare corectă și unitară a legilor și a altor acte normative care reglementează acordarea ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului (4 misiuni planificate, 2 misiuni inopinate);
- 6 misiuni de control a eligibilității statutului de șomer pentru membrii familiilor beneficiare de ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului (4 misiuni planificate, 2 misiuni inopinate);
- 13 misiuni de control a serviciilor sociale (5 misiuni planificate, 8 misiuni inopinate);
- 1 misiune de control planificat a aplicării unitare și al respectării reglementărilor legale la stabilirea dreptului și acordarea compensațiilor pentru servicii de transport și utilizarea facilităților fiscale la importul mijloacelor de transport pentru persoane cu dizabilități ale aparatului locomotor din mun. Chișinău;
- 3 misiuni de control inopinat asupra modului de stabilire și acordare a ajutorului financiar de urgență.

Ponderea misiunilor de control efectiv realizate din numărul misiunilor de control planificate pentru anul 2023 a constituit 152%, fiind înregistrată o creștere cu 62 puncte procentuale față de cea planificată (19 misiuni planificate: 10 misiuni de control a serviciilor sociale și 9 misiuni de control a prestațiilor de asistență socială). Acest fapt se datorează efectuării misiunilor de control inopinate ca urmare a sesizărilor parvenite în adresa Inspectoratului Social de Stat. Urmare misiunilor efectuate au fost elaborate și aprobate per total 24 Rapoarte de control: 11 rapoarte de control care vizează prestațiile de asistență socială și 13 rapoarte de control elaborate în rezultatul inspectării serviciilor sociale (pentru 5 misiuni de control inopinat au fost întocmite note informative de constatare ca rezultat al verificărilor efectuate). Acest indicator fiind realizat în proporție de 80% din numărul rapoartelor planificate a fi elaborate în anul 2023. Indicatorul respectiv nu a fost atins în totalitate reieșind din faptul că 50% din misiunile de control planificate a serviciilor sociale au fost înlocuite cu cele inopinate, fapt care a influențat în mod direct realizarea indicatorilor la nivelul planificat.

Obiectivul strategic nr.3: Integrarea și consolidarea domeniului de acreditare a prestatorilor de servicii sociale în cadrul Inspectoratului Social de Stat

Conform Legii nr. 372/2022 prin care au fost operate modificări în Legea nr. 129/2012 privind acreditarea prestatorilor de servicii sociale și Legea asistenței sociale nr.547/2003, domeniul de acreditare a prestatorilor de servicii sociale se atribuie în competența Inspectoratului Social de Stat. În acest scop Guvernul prin intermediul Ministerului Muncii și Protecției Sociale cu participarea Inspectoratului a adus actele sale normative interne în concordanță cu legislația. Pentru asigurarea funcției de acreditare, Inspectoratul Social de Stat:

- a participat la elaborarea și promovarea proiectului hotărârii Guvernului pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 802/2011;

- a preluat resursele financiare, umane și materiale ale Consiliului Național de Acreditare a prestatorilor de servicii sociale pe domeniu și unitățile de personal atribuite;
 - a examinat actele normative interne pentru aplicarea procedurii de acreditare, Raportul de activitate al Consiliului pe anul 2022 și Baza de date a prestatorilor și serviciilor acreditate;
 - a stabilit obiectivele specifice și prioritățile pentru anul 2023 în domeniul acreditării prestatorilor de servicii sociale.
 - a elaborat, aprobat și implementat Graficul de acreditare a prestatorilor de servicii sociale.
 - a elaborat și a înaintat MMPS propuneri de modificare a Legii nr. 129 privind acreditarea prestatorilor de servicii sociale;
 - a încheiat 31 contracte cu experți în acreditare pentru evaluarea calității serviciilor sociale, corespunzător standardelor de calitate.
 - a lansat procesul de digitalizare a serviciului de acreditare a prestatorilor de servicii sociale
 - a format Registrul și harta digitală a prestatorilor de servicii sociale care au trecut prin procesul de acreditare în anul 2023, astfel asigurând transparența procesului de acreditare;
- etc.

Obiectivul strategic nr. 4: Dezvoltarea competenței profesionale a angajaților

În perioada de referință o atenție sporită a fi acordată dezvoltării capacităților profesionale ale angajaților Inspectoratului Social de Stat, ca prioritate fiind realizate activități privind:

- evaluarea necesităților privind dezvoltarea capacităților profesionale ale personalului Inspectoratului Social de Stat, cu elaborarea și punerea în aplicare a unui Plan de formare continuă;
- delegarea angajaților Inspectoratului Social de Stat la cursuri de studii în domeniul competenței organizate în afara instituției de MMPS, grupuri de lucru, seminare, conferințe naționale și internaționale;
- studierea experienței internaționale cu privire la funcția de control de stat în domeniul asistenței sociale;

Pe parcursul anului au fost desfășurate 25 instruirii pentru funcționarii publici cu diferite tematici

Obiectivul strategic nr. 5: Asigurarea comunicării interne și externe constructive și transparente

Reieșind din prevederile Legii asistenței sociale nr. 457/2003 și ale cadrului normativ aferent pentru îndeplinirea misiunii sale Inspectoratul Social de Stat aplică comunicarea internă și externă axată prioritar pe acțiuni și contribuție la prevenirea și descurajarea admiterii încălcărilor legislației în domeniul asistenței sociale. Concomitent, comunicarea internă și externă a Inspectoratului Social de Stat reprezintă un proces coordonat care are în vedere atingerea obiectivelor prestabilite, necesar pentru realizarea scopului final, având la bază orientarea spre finalitate (scop), este multidirecțională, adică se realizează de sus în jos, pe orizontală, pe verticală, este instrumentală ceea ce se confirmă prin prezența și utilizarea unei varietăți de suporturi în funcție de obiectiv (standarde, manuale, metodologii, etc), adaptată la folosirea sistemelor de informare specifice domeniilor de activitate și în concordanță cu cultura organizațională promovată; este flexibilă, pentru a integra comunicarea informală. Una din priorități în domeniul comunicării a fost asigurarea transparenței și și accesului la informațiile de interes public ale Inspectoratului. În acest context, a fost actualizată pagina web a Inspectoratului Social de Stat. Un factor important în procesul de comunicare externă este reprezentat și de participarea Inspectoratului Social de Stat la elaborat propunerilor de modificare și completare a cadrului normativ în domeniul asistenței sociale, pe baza dificultăților în implementarea legislației în domeniul asistenței sociale constatate în procesul de inspectare a serviciilor și prestațiilor sociale, care sunt prezentate conform competenței MMPS.

CAPITOLUL I. CONTROLUL PRESTAȚIILOR DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ

În perioada ianuarie - decembrie 2023 Inspectoratul Social de Stat a realizat **16 misiuni de control** asupra modului de aplicare corectă și unitară a legilor și a altor acte normative care reglementează acordarea prestațiilor de asistență socială (*9 misiuni planificate; 7 misiuni inopinate*), după cum urmează:

- **6 misiuni de control** asupra modului de aplicare corectă și unitară a legilor și a altor acte normative care reglementează acordarea ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului (4 misiuni planificate; 2 misiuni inopinate);
- **6 misiuni de control** a eligibilității statutului de șomer pentru membrii familiilor beneficiare de ajutor social și ajutor pentru perioada rece a anului (4 misiuni planificate; 2 misiuni inopinate);
- **1 misiune de control planificat** a aplicării unitare și al respectării reglementărilor legale la stabilirea dreptului și acordarea compensațiilor pentru servicii de transport și utilizarea facilităților fiscale la importul mijloacelor de transport pentru persoane cu dizabilități ale aparatului locomotor din mun. Chișinău;
- **3 misiuni de control inopinat** asupra modului de stabilire și acordare a ajutorului financiar de urgență, fiind verificată corectitudinea implementării de către structurile teritoriale de asistență socială în continuare STAS și APL de nivelul I a prevederilor Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului financiar de urgență, aprobat în baza ordinului nr. 108 din 06.12.2022 și modificările operate în baza Ordinului MMPS nr. 113 din 20.12.2022

1.1 REZULTATELE ACTIVITĂȚII PE DOMENIUL DE CONTROL A AJUTORULUI SOCIAL ȘI AJUTORULUI PENTRU PERIOADA RECE A ANULUI

Informație de context general

Legea nr. 133/2008¹ definește dreptul la ajutor social și ajutor pentru perioada rece a anului ca un venit minim garantat asigurat de stat prin acordarea unei prestații bănești. Scopul ajutorului social este de a contribui la reducerea sărăciei și a „garanta oportunități egale familiilor defavorizate.”

Un alt obiectiv implicit al legii este de a promova autonomia în rândul persoanelor apte de muncă, o precondiție pentru impact asupra vulnerabilității fiind ca prestația să fie bine direcționată astfel încât să acopere cele mai sărace persoane din țară.

Scopul acordării prestațiilor bănești familiilor cu venituri mici este de a le scoate de sub povara constrângerilor financiare, concomitent, încurajând eforturile beneficiarilor de ajutor social de a-și depăși condiția de persoane asistate social prin stabilirea obligației de a presta activități neremunerate în interesul comunității. Această specificare vizează în mod special, familiile cu persoane adulte apte de muncă, care au statutul de șomer, îngrijitori, persoane care realizează venit

¹ Legea cu privire la ajutorul social nr. 133 din 13.06.2008

din salarizare, din activități de antreprenoriat sau din activități legate de folosirea terenurilor agricole.

Misiunile de control privind modul de aplicare corectă și unitară a legilor și a altor acte normative care reglementează stabilirea și acordarea ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului (în continuare AS/APRA) de către STAS, s-au realizat în conformitate cu Planul de activitate al Inspectoratului Social de Stat pentru anul 2023, având stabilite următoarele obiective:

- 1) Evaluarea respectării legislației de către STAS la stabilirea dreptului și acordarea AS/APRA, familiilor care au în componență membri cu statut de eligibilitate:
 - a) șomeri;
 - b) persoană, care îngrijește un membru/membri ai familiei, conform concluziei medicale a IMSP;
 - c) persoană, care realizează venituri provenite din salarizare;
 - d) persoană, care desfășoară o activitate antreprenorială;
 - e) persoană, care realizează venituri provenite din activități legate de folosirea terenurilor agricole.
- 2) Stabilirea cazurilor de fraudă și eroare în procesul de acordare și plată a AS/APRA, ca rezultat al declarării unor informații eronate de către beneficiari, precum și al exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor funcționale de către angajații STAS.
- 3) Identificarea soluțiilor de remediere a deficiențelor constatate în procesul de stabilire și plată a AS/APRA prin înaintarea recomandărilor de inspecție.

Baza legală de reglementare a controlului asupra respectării și aplicării unitare a prevederilor legale în stabilirea dreptului și acordarea ajutorului social

Verificarea modului de stabilire și acordare a AS/APRA de către STAS, s-a desfășurat în conformitate cu:

- Legea cu privire la ajutorul social nr. 133 din 13.06.2008;
- Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1167 din 16.10.2008;
- Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului Social de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.802 din 28.10.2011.
- Standardele de inspecție, aprobate prin Ordinul șefului Inspecției Sociale nr. 122 din 29 decembrie 2017;
- Instrucțiunea-cadru referitor la implementarea Acordului de cooperare în cadrul Programului de ajutor social, anexat la Ordinul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale nr. 816/1 din 28.06.2018.

Tehnici și proceduri aplicate în control

În procesul de control s-au utilizat metodele și tehnicile de colectare a probelor de inspecție reglementate în „Manualul operațional privind inspectarea ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului” aprobat prin ordinul șefului Inspecției Sociale nr. 113 A din 29 octombrie 2018, după cum urmează:

Analiza documentelor:

- 1) Solicitarea informației de la angajatori cu privire la mărimea salariului net obținut de către beneficiarii de AS/APRA;
- 2) Solicitarea informației de la autoritățile publice locale de nivelul I cu privire la deținerea terenurilor agricole - pentru beneficiarii de AS/APRA din 33 localități supuse controlului;
- 3) Solicitarea informației de la STAS cu privire la compensația pentru serviciile de transport obținută de către beneficiari;
- 4) Solicitarea informației de la instituțiile de învățământ privind mărimea bursei de studii obținută de membrii familiilor beneficiare de AS/APRA declarați cu statut ocupațional de „elev/student”;
- 5) Solicitarea informației de la Subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă cu privire la aflarea la evidență a șomerilor – membri ai familiilor beneficiare de AS/APRA;
- 6) Solicitarea informației de la STAS cu privire la conlucrarea cu APL în vederea încadrării persoanelor cu statutul ocupațional „șomer” în activitățile de interes comunitar;
- 7) Interpelarea bazei de date a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră privind traversarea hotarului de stat de către membrii familiilor beneficiare de prestații sociale.

Confirmarea informațiilor:

- 1) Efectuarea vizitelor la domiciliul a 171 familii beneficiare de prestații sociale, fiind verificată corectitudinea datelor declarate în cerere, precum și modificările intervenite pe parcursul perioadei de plată;
- 2) Compararea datelor declarate de către beneficiarii de prestații sociale referitor la deținerea terenurilor agricole cu datele prezentate de autoritatea publică locală;
- 3) Compararea datelor declarate de către beneficiarii de prestații sociale referitor la membrii familiei plecați peste hotare cu datele oferite de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră.

Criteriile de risc aplicate la selectarea cazurilor pentru control

Pentru misiunile de control planificate în anul 2023, țintele de control (cererile de AS și APRA) au fost selectate în baza următoarelor criterii de risc:

- a) familii care au în componență membri cu statut de eligibilitate șomeri;
- b) familii care au în componență membri care s-au declarat îngrijitori un membru/membri ai familiei, conform concluziei medicale a IMSP;
- c) familii care au în componență persoane, care realizează venituri provenite din salarizare;
- d) familii care au în componență persoane, care desfășoară o activitate antreprenorială;
- e) familii care au în componență persoane, care realizează venituri provenite din activități legate de folosirea terenurilor agricole;
- f) cereri de AS active cu analiza istoricului din perioada anilor 2017- 2023.

Datorită selectării cererilor de AS și APRA în baza acestor criterii de risc, în anul 2023 se raportează o rată înaltă de depistare a iregularităților.

Sinteza rezultatelor controlului AS și APRA

Pe parcursul anului 2023, au fost efectuate 4 misiuni de control planificate asupra modului de aplicare corectă și unitară a legilor și a altor acte normative care reglementează acordarea ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului la Structurile teritoriale de asistență socială din raioanele Nisporeni, Dondușeni, Ocnița și Fălești.

În cadrul celor 4 misiuni de control planificate, au fost supuse procedurilor și tehnicilor de control 951 cereri pentru acordarea ajutorului social, după cum urmează:

153 cereri - DASPF Nisporeni;
126 cereri - DASPF Dondușeni;
294 cereri - DASPF Ocnița;
378 cereri - DASPF Fălești.

Totodată, în baza petițiilor și sesizărilor parvenite în adresa Inspectoratului Social de Stat pe parcursul anului 2023 au mai fost supuse tehnicilor și procedurilor de control 47 cereri pentru acordarea ajutorului social.

Din totalul cererilor verificate (998 cereri) au fost constatate cu iregularități 892 cereri, rata cererilor cu nereguli constituind 89%. Ponderea cererilor constatate cu iregularități care au avut impact financiar (819 cereri) din numărul total al cererilor verificate prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat „Asistență Socială” (SIAAS) – Modulul Inspecția Socială, constituie 82%. Comparativ cu anul 2022 rata cererilor cu impact financiar este în creștere cu aproximativ 33 puncte procentuale.

Din suma totală supusă procedurilor de inspecție care constituie 24 071 169,00 lei, au fost constatare plăți achitate nejustificat în sumă de 13 948 837,00 lei, sau ceea ce constituie 58% din suma totală verificată, înregistrând o creștere de aproximativ 32 puncte procentuale comparativ cu anul 2022.

Totodată, au fost constatate iregularități care au dus la diminuarea plăților prestațiilor sociale achitate beneficiarilor, în total suma neacordată constituind 30732,00 lei.

Cauzele acestor iregularități se rezumă la:

- a) Nedecларarea de către beneficiari a modificărilor intervenite privind diminuarea veniturilor realizate de familie;
- b) Eliberarea de către angajatori a certificatelor care conțin date incorecte referitor la venitul salarial;
- c) Eliberarea de către APL a certificatelor care conțin date incorecte privind suprafața terenurilor deținute de către membrii familiilor beneficiare;
- d) Admiterea erorilor de către asistenții sociali în procesul de acceptare și înregistrare a cererilor;
- e) Erorile tehnice de calcul din cauza schimbului defectuos de date prin intermediul SIAAS.

Suma înaintată spre restituire urmare misiunilor de control realizate în anul 2023 constituie 13349616,00 lei sau 96 % din suma constatată ca fiind acordată nejustificat.

Comparativ cu anii precedenți, în anul 2023 atât ponderea cererilor cu impact financiar, cât și suma stabilită de fraudă și eroare și cea înaintată spre restituire s-au majorat esențial, fapt care se datorează modificării procedurii de selectare a eșantionului de control, fiind incluse noi criterii de risc pentru țintirea cazurilor cu risc sporit de fraudă și eroare. Totodată, a fost majorată perioada supusă controlului pentru cazurile constatate cu iregularități, fiind analizat istoricul familiilor pentru care s-a stabilit ilegal dreptul la ajutor social.

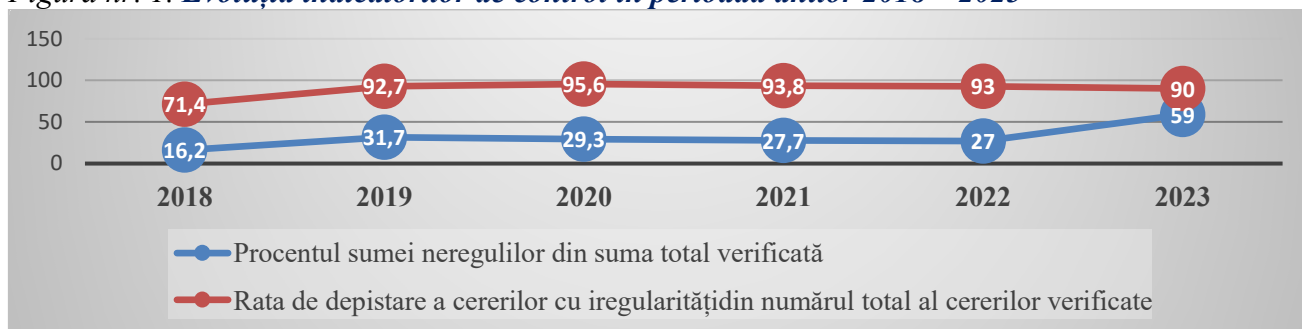
Sinteza principalilor indicatori rezultați din inspectarea celor 998 cereri de AS și APRA sunt expuși în Tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1 Generalizarea datelor privind misiunile de control efectuate în anul 2023

Misiuni planificate 2023													
n/o	Raioane	Cereri inspectate	Cereri cu nereguli	Rata cererilor cu nereguli	Cereri cu nereguli cu impact	Rata cererilor cu ner. cu impact financiar	Suma supusa procedurilor de inspecție	Suma acordată nejustificat	% sumei neregulilor din suma totală	Suma neacordată	Valoarea totală a iregularităților	Suma spre restituire	Rata sumei înaintate spre restituire (din suma acordată)
1	Nisporeni	153	143	93%	113	74%	3143460	953795	30%	-12471	941324	827755	87%
2	Dondușeni	126	108	86%	101	80%	3076461	773486	25%	-13002	760484	660659	85%
3	Ocnîța	294	232	79%	230	78%	8095405	5065388	63%	0	5065388	4705972	93%
4	Fălești	378	369	98%	354	94%	8624608	6692474	78%	0	6692474	6692242	100%
Total misiuni planificate		951	852	90%	798	84%	22939934	13485143	59%	-25473	13459670	12886628	96%
Misiuni inopinate/petiții 2023													
1	Bălți	4	3	75%	3	75%	98667	8349	8%	0	8349	8349	100%
2	Soroca	10	9	90%	4	40%	725823	400143	55%	0	400143	400143	100%
3	Nisporeni	21	21	100%	7	33%	145664	40344	28%	-2100	38244	39638	98%
4	Șoldănești	1	1	100%	1	100%	22958	8634	38%	0	8634	8634	100%
6	Ștefan Vodă	9	4	44%	4	44%	129753	3754	3%	-3159	595	3754	100%
9	Sîngerei	2	2	100%	2	100%	8370	2470	30%	0	2470	2470	100%
Total misiuni inopinate		47	40	85%	21	45%	1131235	463694	41%	-5259	458435	462988	100%
Total 2023		998	892	89%	819	82%	24071169	13948837	58%	-30732	13918105	13349616	96%

În cadrul celor 4 misiuni de inspecție au fost constatate iregularități (plăți necuvenite achitate beneficiarilor) în valoare totală de 13485,1 mii lei, sau ceea ce constituie 59% din suma verificată, înregistrând o creștere semnificativă în comparație cu anul 2022 în care ponderea sumei achitate nejustificat a constituit 27%. Evoluția în dinamică în perioada 2017 - 2023 a indicatorilor reflectați mai sus se prezintă în Figura nr. 1

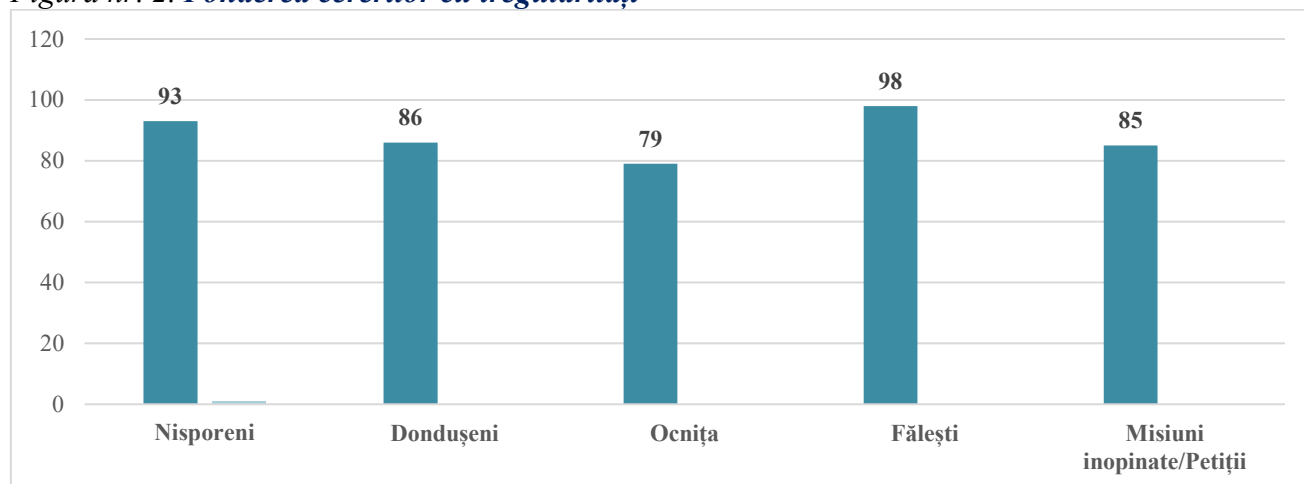
Figura nr. 1. Evoluția indicatorilor de control în perioada anilor 2018 – 2023

În majoritatea entităților ponderea cererilor cu iregularități a atins un nivel critic, de la 79% la 98%.

În cazul a 3 structuri teritoriale de asistență socială, ponderea cererilor cu iregularități din numărul total al cererilor verificate în cadrul misiunilor inopinate și urmare examinării petițiilor parvenite în adresa ISS a constituit 100%, ceea ce înseamnă că fiecare cerere inspectată are cel puțin o iregularitate. Ponderea cererilor cu iregularități per entitate sunt expuse în Figura nr.2:

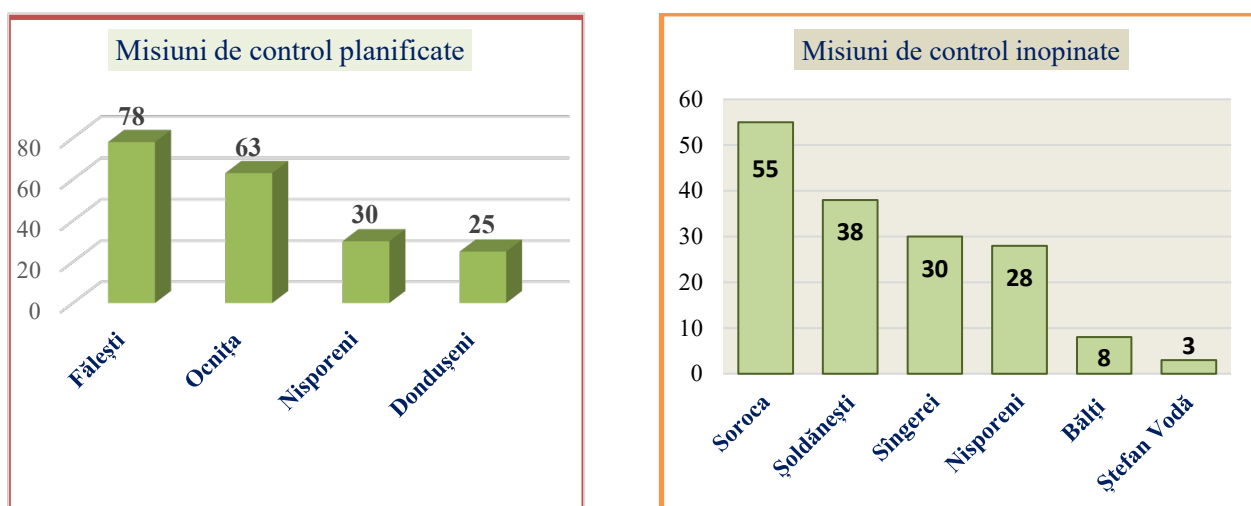
Figura nr. 2. Ponderea cererilor cu iregularități

Dacă, în mediu pentru misiunile de control planificate ponderea sumei iregularităților din suma total verificată a constituit 59%, atunci per entitate acest indicator a fost cuprins de la 25% până la 78%. Suma iregularităților depistate în cadrul misiunilor inopinate și urmare examinării petițiilor parvenite în adresa ISS a constituit în mediu 41% din suma totală verificată.

Ponderea sumei iregularităților din suma total verificată per entitate este expusă în Figura nr. 3

Figura nr. 3. Ponderea sumei iregularităților în raport cu suma totală supusă procedurilor de control per entitate verificată în anul 2023

În funcție de factorii responsabili de comiterea iregularităților se constată că partea preponderentă atât ca număr de iregularități cât și ca valoare revine neregulilor comise din vina beneficiarului.

Tabelul nr. 2 *Generalizarea datelor privind misiunile de control efectuate în anul 2023*

Factorii responsabili de comiterea iregularităților	Nr. total de cazuri cu iregularități	Pondere din nr. total de cazuri cu iregularități	Valoarea totală a neregulilor (mii lei)	Pondere din suma totală a iregularităților
Factorul administrativ	580	39%	215,2	1,5%
Beneficiarii	905	61%	13702,8	98,4%
Total	1485		13918,1	

Analiza efectuată denotă că 98,4 % din valoarea totală a iregularităților au fost plăți achitate nejustificat din vina beneficiarului, iar 1,5% din valoarea totală au constituit iregularitățile de tip administrativ. Respectiv:

- 1) 13702,8 mii lei au fost achitați nejustificat familiilor de beneficiari care au prezentat date incomplete, greșite sau false, sau nu au informat despre schimbările ce au intervenit în cuantumul veniturilor și circumstanțele familiei, fapt ce a influențat cuantumul ajutorului social și/sau acordarea dreptului la AS și APRA;
- 2) 215,2 mii lei din valoarea totală au constituit iregularitățile de tip administrativ, dintre care:
 - a) 6,2 mii lei (plăți neacordate) - comise de factorii responsabili din cadrul structurilor teritoriale de asistență socială în procesul de acordare și plată a AS și APRA;
 - b) 50,2 mii lei - comise de către APL, urmare eliberării certificatelor cu date incorecte privind suprafața terenurilor deținute de către membrii familiilor beneficiare, precum și eliberarea de către angajatori a certificatelor de salariu ce conțin date eronate;
 - c) 171,2 mii lei – erori legate de schimbul de date cu alte sisteme informaționale.

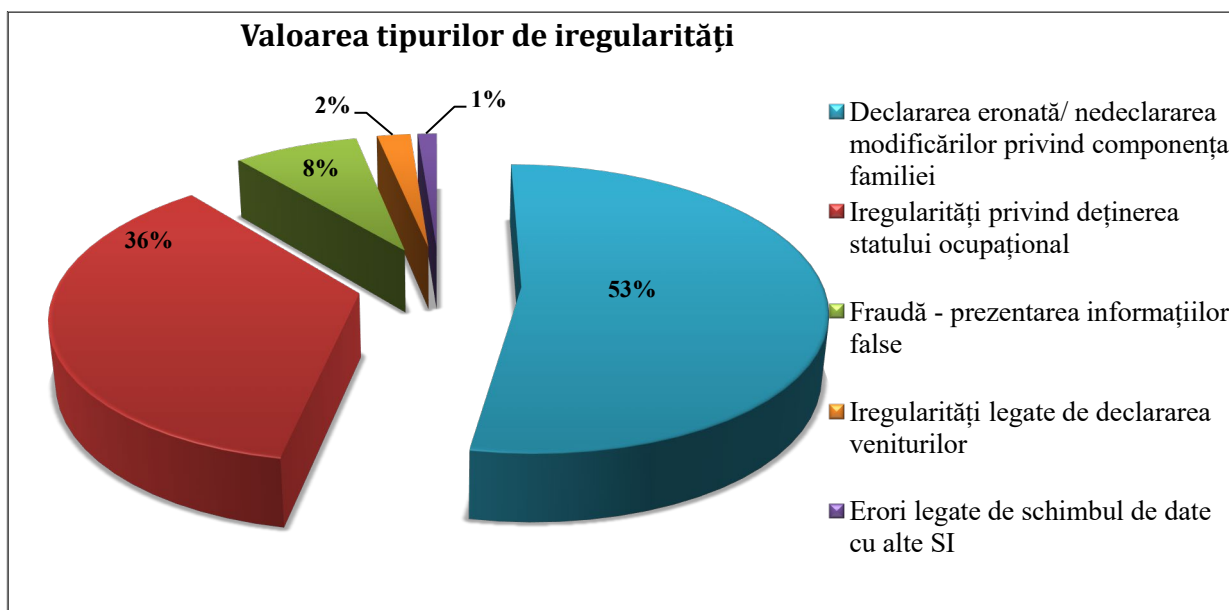
Ponderea sumei iregularităților comise în dependență de factorii de decizie înregistrată în anul 2023 a rămas aproximativ la nivelul înregistrat în anii precedenți în care ponderea iregularităților comise de către beneficiari a constituit 98,5% (anul 2022) și 98,1% (2021), iar cea a neregulilor comise de factorii administrativi – 1,5% (anul 2022) și 1,8% (2021).

Analiza structurii tipurilor de iregularități comise la stabilirea și acordarea AS și APRA, denotă persistența aceluiași tipuri de iregularități, cele mai semnificative (reieșind din impactul financiar al acestora) fiind:

- 1) 53% (7363,4 mii lei), sau partea preponderentă a iregularităților, sunt cele legate de declararea eronată a membrilor familiei sau a modificărilor intervenite în componența familiei pe parcursul perioadei de acordare a AS și APRA;
- 2) 36% (5015,6 mii lei) sunt iregularități privind deținerea statutului ocupațional;

- 3) 7,8% (1084,5 mii lei) sunt cele legate de prezentarea informațiilor false la depunerea cererii pentru acordarea ajutorului social;
- 4) 2,1 % (289,5 mii lei) sunt iregularități privind nedeclararea modificărilor intervenite în cuantumul veniturilor familiei;
- 5) 1,2 % (171,2 mii lei) sunt iregularități legate de schimbul de date cu alte sisteme informaționale.
- 6) completarea eronată a fișei electronice de calcul, precum și admiterea de către factorii responsabili a erorilor de procedură în procesul de acordare și plată a AS și APRA, care a dus la acordarea AS în cuantum mai mic cu 6,1 mii lei.

Figura nr. 4. *Valoarea iregularităților constatate pe tipuri*

Analiza pe tipuri de iregularități

Analizând cazurile de iregularități depistate în procesul de control a celor 998 cereri de AS și APRA s-a constatat că, per total, au fost depistate 1485 cazuri de iregularități, sau în mediu 1-2 nereguli per cerere, dintre care 923 cazuri de nereguli care au generat achitarea unor plăți necuvenite.

Analiza valorii financiare a tipurilor de iregularități s-a efectuat ținându-se cont de plățile diminuate de AS și APRA, astfel, valoarea neregulilor constituind 13918,1 mii lei (13948,8 lei – 30,7 lei).

În tabelul nr. 3 se prezintă informația generalizată pe tipuri de iregularități și valoarea acestora, ținându-se cont de plățile diminuate de AS și APRA:

Tabelul nr. 3. *Tipuri de iregularități și valoarea acestora*

N/o	Iregularități (fraude /erori) privind:	Nr. de iregularități	Suma totală a iregularităților (mii lei)	Frecvența %	Ponderea % (rata valorii pe tipuri de iregularități)
1.	Declararea eronată a componenței familiei/Nedeclararea modificărilor intervenite în componența familiei	451	7363,4	30,6	53
2.	Încălcări privind statutul ocupațional al membrilor familiei	240	5015,6	16,3	36
3.	Iregularități privind veniturile familiei	246	289,5	16,7	2,08
4.	Fraudă la declararea informației în cererea de AS	75	1084,6	5,1	7,8
5.	Nedeclararea modificărilor privind proprietatea și caracteristicile locuinței	21	0	1,4	-
6.	Completarea eronată a fișei electronice de calcul	16	-7,4	1,1	-
	Erori legate de schimbul de date cu alte sisteme informaționale	60	171,2	4,1	1,2
7.	Alte încălcări procedurale	376	1,2	25,5	-
Total:		1485	13918,1		

Reieșind din datele sus-prezentate, se menționează următoarele grupe de iregularități, cauzele acestor iregularități și măsurile necesare pentru remedierea deficiențelor:

1. Iregularități legate de declararea eronată a componenței familiei sau a modificărilor intervenite pe parcursul perioadei de plată în structura familiei.

Constatări:

În anul 2023, 53% (7363,4 mii lei) din valoarea totală a iregularităților, revine neregulilor legate de declararea eronată de către beneficiar a tuturor membrilor prezenți în familie și/sau a modificărilor intervenite în componența familiei. În total au fost depistate 451 cazuri de iregularități de astfel gen, sau ceea ce constituie aproximativ 30% din numărul total de cazuri de iregularități stabilite.

Mentținerea unei ponderi înalte a acestui tip de iregularitate se datorează accesului Inspectoratului Social de Stat la datele sistemului informațional a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, care face posibilă verificarea datelor privind traversarea frontierei de stat a membrilor familiilor beneficiare de AS și APRA.

Analizând cele 451 cazuri de iregularități legate de componența familiei se menționează următoarele:

- 1) 98 cazuri se referă la iregularitățile legate de membrii plecați peste hotarele țării, sau reveniți în țară. Urmare acestor nereguli suma achitată necuvenit de AS și APRA a constituit 1441,7 mii lei, sau 20% din suma totală stabilită la acest tip de iregularitate.
- 2) 353 cazuri privind declararea eronată a componenței familiei, sau nedeclararea modificării componenței familiei (în situațiile când membrii familiilor se aflau pe teritoriul țării). Suma neregulilor a constituit 5921,5 mii lei, sau 80% din suma totală stabilită la acest tip de iregularitate.

Cauza iregularității constatate:

- 1) Acțiuni insuficiente din partea STAS, care ar asigura:
 - a) îmbunătățirea controlului intern managerial, inclusiv, evaluarea riscurilor legate de categoriile respective de beneficiari, cu stabilirea obligativității față de asistenții sociali de a efectua anchete sociale la acordarea dreptului de AS, dar și pe parcursul beneficiarii de prestații sociale;
 - b) promovarea mesajelor informative cu privire la responsabilitatea beneficiarilor de a comunica modificările intervenite pe parcurs în circumstanțele familiei.
- 2) Lipsa responsabilității beneficiarilor privind comunicarea modificărilor intervenite în componența familiei.

Recomandări:

ISS reiterează necesitatea implementării de către STAS a recomandărilor înaintate anterior:

- 1) să elaboreze și implementeze procedura de evaluare a categoriilor de beneficiari cu risc sporit de modificare a componenței familiei și să efectueze în mod obligatoriu vizite la domiciliu, cu întocmirea anchetelor sociale;
- 2) să asigure promovarea mesajelor informative cu privire la responsabilitatea beneficiarilor pentru nedeclararea corectă a componenței familiei sau a modificărilor intervenite pe parcurs.

Propuneri către MMPS:

- 1) definirea clară a noțiunii de „persoană absentă” și persoană „plecată peste hotare” în vederea abordării uniforme ale acestor aspecte de către ISS , STAS și solicitant;
- 2) modificarea prevederilor legale în vederea impunerii prezentării datelor personale (IDNP, data/luna/anul nașterii) a membrilor familiei indicați în cererea de acordare a ajutorului social ca fiind plecați peste hotare. Scopul ar fi responsabilitatea solicitantului privind declararea corectă a datelor.

În rapoartele sale de control, ISS a menționat despre amploarea valorii tipului respectiv de fraudă și eroare și, respectiv, a recomandat structurilor teritoriale de asistență socială să-și îmbunătățească instrumentele de control intern managerial, inclusiv să evalueze riscurile legate de modificarea componenței familiei, pentru a le gestiona mult mai eficient.

Menționăm că recomandarea poate fi atinsă în totalitate, deoarece legislația prevede expres modalitatea de verificare a datelor declarate în cereri prin efectuarea vizitelor la domiciliul beneficiarilor de AS și perfectarea anchetelor sociale.

2. Iregularități legate de statutul ocupațional al membrilor familiei

Constatări:

Verificările efectuate de ISS au scos în evidență 240 cazuri în care în componența familiei se includ membri adulți, care nu se încadrează în unul din statutele ocupaționale prestabilite de cadrul normativ, sau pe parcursul perioadei de plată a AS au avut loc modificări în deținerea statutului ocupațional declarat la depunerea cererii care nu au fost comunicate de familie.

Valoarea totală a acestor iregularități a însumat 5015,6 mii lei, ceea ce constituie 36% din valoarea totală a iregularităților.

În Tabelul nr. 4 sunt reflectate subtipurile de iregularități legate de statutele ocupaționale, frecvența lor și impactul financiar.

Tabelul nr. 4. Subtipuri de iregularități, conform statutului ocupațional.

Subtipul de iregularitate	Nr. de cazuri	Valoarea iregularității mii lei
Membrul familiei nu deține statutul „realizează venituri provenite din salarizare, cu timp integral sau parțial”	5	48,9
Nu au fost declarate modificările privind pierderea statutului „realizează venituri provenite din salarizare”	12	73,4
Membrul familiei nu realizează venituri provenite din activități legate de folosirea terenurilor agricole din extravilanul localităților	208	4423,8
Nu deține statutul de „persoană care îngrijește un copil în vârstă de până la 3 ani”	6	261,5
Nu deține statutul de „persoană care îngrijește un membru/membri ai familiei care necesită îngrijire din partea unei terțe persoane conform concluziei medicale a instituției medico-sanitare”	1	17,2
Nu deține statutul de „persoane încadrate în diferite grade de dizabilitate”	2	-
Lipsa statutului membrilor familiei „sunt șomeri înregistrați la agenția teritorială pentru ocuparea forței de muncă și nu refuză participarea la activitățile de interes comunitar”	2	1,6
Membrul familiei nu deține statut de student	2	54,2
Nedeclararea modificărilor intervenite în statutul ocupațional	2	134,8

Cauza iregularității constatate:

Inspectoratul Social de Stat menționează că încălcările descrise mai sus au fost cauzate de:

- 1) Lipsa unei comunicări eficiente între asistentul social cu beneficiarii, care să asigure informarea celor din urmă cu privire la toate rigorile și responsabilitățile pentru declararea incorectă a statutului ocupațional;
- 2) Acceptarea și tolerarea de către asistentul social a informației eronate/false prezentate de către beneficiari la depunerea cererii.

Recomandări:

Inspectoratul Social de Stat reiterează necesitatea implementării de către STAS a recomandărilor înaintate anterior:

Asigurarea unei comunicări eficiente cu beneficiarii și promovarea mesajelor informative privind responsabilitatea acestora pentru verificarea/confirmarea corectitudinii datelor declarate referitor la statutul ocupațional deținut.

3. Iregularități privind declararea veniturilor familiei

În cadrul misiunilor de inspecție s-a constatat un număr semnificativ de încălcări care vizează declararea veniturilor familiei. Aceste nereguli se admit atât în procesul de depunere a cererii de AS și/sau APRA, cât și pe durata beneficierii prestației, nefiind declarate modificările intervenite în veniturile familiei. În total, au fost constatate 246 cazuri de irregularități, valoarea cărora a însumat 289,4 mii lei, sau având o pondere de 9,4% din valoarea totală a neregulilor.

În Tabelul nr. 5 sunt reflectate datele cu privire la tipurile de venituri la care s-au identificat irregularități, frecvența lor și impactul financiar.

Tabelul nr. 5. Iregularități pe tipuri de venit

Erori la declararea veniturilor familiei obținute din:	Nr. de cazuri	Valoarea iregularității (mii lei)
Salarizare	89	116,9
Agricultură	124	126,5
Bursă	17	9,6
Vânzarea patrimoniului	6	36,4
Compensația pentru serviciile de transport	10	-

Salarizare: Analiza datelor din tabel denotă că din numărul total de irregularități (246 cazuri):

- a) 31 cazuri în valoare de 17,4 mii lei se referă la declararea eronată a venitului obținut din salarizare;
- b) 58 cazuri în valoare de 99,5 mii lei se referă la nedeclararea modificărilor veniturilor salariale intervenite pe parcursul perioadei de plată a AS și APRA. În conformitate cu prevederile pct. 41 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, în cazurile modificării veniturilor salariale a membrilor familiei, solicitantul/beneficiarul are obligația să comunice modificările intervenite reprezentanților structurilor teritoriale de asistență socială, prin prezentarea lunară a certificatului de salariu, ceea ce de fapt nu s-a realizat.

Agricultură: Potrivit cadrului normativ, veniturile obținute din activitatea agricolă se determină în baza:

- a) Venitului net al unei gospodării țărănești și auxiliare, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 514 din 10 mai 2007 „Privind aprobarea unor acte normative”;
- b) Suprafeței și tipului de teren agricol deținut de membrii familiei beneficiare de AS și APRA, confirmată documentar prin certificatul eliberat de APL.

Ca și în anii precedenți, în anul 2023, ISS a constatat că, în principal, iregularitățile la acest tip de venit sunt cauzate de factorii responsabili din cadrul APL, care au eliberat certificate cu date incorecte privind suprafața terenurilor deținute de către membrii familiilor beneficiare de prestații sociale.

În așa mod, rezultatele verificărilor efectuate denotă că 90 cazuri de iregularități (din cele 124 cazuri stabilite la acest tip de iregularitate) revin cazurilor de eliberare de către APL a certificatelor cu date incorecte, ceea ce a cauzat stabilirea unor plăți necuvenite familiilor beneficiare în sumă totală de 32,7 mii lei.

În rest, 34 cazuri de nereguli țin de declararea eronată și nedeclararea modificărilor intervenite privind deținerea terenurilor agricole, care, au condus la acordarea nejustificată a plăților de AS în valoare totală de 93,7 mii lei.

Bursă: Verificările efectuate au scos în evidență 17 cazuri de nedeclarare a veniturilor din bursa de către familiile beneficiare de prestații sociale, fiind achitate ilegal 9,6 mii lei.

Vânzarea patrimoniului: În cadrul misiunilor efectuate au fost constatate 6 cazuri în care familiile beneficiare au comercializat patrimoniul aflat în proprietate, iar veniturile obținute din tranzacții nu au fost declarate, beneficiind nejustificat de AS în valoare totală de 36,3 mii lei.

Compensațiile pentru serviciul de transport: Pe parcursul ultimilor ani numărul și valoarea acestui tip de iregularitate a fost într-o permanentă diminuare. Acest fapt atestă o monitorizare mai eficientă din partea STAS a veniturilor respective declarate de beneficiari în procesul de solicitare a prestațiilor sociale, dar și implementarea recomandărilor înaintate de ISS referitor la remedierea încălcărilor respective. Astfel, în anul 2023, au fost constatate doar 10 cazuri cu acest tip de iregularitate.

Cauza iregularităților constatate:

Inspectoratul Social de Stat menționează că încălcările descrise mai sus au fost cauzate de:

- 1) Lipsa unui formular unic cu cerințe prestabilite referitor la confirmarea dreptului asupra terenurilor deținute de familie, inclusiv bonitatea terenurilor, care ar defini datele necesare de reflectat în certificatele eliberate de primării și ar responsabiliza specialiștii în reglementarea regimului funciar la completarea acestora;
- 2) Neverificarea de către asistenții sociali a datelor indicate în cerere de către beneficiari și concordanța lor cu datele certificatelor eliberate de primărie;

- 3) Beneficiarii nu sunt suficient de informați referitor la obligativitatea declarării veniturilor din bursă;
- 4) Lipsa unor proceduri interne stabilite în cadrul STAS, care ar obliga asistentul social să verifice corectitudinea datelor declarate în cererea de solicitare a AS și APRA a veniturilor familiei obținute din compensația pentru serviciile de transport.
- 5) Lipsa unei comunicări eficiente între asistentul social cu beneficiarii, care să asigure informarea celor din urmă cu privire la toate rigorile și responsabilitățile pentru declararea corectă a veniturilor, precum și a modificărilor intervenite pe parcursul perioadei de plată.

Recomandări:

Inspectoratul Social de Stat reiterează necesitatea implementării de către STAS a recomandărilor înaintate anterior:

- 1) Să asigure o comunicare eficientă între asistenții sociali și beneficiari privind informarea celor din urmă cu privire la declararea corectă a veniturilor, precum și a modificărilor intervenite pe parcursul perioadei de plată;
- 2) Să asigure stipularea în fișa postului a asistentului social și specialistului pentru administrarea AS a obligațiunii funcționale privind verificarea corespunderii datelor indicate în cerere cu datele din documentele anexate la aceasta.

4. Fraudă la stabilirea și acordarea AS și APRA

În rezultatul verificării cererilor de ajutor social și actelor confirmative, în conformitate cu tehnicile și procedurile de control, au fost identificate 66 cazuri la STAS Făleşti și 9 cazuri la STAS Ocnița în care există indicii rezonabile de fraudă admise de reprezentanții structurilor teritoriale de asistență socială. S-a constatat că o parte din cererile cu suspiciuni rezonabile de fraudă nu există pe suport de hârtie și nu au fost înregistrate în registrele speciale de evidență a cererilor de ajutor social.

Controlul efectuat pe dosarele existente și verificarea informației din SIAAS, relevă fraudarea gravă a datelor și informației introduse în SIAAS, pe toate cererile, după cum urmează:

- 1) Înregistrarea, introducerea în SIAAS a cererilor de ajutor social cu date neveridice, eronate, false privind rudele apropiate: părinți, copii, soți, frați, nepoți, verișori, ș.a., ale colaboratorilor STAS;
- 2) Înregistrarea și introducerea în SIAAS a datelor neveridice, false, inexistente, privind titularii cererilor de ajutor social, alți membri adulți sau copii fără date de identitate (IDNP);
- 3) Înregistrarea și introducerea în SIAAS a cererilor ca depuse în orașul Făleşti, sau în alte localități din raionul Făleşti, din numele persoanelor cu domiciliu în or. Bălți, angajați, salariați la întreprinderi din or. Bălți;
- 4) Înregistrarea și introducerea în SIAAS a datelor/informației false privind situația ocupațională a membrilor familiei: salariați, angajați pe cont propriu în agricultură, grad de dizabilitate declarat fals, îngrijitor membru familie, îngrijitor copil 3 ani;
- 5) Înregistrarea și introducerea în SIAAS a informației false despre persoane care nu se aflau în țară;
- 6) Modificarea datelor introduse în SIAAS, care diferă de datele declarate în cerere.

Suma totală de ajutor social și ajutor pentru perioada rece a anului stabilită și acordată fraudulos pe aceste cereri constituie 1084,6 mii lei.

Rapoartele de control au fost transmise spre examinare în fond organelor de procuratură și anticorupție.

5. Iregularități privind declararea proprietății și caracteristicilor locuinței

Constatări:

Deși, acest tip de iregularitate nu are un impact financiar semnificativ asupra corectitudinii acordării AS și APRA, ISS consideră că aceste nereguli creează riscuri înalte legate de evaluarea incorectă a bunăstării familiei și acordarea greșită a dreptului la plata prestațiilor sociale.

Astfel, în anul 2023 au fost constatate 21 cazuri, în care datele din cerere referitor la bunurile și utilitățile deținute nu corespundeau cu datele stabilite în cadrul vizitei la domiciliu, însă deși aceste date au modificat scorul proxy, acesta nu a fost depășit, prin urmare aceste nereguli nu au avut impact asupra dreptului la acordarea prestației sociale.

Cauza iregularității constatate:

Lipsa pârghiilor de responsabilizare a beneficiarilor care se fac responsabili de nedeclararea modificărilor.

Recomandări:

ISS reiterează necesitatea implementării de către STAS a recomandării înaintate anterior:

Asigurarea monitorizării și a unei comunicări eficiente cu beneficiarii, promovarea mesajelor informative privind responsabilitatea pentru corectitudinea datelor declarate referitor la proprietate și caracteristicile acestora, precum și a modificărilor intervenite pe parcurs.

6. Iregularități privind completarea fișei electronice de calcul

Constatări:

O iregularitate constant depistată de către ISS în cadrul misiunilor de control se referă la completarea greșită de către asistentul social a fișei electronice cu datele din cererea de pe format de hârtie. Astfel, în anul 2023, în cadrul misiunilor de control au fost constatate 16 cazuri de erori, care au avut impact la achitarea AS, fiind stabilite plăți în cuantum mai mic cu 7,4 mii lei.

Cauza iregularității constatate:

Erori ale factorului uman, responsabilitatea scăzută în exercitarea atribuțiilor funcționale de către unii asistenți sociali, precum și controlul insuficient al datelor din cererile admise în plată din partea specialistului în administrarea AS și APRA.

Recomandări înaintate STAS:

Monitorizarea și supervizarea activității asistentului social în vederea asigurării corectitudinii în procesul de înregistrare a cererii și stabilire a dreptului la prestații sociale.

7. Erori legate de schimbul de date cu alte sisteme informaționale

Constatări:

Ca urmare a verificării și evaluării cererilor pentru acordarea ajutorului social, Inspectoratul Social de Stat a constatat 60 cazuri de erori tehnice de calcul la stabilirea dreptului, cât și a cuantumului ajutorului social, fiind achitate nejustificat plăți în mărime totală de 171,2 mii lei.

Cauza iregularității constatate:

- 1) Schimbului defectuos de date prin intermediul *Sistemul Informațional Automatizat „Asistență Socială”* a dus la calcularea eronată a venitului global mediu lunar al familiei, nefiind luate în calcul indemnizațiile pentru îngrijirea copilului, sau alte tipuri de venituri obținute de membrii familiilor beneficiare de prestații sociale.
- 2) Schimbului defectuos de date cauzat de neînregistrarea de către DOFM în sistemul informațional a refuzurilor neîntemeiate la măsurile active de ocupare a unui loc de muncă, a dus la nerespectarea prevederilor pct. 47 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1167 din 16.10.2008. Verificările efectuate au scos în evidență faptul că în sistemul informațional utilizat de specialiștii ANOFM nu există posibilitatea înregistrării refuzului șomerului la participarea la măsurile active de ocupare a forței de muncă. În acest sens, cazurile de refuz neîntemeiat al șomerului de participare la una dintre măsurile active de ocupare a forței de muncă rămân neacoperite de legislația cu privire la ajutorul social și nu au niciun impact asupra încetării dreptului la prestație. Beneficiarii de AS și/sau APRA rămân în drept în mod neîntemeiat, beneficiind nejustificat de prestații sociale în această perioadă de 3 luni.
- 3) Erori tehnice la evaluarea cererilor prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat „Asistență Socială”.

8. Alte încălcări procedurale

În cadrul misiunilor de inspecție au fost constatate 376 cazuri de nereguli procedurale admise de către reprezentanții STAS, suma căroră a constituit 1,2 mii lei.

Astfel, se exemplifică următoarele:

- 1) Nereguli de procedură admise la acceptarea cererii de către asistentul social (lipsa actelor confirmative la dosar);
- 2) Nereguli de procedură admise în procesul de semnare a acordului de cooperare/lipsa lui;
- 3) Lipsa acordului privind prelucrarea datelor cu caracter personal;
- 4) Nereguli admise în procesul de verificare a autenticității datelor declarate de către beneficiari la depunerea cererii a întocmirii anchetei sociale de către o comisie formată neregular;
- 5) Încălcarea termenului de examinare a cererii;
- 6) Nereguli de procedură privind completarea cererii pentru acordarea ajutorului social;

- 7) Nereguli de procedură admise la încetarea plății prestațiilor sociale;
- 8) Neînștiințarea solicitantului despre decizia adoptată ca rezultat al examinării cererii.

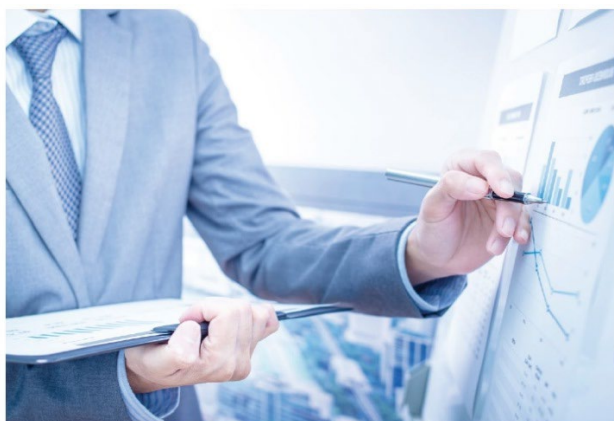
Cauza iregularității constatate:

Lipsa responsabilităților asistenților sociali din cadrul STAS privind corectitudinea procedurală de acceptare și examinare a cererilor pentru acordarea ajutorului social.

Recomandări înaintate STAS:

- 1) Asigurarea responsabilizării asistenților sociali și specialiștilor în administrarea ajutorului social în vederea respectării prevederilor legale la acceptarea, înregistrarea și procesarea cererilor în conformitate cu prevederile pct. 8 - 17³ și 61 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16.10.2008.
- 2) Instruirea și formarea continuă a personalului implicat în stabilirea și acordarea dreptului la AS și APRA.

1.2 MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII RECOMANDĂRIILOR INSPECTORATULUI SOCIAL DE STAT DE CĂTRE STRUCTURILE TERITORIALE DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Un obiectiv specific al activității Inspectoratului Social de Stat este de a contribui la reducerea iregularităților constatate în procesul de control, precum și de a recupera plățile de AS și /sau APRA achitate necuvenit beneficiarilor. Un instrument eficient utilizat pentru realizarea acestui obiectiv îl constituie implementarea în cadrul Inspectoratului Social de Stat a unui proces de monitorizare a implementării recomandărilor înaintate în cadrul misiunilor de control.

Monitorizarea implementării recomandărilor reprezintă un proces aferent activității de control și încorporează activități structurate din punct de vedere logic, organizate în cadrul Inspectoratului Social de Stat în vederea:

- a) urmării și aprecierii acțiunilor întreprinse de către entitate privind remedierea deficiențelor/abaterilor constatate de inspectorat, inclusiv privind recuperarea mijloacelor publice achitate necuvenit unor beneficiari;
- b) evaluării impactul activității de control și contribuirea la îmbunătățirea mecanismului de acordare a AS și/sau APRA.

Urmare misiunilor de control efectuate și a neregulilor constatate, Inspectoratul Social de Stat, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la ajutorul social nr. 133/2008, art. 16 și art. 17,

înaintează recomandări STAS în vederea remedierii deficiențelor depistate și asigurării restituirii sumelor achitate ilegal unor familii beneficiare de AS și/sau APRA.

Astfel, pentru fiecare caz constatat cu nereguli au fost elaborate și remise structurilor teritoriale de asistență socială rapoarte individuale de control în baza cărora au fost înaintate 908 recomandări, după cum urmează:

- a) recomandări privind încetarea plății – 83;
- b) recomandări privind asigurarea revizuirii cererii – 69;
- c) recomandări privind restituirea plăților de ajutor social și ajutor pentru perioada rece a anului – 749;
- d) alte tipuri de recomandări - 7.

Totodată, în baza Rapoartelor de control per raion, care includ sumarul/sinteza datelor și constatărilor din Rapoartele individuale de control au fost înaintate 30 recomandări factorilor responsabili din cadrul structurilor teritoriale de asistență socială, precum și autorităților locale.

Rapoartele misiunilor de control au fost expediate, Procuraturii Generale a Republicii Moldova, pentru examinarea cazurilor în care există suspiciuni de fraudă, abuz și neglijență.

Recomandările înaintate de Inspectoratul Social de Stat, conținute în Rapoartele de control întocmite pe parcursul anului 2023, au fost incluse în regim de monitorizare conform procedurilor stabilite în Instrucțiunea cu privire la monitorizarea implementării recomandărilor Inspecției Sociale aprobată prin ordinul Șefului Inspecției Sociale nr. 95/1 din 26.08.2014 și prevederile pct. 5.2 din Manualul operațional privind inspectarea ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului aprobat prin ordinul Șefului IS nr. 113/A din 29.10.2018.

Monitorizarea nivelului de implementare a recomandărilor de control supune 2 obiecte.

Primul obiect îl constituie *Raportul individual*, care conține recomandările înaintate per caz controlat (în baza raportului individual de inspecție).

Din cele 892 de cereri cu nereguli au fost înaintate 908 de recomandări dintre care:

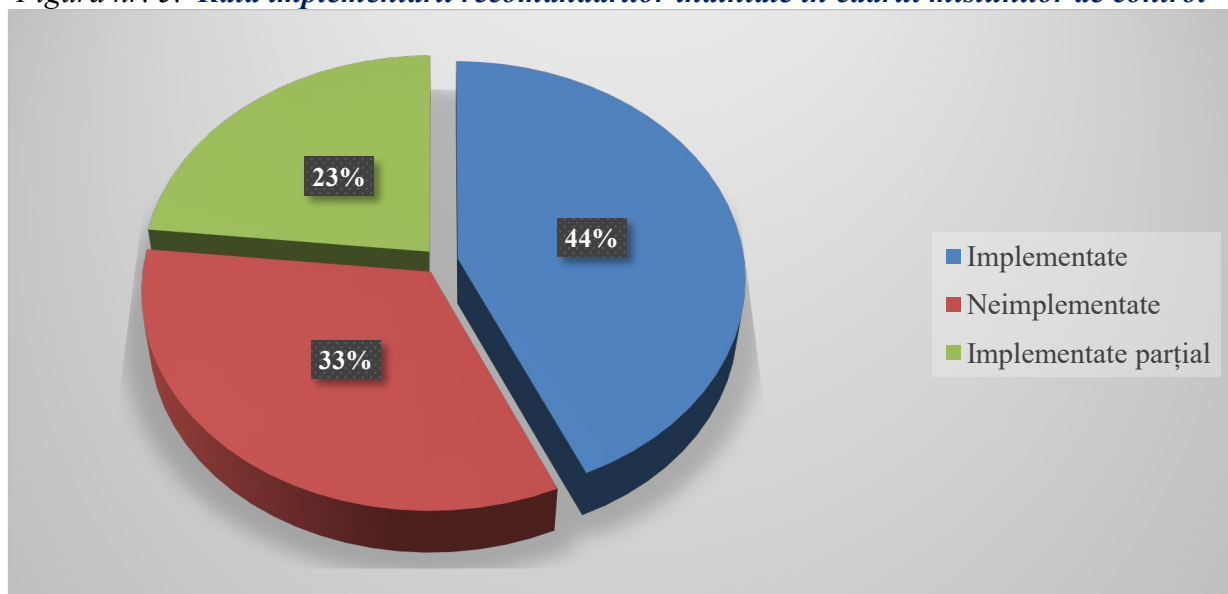
- a) 83 - recomandări privind încetarea plății;
- b) 69 - recomandări privind asigurarea revizuirii cererii;
- c) 749 - recomandări privind restituirea plăților de ajutor social și ajutor pentru perioada rece a anului;
- d) 7 - alte tipuri de recomandări.

Cel de-al doilea obiect îl constituie *Raportul misiunii de control per raion*, care conține recomandări ce vizează îmbunătățirea managementului per ansamblu a entității verificate. Astfel, pe parcursul anului au fost întocmite 4 Rapoarte ale misiunilor de control per raion.

Rapoartele conțin 30 de recomandări de control, înaintate factorilor responsabili din cadrul structurilor teritoriale de asistență socială și altor autorități locale.

Potrivit informațiilor prezentate de entități a fost asigurată implementarea a - 13 recomandări, implementate parțial - 10 recomandări și neexecutate - 7 recomandări.

Figura nr. 5. **Rata implementării recomandărilor înaintate în cadrul misiunilor de control**

Inspectoratul Social de Stat reiterează că, suma totală de fraudă și eroare stabilită în anul 2023 este de 13 948837 lei, dintre care 13 349616 lei sunt înaintați spre restituire. Conform informației parvenite de la STAS, la data de 20.01.2024, a fost rambursată suma de 339 360 lei, ceea ce constituie 2,54% din suma înaintată spre restituire.

Tabelul nr. 6. **Rata de restituire pentru anul 2023** (situația la data de 20.01.2024)

Total 2023	Suma achitată nejustificat (mii lei)	Suma spre restituire (mii lei)	Suma restituită (mii lei)	Rata de Restituire (%)	Sold (mii lei)
	13948,8	13349,6	339,3	2,54%	13010,2

Analiza informațiilor prezentate de către entități privind implementarea recomandărilor înaintate de către Inspectoratul Social de Stat, inclusiv „asigurarea restituirii sumei acordate nejustificat” denotă că la sfârșitul perioadei de raportare a fost asigurată rambursarea sumei de 339,3 mii lei, sau ceea ce constituie 2,5 % din suma propusă spre restituire, observându-se o scădere a ratei de restituire a plăților achitate ilegal comparativ cu cea înregistrată la finele anului 2022, care a constituit 28,4% la data de 28.02.2023.

Tabelul nr. 7 **Rata de restituire pentru anul 2022** (situația la data de 28.02.2023)

Total 2022	Suma achitată nejustificat (mii lei)	Suma spre restituire (mii lei)	Suma restituită (mii lei)	Rata de restituire (%)	Sold (mii lei)
	2475,7	2468,0	701,1	28,4%	1766,8

Scăderea ratei de restituire a plăților achitate nejustificat constatate în cadrul misiunilor de control desfășurate în anul 2023 a fost influențată de modificarea procedurii de selectare a eșantionului de control, care a inclus nu doar cererile active, dar și cele din perioadele anterioare (2017 - 2022), fiind analizat istoricul familiilor în scopul depistării erorilor sistemice în procesul de stabilire și acordare a AS și APRA. În așa mod suma neregulilor depistate per familie a cuprins perioadele de plată din anii 2017 – 2023.

Concomitent, pe parcursul anului 2023, Inspectoratul Social de Stat a recepționat informații de la entitățile controlate, referitor la restituirea mijloacelor financiare în temeiul recomandărilor înaintate în anii precedenți (2018-2022) în sumă totală de 10 281 068 lei.

Astfel, în total, în anul 2023, au fost restituite plăți în mărime de 1 371 543 lei, ceea ce constituie 20,9% din suma totală restituită pe parcursul anilor 2018-2023 (Tabelul nr. 8).

Tabelul nr.8 Restituirea mijloacelor bănești achitați ilegal (6 ani) (situația la data de 20.01.2024)

Anul	Suma recomandată spre restituire	Total restituit	Sold	Rata de restituire (total%)	Suma restituită în anul 2023
2018	1.239.797	857.406	382.391	69.2%	20.337
2019	1.985.979	1.287.949	698.030	64.9%	18.098
2020	2.199.596	1.448.725	750.871	65.9%	38.815
2021	2.387.652	1.425.435	962.217	59.7%	341.080
2022	2.468.044	1.201.952	1.266.092	48.7%	613.853
2023	13.349.616	339.360	13.010.256	2.5%	339.360
Total	23.630.684	6.560.827	17.069.857	27.8%	1.371.543

Controlul eligibilității statutului de șomer pentru membrii familiilor beneficiare de ajutor social și ajutor pentru perioada rece a anului

Pe parcursul anului 2023 au fost efectuate 6 misiuni de control a eligibilității statutului de șomer pentru beneficiarii de ajutor social și ajutor pentru perioada rece a anului, cu întocmirea a 6 rapoarte de control.

Urmare verificărilor efectuate au fost înaintate recomandări Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă și Ministerului Muncii și Protecției Sociale (în continuare MMPS) cu privire la revizuirea cadrului normativ și elaborarea modificărilor în vederea reducerii interesului și dependenței de prestațiile de ajutor social a persoanelor apte de muncă.

Informație de context general

Legea nr. 133/2008¹ definește dreptul la ajutor social și ajutor pentru perioada rece a anului ca un venit minim garantat asigurat de stat prin acordarea unei prestații bănești în vederea reducerii sărăciei și „garantarea de oportunități egale familiilor defavorizate.”

Totodată, unul din obiectivele legii, care a fost bine conturat în ultimele modificări ale legii, este de a promova autonomia în rândul persoanelor apte de muncă și eliminarea dependenței de plățile de AS și APRA a șomerilor prin stimularea acestora de a se încadra în câmpul muncii.

Scopul acordării prestațiilor sociale familiilor social-vulnerabile este de a le scoate de sub povara constrângerilor financiare, concomitent, încurajând eforturile beneficiarilor de ajutor social de a-și depăși condiția de persoane asistate social prin stimularea angajării adulților capabili de muncă.

Cu toate că Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj conține dispoziții exprese adresate beneficiarilor de a participa la serviciile pentru stimularea forței de muncă și de formare profesională ca o condiție prealabilă pentru incluziunea socială, puțini beneficiari de ajutor social sunt integrați pe piața muncii.

Cadrul normativ cu privire la modul de stabilire și acordare a AS și APRA², prevede expres condițiile de eligibilitate în cazul membrilor familiilor care se declară cu statut ocupațional de șomer la depunerea cererii pentru acordarea ajutorului social, și anume, aceștia trebuie să fie înregistrați la agenția teritorială pentru ocuparea forței de muncă și să nu refuze participarea la activitățile de interes comunitar.

Dreptul la AS și APRA pentru familiile cu membri șomeri încetează în cazul în care șomerul a refuzat:

- a) un loc de muncă;
- b) serviciile de stimulare a ocupării forței de muncă;
- c) participarea la lucrările publice oferite de agenții;
- d) în mod repetat prestarea unor activități de interes comunitar.

Dreptul la AS/APRA încetează începând cu luna în care a fost înregistrat refuzul, iar familia nu are dreptul la depunerea unei noi cereri de acordare a ajutorului social pe o perioadă de 3 luni consecutive din luna stopării dreptului la ajutor social/ajutor pentru perioada rece a anului.

Concomitent, legislația Republicii Moldova³ prevede că *șomer* este considerată persoana aflată în căutarea unui loc de muncă, care întrunește cumulativ următoarele condiții:

- 1) are vârsta cuprinsă între 16 ani și vârsta stabilită pentru obținerea dreptului la pensie pentru limită de vârstă;
- 2) este aptă pentru prestarea unei munci;
- 3) nu are un loc de muncă;
- 4) nu studiază la o formă de învățământ cu frecvență;
- 5) caută activ un loc de muncă atât în mod individual, cât și prin intermediul subdiviziunii teritoriale și este disponibilă să înceapă activitatea de muncă;
- 6) este înregistrată cu statut de șomer la subdiviziunea teritorială.

Persoana care nu și-a găsit un loc de muncă în primele 12 luni de la înregistrarea statutului de șomer se consideră șomer de lungă durată.

Persoana înregistrată cu statut de șomer, sub riscul pierderii acestui statut, este obligată:

- 1) să se prezinte lunar, conform programării, la subdiviziunea teritorială la care este înregistrată, precum și la solicitarea acesteia, pentru a primi sprijin în vederea încadrării în muncă;
- 2) să participe la interviuri cu angajatorii în legătură cu perspectivele de angajare, organizate de subdiviziunea teritorială sau din propria inițiativă;
- 3) să participe la serviciile și măsurile active de ocupare a forței de muncă;

² Legea nr. 133/2008 cu privire la ajutorul social și HG 1167/2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social

³ Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj, art.20

- 4) să accepte locul de muncă corespunzător;
- 5) să informeze subdiviziunea teritorială la care este înregistrată despre orice schimbare a condițiilor ce au determinat acordarea statutului de șomer, în termen de 3 zile lucrătoare de la apariția schimbării.

În procesul de stabilire și plată a AS și/sau APRA, confirmarea statutului de șomer pentru membrul/membrii familiei se efectuează prin intermediul SIAAS.

Astfel, pct.14 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social stipulează că „SIAAS confruntă datele introduse de către angajații structurii teritoriale de asistență socială cu datele livrate de alte sisteme informaționale”, inclusiv al Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă”.

În perioada septembrie - octombrie 2023, Inspectoratul Social de Stat a organizat și desfășurat o misiune de control la SOFM Rezina, pentru a identifica riscurile și deficiențele, care au impact direct asupra stabilirii dreptului la AS și/sau APRA:

- a) în procesul de înregistrare și menținere în statut a șomerilor - membri ai familiilor beneficiare de AS și/sau APRA;
- b) deficiențele în aplicarea cadrului legal de către angajații SOFM responsabili de înregistrarea cererii de șomaj și de conlucrarea cu beneficiarul în procesul de căutare a unui loc de muncă;
- c) deficiențe de procesare în sistemul informațional a datelor cu privire la refuzul șomerului a unui loc de muncă sau refuzul de participare la măsuri active de ocupare.

Scopul și obiectivele misiunii de control

Misiunile de control au avut drept scop verificarea eligibilității statutului de șomer pentru beneficiarii de AS și APRA.

Obiective:

- 1) Verificarea modului de implementare a prevederilor actelor normative în procesul de înregistrare/evidență/scoatere din evidență a șomerilor înregistrați la SOFM Rezina.
- 2) Stabilirea neregulilor (cazurilor de fraudă și eroare) în procesul de evidență a șomerilor admise din cauza exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor funcționale de către angajații SOFM Rezina, care au impact la stabilirea și acordarea ajutorului social și/sau ajutorului pentru perioada rece a anului;
- 3) Identificarea soluțiilor de remediere a deficiențelor stabilite în cadrul controlului și dispunerea de măsuri relevante înlăturării deficiențelor constatate.

Baza legală de reglementare:

Controlul desfășurat la SOFM Rezina a avut loc în temeiul:

- 1) Ordinului ministrului Muncii și Protecției Sociale nr. 01/3549 din 11.09.2023
- 2) Ordinului directoarei Inspectoratului Social de Stat nr. 60 din 11.09.2023 cu privire la misiunea de control în raionul Rezina;
- 3) Legii cu privire la ajutorul social nr. 133 din 13.06.2008;

- 4) Legii cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj nr. 105 din 14.06.2018;
- 5) Hotărârii Guvernului nr. 1276 din 26.12.2018 pentru aprobarea procedurilor privind accesul la măsurile de ocupare a forței de muncă;
- 6) Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1167 din 16.10.2008;
- 7) Regulamentului privind organizarea și funcționarea Inspectoratului Social de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 802 din 28.10.2011.

Sfera de abordare a controlului. Proceduri și tehnici de colectare a probelor de control:

Activitățile de control au fost realizate conform Metodologiei cu privire la organizarea și desfășurarea misiunii de control inopinat a eligibilității statutului de șomer pentru beneficiarii de AS și APRA, fiind aplicate următoarele tehnici de control:

- a) Confirmarea prin interceptarea din SIAAS a datelor privind aflarea la evidența ANOFM a șomerilor/membri ai familiilor beneficiare de AS/APRA incluși în eșantionul de control;
- b) Analiza în baza de date a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră a informației privind traversarea frontierei de stat de către membrii familiei incluși în cerere, cu statut de șomer în vederea stabilirii cazurilor de menținere nejustificată în statut de șomer a persoanelor plecate peste hotare;
- c) Analiza informației incluse în Registrul de evidență al șomerilor și fișele șomerilor din sistemul informațional și cele pe format de hârtie.

Sinteza constatărilor

Controlul eligibilității statutului de șomer pentru beneficiarii de AS/APRA a permis:

- a) efectuarea unei analize a modului de implementare a prevederilor actelor normative în procesul de înregistrare/evidență/scoatere din evidență a șomerilor – membri ai familiilor beneficiare de AS/APRA înregistrați la subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă;
- b) identificarea neregulilor admise în procesul de evidență și conlucrare cu șomerii care au impact la stabilirea și acordarea ajutorului social și/sau ajutorului pentru perioada rece a anului.

Controlul eligibilității statutului de șomer a scos în evidență mai multe deficiențe în procesul de înregistrare cu statut de șomer și scoatere din evidență a șomerilor, precum și în procesul de implementare a procedurii de intermediere a muncii.

Totodată, au fost constatate deficiențe la punerea în aplicare a prevederilor legale, cât și la schimbul de date între sistemele informaționale care a avut impact la stabilirea dreptului la AS și APRA.

Una din cauzele care duc la încetarea dreptului la AS și APRA pentru familiile cu membri șomeri este *refuzul neîntemeiat al șomerului a unui loc de muncă corespunzător oferit de subdiviziunea*

teritorială pentru ocuparea forței de muncă la care este înregistrat. În aceste cazuri, familiei i se refuză depunerea unei cereri de acordare repetată a ajutorului social pentru o perioadă de 3 luni consecutive din luna stopării dreptului la ajutor social. Emiterea deciziei de încetare a AS și/sau APRA are loc în baza schimbului automatizat de date cu ANOFM la evaluarea lunară a cererii pentru acordarea ajutorului social în cadrul Sistemului Informațional Automatizat „Asistență Socială”, care verifică eligibilitatea pentru acordarea/neacordarea dreptului și emite decizii.

Echipa de control a depistat cazuri cu schimb defectuos de date între Sistemul Informațional „Asistență Socială” și Sistemul Informațional Jobless gestionat de ANOFM.

Astfel, cazurile de refuz neîntemeiat al șomerului de ocupare a locului de muncă nu au fost fixate la interogarea lunară a datelor pentru evaluarea cererii de acordare a ajutorului social, nefiind acoperite de legislația cu privire la ajutorul social. În aceste condiții, beneficiarii de AS și/sau APRA au rămas în drept în mod neîntemeiat, beneficiind nejustificat de prestații sociale pentru o perioadă de 3 luni de la data refuzului locului de muncă.

Urmare analizei efectuate în cadrul misiunilor de control a fost constatat că, la nivel de STOFM, există și anumite probleme de ocupare a șomerilor la nivel comunitar legate de:

- 1) oportunități limitate de educație și ocupare a forței de muncă în localitățile de domiciliu ale șomerilor;
- 2) lipsa locurilor de muncă la nivelul comunității care ar exclude dificultăți la deplasarea șomerului la locul de muncă. Majoritatea angajatorilor au sediul în centrul raional sau se află la o distanță considerabilă față de domiciliul șomerului;
- 3) imposibilitatea repartizării șomerilor pentru ocuparea locurilor de muncă vacante din cauza lipsei experienței de muncă și nivelul scăzut de educație al șomerilor care nu corespunde cu cerințele angajatorilor;
- 4) lipsa dorinței șomerilor de a participa la măsuri active de ocupare a forței de muncă. Motivele invocate fiind problema transportului la deplasarea la cursuri de formare, întrucât unitățile de învățământ care organizează aceste formări se află, în majoritatea cazurilor, în municipii sau centre raionale la o distanță mare de domiciliul șomerului;
- 5) lipsa interesului în căutarea unui loc de muncă cu invocarea existenței unor afecțiuni medicale cronice (*de fapt motivul înregistrării statutului de șomer fiind bazat pe interesul includerii în programul de ajutor social*).

Urmare controlului efectuat au fost dispuse măsuri și recomandări Ministerului Muncii și Protecției Sociale și Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, inclusiv cu privire la:

- 1) Evaluarea politicilor în vederea stabilirii unor servicii individualizate pentru șomerii de lungă durată centrate pe identificarea problemelor și soluțiilor de integrare în câmpul muncii.
- 2) Examinarea și identificarea soluțiilor de asigurare a conformității funcționale a Sistemului Informațional ANOFM cu prevederile cadrului normativ (HG nr. 1167/2008), dat fiind faptul că în sistemul informațional al ANOFM, în care se administrează evidența și procedura de conlucrare cu șomerul, nu se înregistrează propunerile și refuzurile pentru participarea șomerului la măsurile active de ocupare a forței de muncă, precum și refuzurile de ocupare a locului de muncă corespunzător, acestea fiind în strictă legătură cu statutul ocupațional care acordă eligibilitate șomerului pentru a beneficia de AS/APRA.

1.3 CONTROLUL APLICĂRII UNITARE ȘI AL RESPECTĂRII REGLEMENTĂRIILOR LEGALE LA STABILIREA DREPTULUI ȘI ACORDAREA COMPENSAȚIILOR PENTRU SERVICII DE TRANSPORT ȘI UTILIZAREA FACILITĂȚILOR FISCALE LA IMPORTUL MIJLOACELOR DE TRANSPORT PENTRU PERSOANE CU DIZABILITĂȚI ALE APARATULUI LOCOMOTOR

Informație de context general

Ulterior modificărilor operate prin HG 944/2022 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 802/2011 cu privire la instituirea Inspecției Sociale, pentru anul 2023 a fost planificat și efectuat controlul privind stabilirea dreptului și acordarea compensațiilor pentru servicii de transport precum și eliberarea de către structurile teritoriale de asistență socială a documentelor care confirmă dreptul persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor de a importa, o dată la 5 ani, cu scutire de drepturi de import, un mijloc de transport destinat transportării lor, clasificat la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de până la 2500 cm³ inclusiv), indiferent de termenul de exploatare, conform Hotărârii Guvernului nr. 474/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială.

ISS a elaborat metodologia cu privire la organizarea și desfășurarea misiunii de control cu descrierea procedurilor aplicate la fiecare etapă a controlului (planificare, executare și raportare).

Au fost verificate 303 dosare ale beneficiarilor/ solicitanților de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, persoane cu dizabilități ale aparatului locomotor, domiciliați în mun. Chișinău.

Misiunea de control al aplicării unitare și al respectării reglementărilor legale la stabilirea dreptului și acordarea compensațiilor pentru serviciile de transport și utilizarea facilităților fiscale la importul mijloacelor de transport pentru persoane cu dizabilități ale aparatului locomotor este organizată în vederea identificării riscurilor și deficiențelor, care au impact direct asupra stabilirii dreptului la *facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială*.

Urmare verificărilor efectuate au fost constatate unele încălcări ale prevederilor legale, inclusiv nereguli legate de plata compensației pentru serviciile de transport persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor care au depus cerere pentru renunțarea la compensație în schimbul facilităților fiscale și vamale la înmatricularea unui mijloc de transport cu destinație specială.

Cadrul legal pentru acordarea facilităților vamale și fiscale persoanelor cu dizabilități la importul unui mijloc de transport este prevăzut în Legea nr. 60 din 30.03.2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, Codul fiscal și Hotărârea Guvernului nr. 474 din 20.04.2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 60 din 30.03.2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (în continuare Legea nr. 60/2012), persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor pot alege, la cerere, în schimbul compensației pentru serviciile de transport, dreptul de a importa, o dată la 5 ani, cu scutire de drepturi de import, un mijloc de transport destinat transportării lor (reutilat în mod corespunzător), clasificat la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de până la 2500 cm³ inclusiv), indiferent de termenul de exploatare, conform prevederilor Codului vamal, ale Codului fiscal și ale Legii nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal.

Scopul și obiectivele misiunii de control

Misiunea a avut drept scop controlul respectării prevederilor legale de către structurile teritoriale de asistență socială la eliberarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor a actelor necesare pentru beneficierea de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială.

Obiective misiunii de control s-au axat pe:

- 1) Verificarea modului de implementare a prevederilor actelor normative în procesul de stabilire a dreptului la facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială.
- 2) Stabilirea neregulilor (cazurilor de fraudă și eroare) în procesul de acordare a compensațiilor pentru serviciile de transport persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor;
- 3) Identificarea soluțiilor de remediere a deficiențelor stabilite în cadrul controlului și dispunerea de măsuri relevante înlăturării deficiențelor constatate.

Baza legală de reglementare

Controlul desfășurat la DGAMS mun. Chișinău a avut loc în temeiul:

- 1) Ordinului directorului Inspectoratului Social de Stat nr. 84 din 10.11.2023 cu privire la misiunea de control în mun. Chișinău;
- 2) Legii nr. 60 din 30.03.2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități;
- 3) Hotărârii Guvernului nr. 474 din 20.04.2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială;
- 4) Hotărârii Guvernului nr. 1413 din 27.12.2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport;
- 5) Hotărârii Guvernului nr. 802 din 28.10.2011 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului Social de Stat.

Sfera de abordare a controlului. Proceduri și tehnici de colectare a probelor de control:

Eșantionul selectat pentru misiunea de control a fost reprezentat de persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor din mun. Chișinău care au solicitat în perioada anilor 2019-2023 renunțarea la compensația pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială.

Au fost supuse controlului 303 dosare (*din totalul de 305 dosare înregistrate la STAS*) ale beneficiarilor/solicitanților de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, persoane cu dizabilități ale aparatului locomotor, domiciliați în mun. Chișinău, după cum urmează:

Tabelul nr.9 Dosarele solicitanților/beneficiarilor de facilități fiscale și vamale per entități

Nr. ord.	STAS Anul	DAS. Sect. Centru	DAS. Sect. Ciocana	DAS. Sect. Botanica	DAS. Sect. Buiucani	DAS. Sect. Rîșcani	Total dosare înregistrate	Total dosare verificate
1.	2019	6	6	6	2 (dosare lipsă)	4	24	22
2.	2020	2	10	17	11	13	53	53
3.	2021	9	27	27	28	24	115	115
4.	2022	13	24	26	21	13	97	97
5.	2023	2	7	3	2	2	16	16
Total dosare per DAS		32	74	79	64	56	305	303

Activitățile de control au fost realizate conform *Metodologiei cu privire la organizarea și desfășurarea misiunii de control al aplicării unitare și al respectării reglementărilor legale la stabilirea dreptului și acordarea compensațiilor pentru servicii de transport și utilizarea facilităților fiscale la importul mijloacelor de transport pentru persoane cu dizabilități ale aparatului locomotor*, fiind aplicate următoarele tehnici de control:

a) Analiza informației incluse în dosarele solicitanților/beneficiarilor de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială;

b) Contrapunerea datelor prezentate de către Serviciul vamal referitor la beneficiarii de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială cu informația prezentată de către STAS mun. Chișinău privind lista persoanelor care au solicitat renunțarea la compensația pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale;

c) Analiza corectitudinii aplicării prevederilor legale de către STAS la încetarea plății compensației pentru serviciile de transport pentru persoanele care au depus cerere de renunțare la compensațiile respective în schimbul facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială.

Sinteza constatărilor

Din totalul celor 294 persoane care au depus cerere de renunțare la compensațiile pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale, **240 persoane au importat mijloace de transport cu destinație specială**, cu scutire de drepturile de import, 102 dintre care au solicitat de la STAS eliberarea certificatelor confirmative privind abilitatea persoanei cu atribuții de însoțire/îngrijire a persoanei cu dizabilități locomotorii, după cum urmează:

Tabelul nr.9 Numărul de persoane au importat mijloace de transport cu destinație specială

Nr. ord.	STAS	Dosare înregistrate	Nr de persoane verificate (solicitanți/beneficiari)	Nr. de mașini importate	Nr. certificatelor ⁴ eliberate de către STAS
1.	DAS. Sect. Centru	32	31	28	13
2.	DAS. Sect. Ciocana	74	70	58	18
3.	DAS. Sect. Botanica	79	78	60	27
4.	DAS. Sect. Buiucani	64	60	52	25
5.	DAS. Sect. Rîșcani	56	55	42	19
Total		305	294	240	102

⁴ Certificate confirmative privind abilitatea persoanei cu atribuții de însoțire/îngrijire a persoanei cu dizabilități locomotorii, eliberat de structura teritorială de asistență socială de la locul de trai

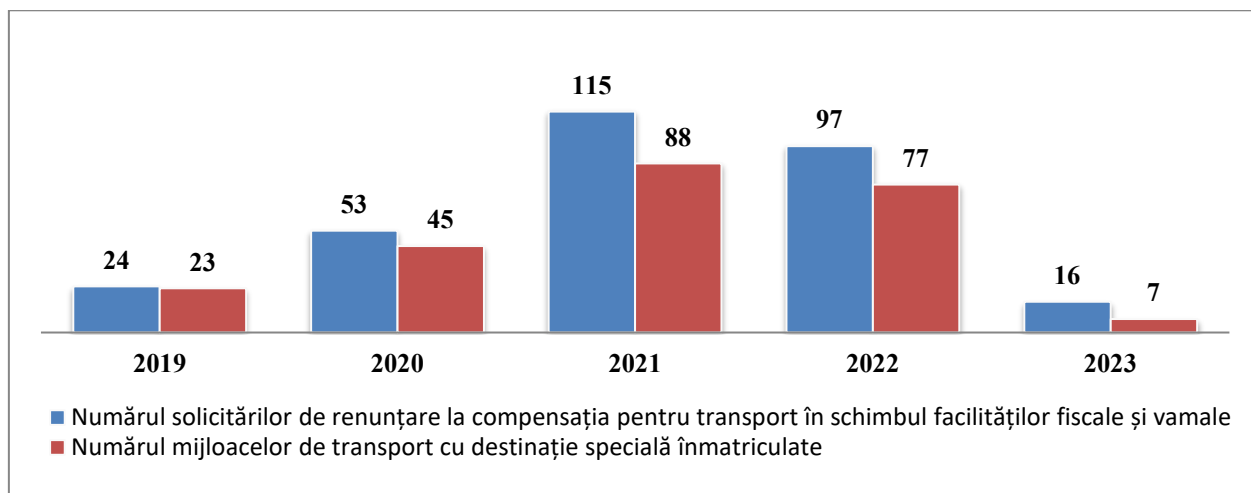
Analiza efectuată denotă că din numărul total al persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor care au solicitat renunțarea la compensațiile pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale 44 sunt copii cu vârste cuprinse între 2 și 17 ani (cu reprezentanți legali), iar 250 persoane sunt adulți cu vârste între 18 și 85 ani. În 38 cazuri au fost importate mijloace de transport cu destinație specială pentru copii cu dizabilități ale aparatului locomotor.

Tabelul nr. 10. Numărul mijloacelor cu destinației specială pentru copii cu dizabilități importate.

Solicitanți /beneficiari	Nr. de persoane	Număr de înmatriculări
Copii (2 – 18 ani)	44	38
Adulți (18 – 85 ani)	250	202
Total	294	240

Conform datelor colectate în cadrul misiunii de control se constată că în anul 2021 au fost înregistrate cele mai multe solicitări privind renunțarea la compensațiile pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale și, respectiv, cele mai multe importuri de mijloace de transport cu destinație specială (figura nr.6).

Figura 6: Numărul de importuri a mijloacelor de transport cu destinație specială în raport cu numărul solicitărilor de scutire de drepturi de import

Conform datelor expuse în tabelul de mai jos se constată că în anul 2021 cele mai multe mijloace de transport cu destinație specială au fost înmatriculate de către persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor din sectorul Buiucani.

Tabelul nr. 11. Numărul mijloacelor de transport cu destinație specială înmatriculate în anul 2021.

Nr. ord.	Anul	DAS. Sect. Centru	DAS. Sect. Ciocana	DAS. Sect. Botanica	DAS. Sect. Buiucani	DAS. Sect. Rîșcani	Total pe ani
1.	2019	6	5	6	2	4	23
2.	2020	2	10	13	8	12	45
3.	2021	7	18	20	25	18	88
4.	2022	12	21	21	15	8	77
5.	2023	1	4	0	2	0	7
Total per DAS		28	58	60	52	42	240

Reieșind din analiza efectuată se constată că, începînd cu anul 2023, odată cu modificările operate la cadrul legal⁵ prin includerea unor cerințe noi pentru importul mijloacelor de transport cu destinație specială, atît numărul solicitărilor de renunțare la compensațiile pentru serviciile de transport cît și numărul mijloacelor de transport înmatriculate a scăzut esențial.

Conform noilor prevederi mijloacele de transport importate cu scutire de drepturi de import, trebuie să fie reutilitate în mod corespunzător, ceea ce presupune ca mijloacele de transport să fie echipate de uzina producătoare sau reutilitate legal cu agregate suplimentare necesare și dotate cu mecanisme speciale pentru adaptarea acestora, corespunzător necesităților de deplasare a persoanelor cu dizabilități locomotorii și să fie construite/adaptate special pentru transportarea persoanelor cu dizabilități locomotorii. Totodată, în condițiile noilor modificări ale cadrului legal, reutilizarea acestor mijloace de transport după import, astfel ca acestea să piardă caracteristicile specifice mijloacelor de transport destinate transportării persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor se consideră utilizare a mijlocului de transport contrar destinației finale.

Verificările efectuate denotă că, în perioada 2019 – 2023, cele mai multe **mijloace de transport cu destinație specială** înmatriculate fac parte din clasa de lux, ponderea cea mai mare (peste 50%) fiind a celor de model Mercedes-Benz, Toyota, Volkswagen, Volvo, Honda și BMW. Conform probelor colectate în cadrul misiunii de control a fost stabilit modelul și marca vehiculelor importate cu scutire de drepturile de import și numărul acestora, după cum urmează:

Mercedes-Benz (<i>E200, E220, E250, GLK, ML</i>)	30
Mercedes-Benz (<i>Aclas, Bclas, Cclas, Sprinter, Vito, Viano</i>)	21
Toyota (<i>Corolla, Corolla Verso, Auris, Avensis, Land Cruiser, RAV4, Previa, Prius</i>)	37
Volkswagen (<i>Caddy, Bora, Touran, Sharan, Tiguan, Passat, Caravelle, Golf, T4</i>)	23
Volvo (<i>XC60, XC70, XC90</i>)	22
Honda (<i>CR-V, Jazz</i>)	18
BMW (<i>320d, 520d, 525d, X1, X3, X5</i>)	16
Audi (<i>A3, A4, A5, A6, Q3, S3</i>)	8
Opel (<i>Astra, Insignia, F Astra, Zafira, Astra Sports Tourer</i>)	8
FORD (<i>Focus, C-Max, Galaxy, Focus C-Max, S-Max, Transit, Grand C-Max</i>)	8
Hyundai (<i>Santa Fe, Grand Santa Fe, Tucson, IX35</i>)	7
Renault (<i>Megan Scenic, Scenic, Espace, Master</i>)	7
Nissan (<i>Almera Tino, Micra, Pathfinder, Qashkai</i>)	6
Land Rover (<i>Range Rover, Freelander, Discovery, Discovery Sport</i>)	5
Skoda (<i>Octavia, Superb, Kodiaq</i>)	6
KIA (<i>Sorento, Sportage</i>)	3
DACIA (<i>Dokker, Lodgy, Sandero</i>)	3
Mitsubishi (<i>Outlander</i>)	3
Lexus (<i>ES300H, IS220D</i>)	2
Alfa Romeo (<i>159</i>)	1
Dodge (<i>Journey</i>)	1
Mazda (<i>CX-5</i>)	1
Crysler (<i>Voyager</i>)	1

⁵ Hotărârea Guvernului nr. 311 din 24.05.2023 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului pentru implementarea politicii fiscale și vamale, în vigoare 02.06.2023

Principalele constatări și concluzii formulate în procesul de control prin prisma neconformităților identificate:

1) Abateri constatate în procesul de solicitare a renunțării la compensația pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială

Reieșind din analiza celor 302 dosare ale șomerilor (incluse în planul de control) a fost constatată depășirea de către STAS a termenului prevăzut pentru eliberarea certificatelor privind solicitarea beneficiarului de a renunța la compensațiile pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale. Astfel:

- a) în 5 cazuri certificatele privind solicitarea beneficiarului de a renunța la compensațiile pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale a fost eliberat după expirarea a 3 zile lucrătoare de la data solicitării de către beneficiar a renunțării la compensațiile pentru serviciile de transport, contrar prevederilor pct. 15 din HG 474/2016, care prevede: *„Pentru a beneficia de facilitatea respectivă persoana cu dizabilități locomotorii adresează o cerere structurii teritoriale de asistență socială de la locul de trai prin care solicită reeșterea la compensațiile specificate la art.49 din Legea nr.60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, iar structura teritorială de asistență socială, în termen de până la 3 zile lucrătoare, eliberează certificatul privind solicitarea beneficiarului de a renunța la compensații în schimbul facilităților fiscale și vamale respective”*;
- b) în 26 cazuri a fost depășit termenul de prezentare de către beneficiar a certificatului de înmatriculare a mijlocului de transport cu destinație specială prevăzut la pct. 26 din HG 474/2016 (*termen depășit de la 1 zi la 8 luni*), și, anume: *„În cazul mijloacelor de transport destinate pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, după beneficierea de facilitățile fiscale și vamale și înmatricularea mijlocului de transport conform prevederilor legislației în vigoare, beneficiarul, persoana cu dizabilități locomotorii prezintă obligatoriu, în termen de până la 3 zile lucrătoare, la structura teritorială de asistență socială de la locul de trai copia de pe certificatul de înmatriculare a mijlocului de transport, care se anexează la dosarul beneficiarului”*.. Neprezentarea în termen de către beneficiar a certificatului de înmatriculare a mijlocului de transport cu destinație specială crește riscul achitării nejustificate a plății compensațiilor pentru serviciile de transport.
- c) Respectiv, se constată că STAS nu au stabilite/descrie proceduri interne privind evidența dosarelor solicitanților/beneficiarilor de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, fapt care duce la deficiențe în evidența termenelor stabilite în baza prevederilor pct. 26 din HG 474/2016. Totodată, cadrul normativ nu prevede care sunt responsabilitățile și consecințele în cazul în care termenul de 3 zile prevăzut la pct. 26 din HG 474/2016 nu este respectat de către beneficiar, fapt care creează neclarități la punerea în aplicare a acestor prevederi de către STAS.

2) Abateri constatate în procesul de plată a compensației pentru serviciile de transport

Au fost constatate nereguli legate de plata compensației pentru serviciile de transport persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor care au depus cerere pentru renunțarea la compensație în schimbul facilităților fiscale și vamale la înmatricularea unui mijloc de transport cu destinație specială.

Conform prevederilor pct. 29, alin. 4) din HG 1413/2016⁶ „*Pierderea dreptului și stoparea plății compensației are loc în caz de:4) utilizare a facilităților fiscale și vamale la importul unui mijloc de transport, destinat pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, conform prevederilor legislației în vigoare.* Stoparea plății compensației are loc, pe baza copiei certificatului de înmatriculare a mijlocului de transport (prezentat obligatoriu de către beneficiar în timp de 3 zile lucrătoare de la data înmatriculării), din trimestrul următor celui care a beneficiat de scutirea de drepturi de import al unui mijloc de transport, până la împlinirea termenului de 5 ani.” Verificările efectuate relevă faptul că, pentru unele cazuri din cele verificate, prevederile sus-menționate nu au fost respectate de către STAS, fiind constatate următoarele abateri:

în 38 cazuri plata compensației pentru serviciile de transport nu a fost stopată din trimestrul următor celui în care beneficiarului i s-a aplicat scutirea de drepturi de import al unui mijloc de transport, fapt care a dus la:

- a) *achitarea nejustificată* a compensației pentru serviciile de transport în mărime de 20083,34 lei;
- b) *stabilirea nejustificată* a compensației pentru serviciile de transport în mărime de 1130,01 lei.

în 8 cazuri din cele constatate, stoparea tergiversată a plății compensației a fost cauzată de nerespectarea prevederilor legale de către specialiștii STAS, iar în alte 30 cazuri data de prezentare a certificatului de înmatriculare nu a fost înregistrată de către STAS, ceea ce a făcut imposibilă stabilirea cauzei de încetare întârziată a plăților compensației pentru serviciile de transport.

- a) În 17 cazuri beneficiarii de facilități fiscale și vamale nu au prezentat STAS copia de pe certificatul de înmatriculare a mijlocului de transport, ceea ce a dus la plata în continuare a compensației pentru serviciile de transport, fiind achitate plăți în mod nejustificat în valoare de 30160,02 lei și stabilite nejustificat (fără achitare) 5010,00 lei.
- b) Au fost identificate 4 cazuri în care plata compensației pentru serviciile de transport a fost stabilită repetat înainte de împlinirea termenului de 5 ani din momentul înmatriculării mijlocului de transport, fapt care a dus la acordarea ilegală a compensației în sumă de 3936,67 lei.
- c) În 7 cazuri stoparea plății compensației pentru serviciile de transport a avut loc anterior înmatriculării mijlocului de transport cu destinație specială, contrar prevederilor stipulate la pct. 29 alin. 4) din HG 1413/2016, nefiind acordate plăți beneficiarilor de compensații în valoare de 3966,68 lei.
- d) În 2 cazuri STAS nu a acordat compensația pentru serviciile de transport persoanelor care erau în drept de a beneficia de aceste plăți până la scutirea de drepturi de import al unui

⁶ Hotărârea Guvernului nr. 1413 din 27.12.2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport

mijloc de transport (*pînă la prezentarea certificatului de înmatriculare a mijlocului de transport*), nefiind acordate plăți în sumă de 1060,00 lei.

Dreptul la plata compensației pentru serviciile de transport stabilit contrar prevederilor legale, a dus la stabilirea nejustificată a plății în valoare totală de **60320,04 lei**, dintre care achitate nejustificat beneficiarilor **54180,03 lei** (plăți ridicate). Totodată, a fost lezat dreptul persoanelor cu dizabilități de a beneficia de plata compensației în valoare totală de **-5026,68 lei**.

3) Abateri depistate la înmatricularea de stat a mijloacelor de transport cu scutire de drepturile de import

În cadrul misiunii de control au fost constatate nereguli privind procedura de înmatriculare de stat a mijloacelor de transport cu destinație specială, și anume:

- a) În 5 cazuri înmatricularea de stat a mijloacelor de transport destinat pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor a fost realizată pe numele altor persoane decît beneficiarul, cum ar fi reprezentantul legal sau persoana abilitată cu atribuții de însoțire/îngrijire conform certificatului eliberat de STAS, contrar prevederilor pct. 25 din HG 474/2016, care stipulează: *„Înmatricularea de stat a mijloacelor de transport destinate pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor se realizează pe numele beneficiarului – persoanei cu dizabilitate a aparatului locomotor, de către Instituția publică „Agenția Servicii Publice”, cu eliberarea certificatului de înmatriculare și a plăcilor de înmatriculare pentru mijloacele de transport respective, ca urmare a eliberării de către organul vamal a formularului tipizat TV-25.”*
- b) În 42 cazuri pe certificatele de înmatriculare a mijloacelor de transport la rubrica X¹ „Mențiuni speciale” nu este mențiunea „Destinație specială”, fapt ce vine în contradicție cu prevederile pct. 25¹ *„În certificatul de înmatriculare a mijloacelor de transport destinate pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, în rubrica XI „Mențiuni speciale” se face mențiunea „Destinație specială”.*

Eliberarea certificatelor de înmatriculare fără mențiuni speciale în cazurile de import a mijloacelor de transport destinate pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor oferă posibilitatea utilizării și folosirii acestora de către persoane terțe care nu au dreptul legal de a conduce aceste mijloace de transport. Astfel, aceste mijloace de transport nu sunt folosite conform destinației finale.

Situațiile în care certificatele de înmatriculare fără mențiuni speciale se eliberează pe numele altor persoane decît beneficiarul (persoana cu dizabilități), pot genera risc sporit de corupere a procesului de înmatriculare a mijloacelor de transport destinat pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor.

- a) În 4 cazuri înmatricularea de stat a mijloacelor de transport cu destinație specială a avut loc în lipsa mențiunii de la rubrica „Note speciale” din certificatul de înmatriculare referitor la reutilizarea mijlocului de transport cu specificarea *anului reutilării și numărului certificatului de reutilare*, contrar prevederilor pct. 15¹ din HG 474/2016, care stipulează: *„În certificatul de înmatriculare a mijlocului de transport reutilat, în rubrica „Anul producerii” este indicat anul fabricării caroseriei, iar în rubrica „Note speciale” este scrisă mențiunea „Reutilat în anul: ___, nr. Certificatului de reutilare: ___”. Reutilarea*

mijloacelor de transport respective este realizată doar la stațiile/centrele tehnice autorizate în acest domeniu, care nu se află pe teritoriul Republicii Moldova. ”

- b) Au fost constatate 28 cazuri de înmatriculare a mijloacelor de transport cu destinație specială peste o perioadă de la 2 la 10 luni de la data solicitării beneficiarului de a renunța la compensația pentru serviciile de transport. În aceste cazuri, reieșind din faptul că, la organul vamal nu este solicitată copia de pe certificatul de dizabilitate al persoanei care solicită scutirea de drepturile de import al unui mijloc de transport (pct. 17 din HG 474/2016), apare riscul acordării acestei scutiri persoanelor pentru care a expirat certificatul care confirmă gradul de dizabilitate și în baza căruia a fost eliberat *Certificatul privind solicitarea beneficiarului de a renunța la compensațiile pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale* de către STAS.

4) Conducerea mijloacelor de transport destinate pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor

Au fost identificate 51 cazuri în care, mijloacele de transport destinate pentru transportarea persoanelor cu dizabilități sunt conduse de către persoane terțe, care nu sunt abilitate cu atribuții de însoțire/ îngrijire a beneficiarilor cu dizabilități ale aparatului locomotor.

Prevederile pct. 28 din HG 474/2016 stipulează: „*Se permite conducerea mijloacelor de transport introduse în condițiile menționate la art.124 alin.(14) pct.1) din Codul fiscal nr.1163/1997, art.28 lit.z) pct. 1 din Legea nr.1380/1997 cu privire la tariful vamal și pct.11 subpct.1) din nota la anexa nr.2 la aceeași lege, art.20 alin.(4¹) pct. 1) din Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149/2000, doar de către persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor sau de către persoanele abilitate cu atribuții de însoțire/îngrijire a acestora, împuternicite cu acest drept în baza certificatului eliberat de către structura teritorială de asistență socială, conform anexei nr. 4 la prezentul Regulament.”.*

Verificările efectuate denotă că în toate cele 51 cazuri nu au fost solicitate de la STAS certificate confirmative privind abilitatea persoanei cu atribuții de însoțire/ îngrijire a persoanei cu dizabilități locomotorii. Totodată, beneficiarii (persoanele cu dizabilități locomotorii) nu dețin permis de conducere sau sunt copii minori, fiind astfel în imposibilitate de a conduce mijlocul de transport importat. Din cele constatate rezultă că, conducerea și utilizarea mijloacelor de transport cu destinație specială are loc de către persoane terțe, contrar cerințelor legale. Conform pct. 29 din HG 474/2016 în cazul conducerii mijloacelor de transport destinate transportării persoanelor cu dizabilități de către alte persoane decât cele menționate la pct. 28 din HG 474/2016 se sancționează și se aplică măsurilor de înlăturare de la conducerea mijlocului de transport a persoanelor care nu dețin certificat privind abilitatea persoanei cu atribuții de însoțire/îngrijire a persoanei cu dizabilități locomotorii.

5) Abateri constatate în procesul de ținere și completare a dosarelor solicitanților/beneficiarilor de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială

Urmare verificărilor efectuate au fost constatate unele deficiențe în procesul de evidență și completare a dosarelor solicitanților/beneficiarilor de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, după cum urmează:

- a) în 16 cazuri certificatele privind solicitarea beneficiarului de a renunța la compensația pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale conțin număr de înregistrare greșit (repetitiv);

- b) în 3 cazuri recipisa de confirmare a depunerii cererii de renunțare la compensația pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale, nu a fost completată și eliberată solicitantului;
- c) în 9 cazuri pe certificatul privind solicitarea beneficiarului de a renunța la compensație în schimbul facilităților fiscale și vamale nu a fost aplicată ștampila STAS;
- d) în 16 cazuri Concluzia privind necesitatea deservirii cu transport a persoanelor cu dizabilități locomotorii, eliberată de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă nu are indicată data eliberării și aplicată ștampila;
- e) în 32 cazuri la dosar lipsește concluzia privind necesitatea deservirii cu transport a persoanei cu dizabilități locomotorii, eliberată de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă.

Concluzii generale:

Controlul aplicării unitare și al respectării reglementărilor legale la stabilirea dreptului și acordarea compensațiilor pentru servicii de transport și utilizarea facilităților fiscale la importul mijloacelor de transport pentru persoane cu dizabilități ale aparatului locomotor din mun. Chișinău a permis:

- a) efectuarea unei analize a modului de implementare a prevederilor actelor normative în procesul de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport, precum și la aplicarea facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială;
- b) identificarea neregulilor admise în procesul de stabilire și plată a compensațiilor pentru serviciile de transport, înmatricularea mijloacelor de transport și utilizarea facilităților fiscale la importul mijloacelor de transport pentru persoane cu dizabilități ale aparatului locomotor.

Urmare analizei efectuate în cadrul prezentei misiuni de control se constată că există și anumite dificultăți în aplicarea prevederilor actelor normative legate de lipsa unor reglementări care ar stabili clar:

- a) procedurile de utilizare a mijlocului de transport după decesul beneficiarului;
- b) procedurile de utilizare a mijlocului de transport cu destinație specială pentru care, pe parcursul perioadei de 5 ani, au fost achitate drepturile de import în modul stabilit de legislația în vigoare;
- c) procedurile de utilizare a mijlocului de transport accidentat, care nu poate fi reparat/exploatat;
- d) procedura de reluare a plăților compensației pentru serviciile de transport în cazul în care pe parcursul perioadei de 5 ani, au fost achitate drepturile de import în modul stabilit de legislația în vigoare;
- e) condițiile/restricțiile de eliberare a certificatului privind solicitarea repetată a beneficiarului de a renunța la compensația pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale înainte de expirarea a 5 ani de la importul unui mijloc de transport cu destinație specială (în cazurile în care au fost achitate drepturile de import);
- f) responsabilitățile și consecințele în cazul în care termenul de 3 zile prevăzut la pct. 26 din HG 474/2016 nu este respectat de către beneficiar.

Reieșind din situațiile constatate în raportul de control, au fost dispuse măsuri care vizează revizuirea cadrului normativ privind acordarea facilităților vamale și fiscale persoanelor cu dizabilități la

importul unui mijloc de transport (Legea nr. 60/2012, HG nr. 474/2016) și elaborarea modificărilor necesare în vederea remedierii deficiențelor constatate atât în procesul de stabilire a dreptului și acordare a compensațiilor pentru servicii de transport cât și la scutirea de drepturile de import a persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor.

Măsurile și recomandări dispuse urmare controlului efectuat:

Ministerului Muncii și Protecției Sociale:

1. Revizuirea cadrului normativ privind acordarea facilităților vamale și fiscale persoanelor cu dizabilități la importul unui mijloc de transport (Legea nr. 60/2012, HG nr. 474/2016) și elaborarea modificărilor necesare reieșind din situațiile constatate în Raport, și anume:

- a) reglementarea procedurilor de utilizare a mijlocului de transport cu destinație specială:
 - după decesul beneficiarului;
 - după achitarea drepturilor de import înainte de expirarea a 5 ani;
 - după accidentarea (înainte de expirarea a 5 ani) care nu permite exploatarea sau repararea mijlocului de transport.
- b) reglementarea procedurilor de reluare a plăților compensației pentru serviciile de transport în cazul achitării drepturilor de import înainte de expirarea a 5 ani;
- c) stabilirea condițiilor/restricțiilor de eliberare a certificatului privind solicitarea repetată a beneficiarului de a renunța la compensația pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale înainte de expirarea a 5 ani de la importul unui mijloc de transport cu destinație specială;
- d) stabilirea clară a răspunderii și consecințelor în cazul încălcării prevederilor pct. 26 din HG 474/2016;
- e) includerea prevederilor care ar stipula expres actele necesare a fi incluse în dosarul solicitantului/ beneficiarului de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială.

Direcției Generale Asistență Medicală și Socială mun. Chișinău:

- 2. Responsabilizarea specialiștilor STAS în vederea asigurării:
 - a) respectării prevederilor regulamentare în exercitarea atribuțiilor și sarcinilor de serviciu;
 - b) comunicării cu beneficiarii în vederea informării acestora referitor la prevederile cadrului normativ, precum și în vederea prevenirii cazurilor de nerespectare a prevederilor legale.
- 3. Elaborarea/descrierea procedurilor de lucru interne privind evidența solicitanților/beneficiarilor de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială.

Agenciei Servicii Publice:

- 4. Efectuarea unui audit intern în vederea stabilirii cauzelor care au stat la baza eliberării neconforme a certificatelor de înmatriculare a mijloacelor de transport cu destinație specială expuse în prezentul raport.
- 5. Responsabilizarea specialiștilor ASP în vederea asigurării respectării prevederilor cadrului legal în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

CAPITOLUL II. CONTROLUL SERVICIILOR SOCIALE

Aspecte de ordin general

În perioada anului 2023 s-au realizat misiuni de control, care au avut ca obiectiv asigurarea continuității controlului (inspectării) serviciilor sociale destinate persoanelor în vârstă, cu dizabilități și serviciilor sociale adresate copiilor, care conform datelor misiunilor de inspecție realizate anterior, au avut o incidență mai mare de nereguli în procesul acordării lor. De asemenea au fost supuse verificării unele servicii sociale, întru verificarea implementării recomandărilor Inspectoratului Social de Stat, înaintate în cadrul misiunilor de inspecție desfășurate în anii precedenți. Misiunile de control s-au realizat în teritoriu și nemijlocit la beneficiari.

Serviciile sociale supuse controlului și rezultatele misiunilor de control efectuate

În conformitate cu funcțiile și atribuțiile Inspectoratului Social de Stat, stabilite de Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului Social de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.802 din 28 octombrie 2011 și întru realizarea obiectivelor operaționale stabilite în Planul de activitate pentru anul 2023, au fost efectuate 5 misiuni de control planificat privind exercitarea controlului asupra implementării prevederilor actelor normative referitoare la stabilirea dreptului și acordarea serviciilor sociale de către prestatorii de servicii sociale.

În procesul misiunilor de control planificat au fost supuse controlului următoarele servicii sociale din cadrul următoarelor entități:

- Serviciul social “Asistență personală” din cadrul DASPF Fălești și din cadrul DASPF Nisporeni;
- Centrul de reabilitare de zi pentru copii cu dizabilități din orașul Criuleni din subordinea MMPS, gestionat de ANAS;
- Centrul de reabilitare și protecție socială a copiilor în situație de risc “Plamce” din orașul Taraclia din subordinea MMPS, gestionat de ANAS;
- Centrul de plasament pentru persoane în vârstă, persoane adulte și cu dizabilități din satul Gribova, raionul Drochia, din subordinea DASPF Drochia.

Concomitent, în perioada lunilor iulie - august 2023 au fost efectuate 8 misiuni de control inopinate la centre de plasament temporar din subordinea Ministerul Muncii și Protecției Sociale și gestionate de Agenția Națională Asistență Socială:

- Centrul de plasament pentru persoane vârstnice și persoane cu dizabilități din municipiul Chișinău,
- Centrul de plasament pentru persoane vârstnice și persoane cu dizabilități din com. Cocieri, r-nul Dubăsari,
- Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) com. Cocieri, r-ul Dubăsari,
- Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) mun. Bălți;
- Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) com. Bădiceni, r-nul Soroca,
- Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) com. Brînzeni,

- r-nul Edineț,
- Centrul de plasament temporar pentru copii cu dizabilități, mun. Hâncești,
- Centrul de plasament temporar pentru copii cu dizabilități, mun. Orhei.

2.1 REZULTATELE GENERALE ALE MISIUNILOR DE CONTROL

În rezultatul misiunilor de control planificate efectuate, au fost elaborate și aprobate 5 rapoarte de control, care, conțin rezultatele misiunilor de inspecție privind fiecare serviciu social inspectat din cadrul structurii teritoriale de asistență socială.

În total au fost supuse procedurilor și tehnicilor de control 585 dosare personale ale beneficiarilor și ale personalului serviciilor sociale la nivelul întregii țări. Au fost verificate inclusiv, 350 dosare ale beneficiarilor serviciului și respectiv 235 dosare ale personalului serviciilor sociale. (Figura nr.7, nr.8, nr.9)

Figura nr. 7. *Numărul dosarelor beneficiarilor de servicii sociale verificate*

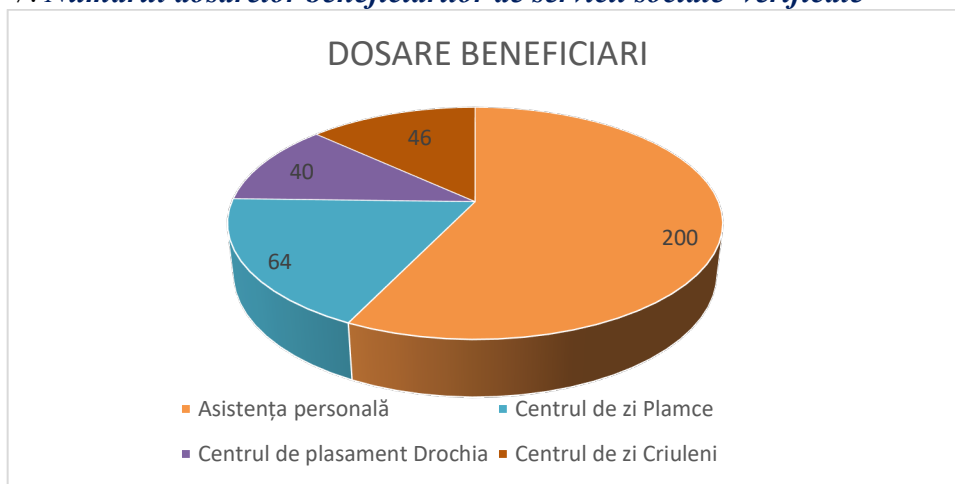
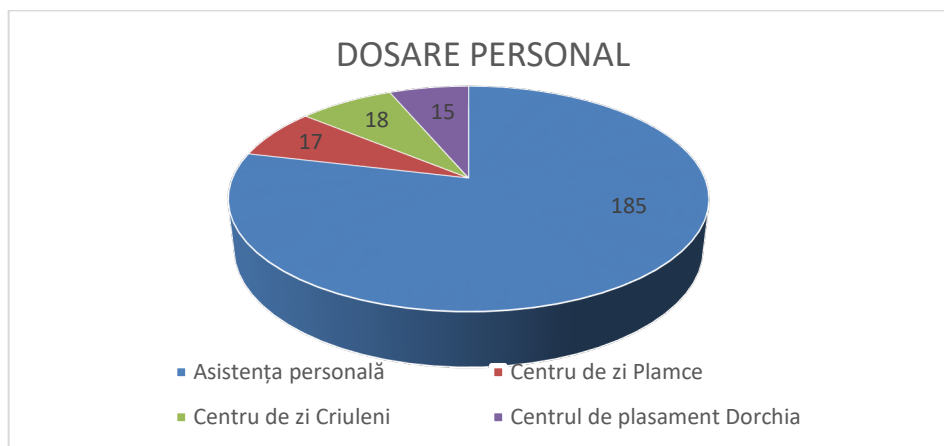

Figura nr. 8. *Numărul dosarelor personalului angajat al prestatorilor de servicii sociale verificate*

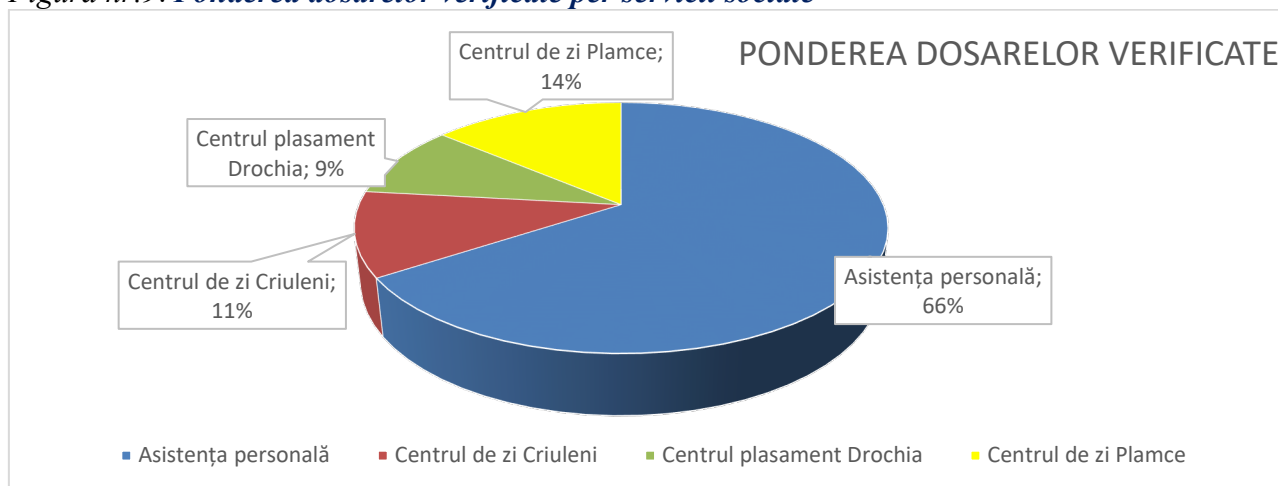
După tipul serviciului social au fost verificate :

- 385 dosare - Serviciul social "Asistență personală";
- 64 dosare – Centrul de reabilitare de zi pentru copii cu dizabilități din orașul Criuleni;

81 dosare – Centrul de reabilitare și protecție socială a copiilor în situație de risc “Plamce” din orașul Taraclia;
 55 dosare - Centrul de plasament pentru persoane în vârstă, persoane adulte și persoane cu dizabilități din s. Gribova, r-nul Drochia.

În structură, dosarele verificate ale beneficiarilor și personalului serviciilor pe fiecare entitate și serviciu social în parte, se prezintă conform Figurii nr. 9 și Tabelului nr.12 care urmează:

Figura nr.9. *Ponderea dosarelor verificate per servicii sociale*

Tabelul nr. 12. *Numărul de dosare verificate pe fiecare entitate*

Entitate/ Raion	Serviciul social Asistență Personală;		Centrul de reabilitare de zi pentru copii cu dizabilități din or. Criuleni;		Centrul de reabilitare și protecție socială a copiilor în situație de risc “Plamce” din orașul Taraclia;		Centrul de plasament pentru persoane în vârstă, persoane adulte și persoane cu dizabilități din s. Gribova, r-nul Drochia;		Total dosare entitate
	dosare nr.	inclusiv dosare personal	dosare nr.	inclusiv dosare personal	dosare nr.	inclusiv dosare personal	dosare nr.	inclusiv dosare personal	
Criuleni	-	-	64	18	-	-	-	-	64
Drochia	-	-	-	-	-	-	55	15	55
Taraclia	-	-	-	-	81	17	-	-	81
Nisporeni	245	118	-	-	-	-	-	-	245
Fălești	140	67	-	-	-	-	-	-	140
Total	385	185	64	18	81	17	55	15	585

Cele 5 rapoarte de control elaborate pe misiunile de control planificate se prezintă în modul următor:

- 2 rapoarte - Serviciul social “Asistență personală” din cadrul DASPF Fălești, DASPF Nisporeni;
- 1 raport – Serviciul social Centrul de reabilitare de zi pentru copii cu dizabilități din or. Criuleni;
- 1 raport - Serviciul social Centrul de reabilitare și protecție socială a copiilor în situație de risc “Plamce” din orașul Taraclia;
- 1 raport - Serviciul social Centrul de plasament pentru persoane în vârstă, persoane adulte și cu dizabilități din s. Gribova, r-nul Drochia.

Tabelul nr.13. **Valoare neregulilor pe serviciile sociale controlate, cuantificate în lei (anul 2023)**

Nr. crt.	Tipuri de nereguli	Servicii inspectate	Valoarea neregulilor (lei)
1.	Serviciul social "Asistență personală"	2	412523
2.	Centrul de reabilitare de zi pentru copii cu dizabilități din orașul Criuleni;	1	443
3.	Centrul de reabilitare și protecție socială a copiilor în situație de risc "Plamce" din orașul Taraclia;	1	-
4.	Centrul de plasament pentru persoane în vârstă, persoane adulte și cu dizabilități din s. Gribova	1	281
	Total	5	413247

Principalele tipuri de nereguli constatate la controlul Serviciului social „Asistență personală”:

- a) privind nerespectarea criteriilor de eligibilitate la admiterea beneficiarilor în serviciu;
- b) privind evaluarea necesităților beneficiarului, întocmirea planului individualizat de asistență și la semnarea acordului de prestări servicii;
- c) privind monitorizarea și evaluarea serviciilor sociale;
- d) privind plata alocațiilor de însoțire și supraveghere pentru beneficiarii plasați în Serviciul AP;
- e) privind formarea inițială și continuă a personalului;
- f) privind evidența timpului de lucru, lipsa nemotivată de la serviciu și respectiv neprestarea serviciilor către beneficiari de către personalul serviciului (aflarea peste hotare în timpul zilelor de lucru).

Principalele tipuri de nereguli constatate la controlul Centrului de plasament pentru persoane vârstnice din raionul Drochia:

- a) privind respectarea cadrului de organizare și funcționare (bază tehnică - materială nesatisfăcătoare, lipsa autorizațiilor obligatorii, lipsa condițiilor pentru persoane cu dizabilități, persoane care se deplasează greu, neasigurarea spațiului necesar în odăi, lipsa condițiilor pentru luarea mesei, lipsa locurilor de odihnă, agrement; păstrarea necorespunzătoare a alimentelor, a medicamentelor);
- b) privind nerespectarea criteriilor de eligibilitate (9 cazuri - persoane cu boli psihice);
- c) privind respectarea procedurii de admitere a beneficiarilor;
- d) privind evaluarea necesităților beneficiarilor;
- e) privind elaborarea planului individual de asistență;
- f) privind suspendarea sau încetarea prestării serviciilor;
- g) nereguli la întocmirea dosarelor beneficiarilor;
- h) nereguli privind angajarea și gestionarea personalului centrului.

Principalele tipuri de nereguli constatate la controlul Centrului de reabilitare de zi pentru copii cu dizabilități din orașul Criuleni și a Centrului de reabilitare și protecție socială a copiilor în situație de risc „Plamce” din or. Taraclia:

- a) privind respectarea cadrului de organizare și funcționare (lipsa spațiilor externe pentru activități în aer liber, lipsa condițiilor pentru persoane cu dizabilități);
- b) privind respectarea procedurii de admitere a beneficiarilor (lipsa procedurii de admitere);

- c) privind evaluarea necesităților beneficiarilor;
- d) privind elaborarea planului individual de asistență;
- e) nereguli la întocmirea dosarelor beneficiarilor (lipsa actelor obligatorii la dosar);
- f) nereguli privind angajarea și gestionarea personalului centrelor.

2.2 CONTROLUL SERVICIULUI SOCIAL „ASISTENȚĂ PERSONALĂ”

Informație de context general

Serviciul social „Asistență personală” este un serviciu social specializat, instituit prin decizia autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea. Scopul Serviciului este de a oferi asistență și îngrijire copiilor și adulților cu dizabilități severe, în vederea favorizării independenței și integrării lor în societate, în domeniile: protecție socială, asistență medicală, muncă, instructiv-educativ, informațional, acces la infrastructură, etc.

Prestator de serviciu este autoritatea administrației publice locale de nivelul al doilea și a municipiului Bălți, precum și asociațiile obștești, fundațiile, instituțiile private fără scop lucrativ, înregistrate în conformitate cu legislația, având domeniul de activitate în sfera socială, și care își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile legislației, Regulamentului-cadru⁷, Standardelor minime de calitate⁸, precum și propriile regulamente de funcționare și organizare.

În anul 2023, în conformitate cu planul de activitate, au fost efectuate două misiuni de control a Serviciului social “Asistență personală” din cadrul DASPF Fălești și DASPF Nisporeni.

Principalele nereguli constatate la acordarea Serviciului social „Asistență personală”

Tabelul nr. 14. *Numărul de dosare verificate și cazuri de nereguli*

Nr. crt.	Tipuri de nereguli	Total dosare inspectate	Nr. cazuri de nereguli
1.	Nereguli privind respectarea criteriilor de eligibilitate și a procedurilor privind admiterea beneficiarilor în Serviciu	200	174
2.	Nereguli privind evaluarea necesităților beneficiarului, întocmirea planului individualizat de asistență și acordului de prestări servicii	200	335
3.	Nereguli privind monitorizarea și evaluarea serviciilor acordate beneficiarilor	200	336
4.	Nereguli privind suspendarea și sistarea prestării serviciului	21	12
5.	Nereguli privind angajarea, gestionarea și instruirea personalului	185	299

⁷ Regulamentu-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social “Asistență personală”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.314/2012

⁸ Standardele minime de calitate, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.314/2012

Nereguli la admiterea beneficiarilor în serviciu și respectarea criteriilor de eligibilitate

- 1) Structurile teritoriale de asistență socială au admis erori privind respectarea criteriilor de eligibilitate la admiterea solicitanților în serviciu. Astfel, au fost comise 82 cazuri de nereguli în cele 2 entități supuse controlului, respectiv au fost admise 49 de nereguli de DASPF Nisporeni și 33 de nereguli de DASPF Fălești.
- 2) Au fost admise iregularități privind întocmirea actelor la admiterea beneficiarilor în serviciu. Au fost admise 16 cazuri de nereguli la cele 2 entități inspectate, inclusiv de DASPF Nisporeni – 13 cazuri de nereguli, DASPF Fălești - 3 cazuri de nereguli.
- 3) S-a efectuat admiterea neregulamentară în Serviciu a 64 persoane, contrar criteriilor de eligibilitate stipulate în Instrucțiunea, anexă la Regulamentul - cadru⁹. Aceste persoane au continuat să beneficieze de alocație pentru îngrijire, însoțire și supraveghere, contrar prevederilor Legii nr. 499 din 14.07.1999¹⁰.

Concomitent, prestatorii de serviciu nu au respectat prevederile pct. 27¹ și pct.27² din Regulamentul cu privire la modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de pensii și alocațiilor sociale de stat¹¹. Acest gen de nereguli au fost identificate în ambele structuri teritoriale de asistență socială inspectate, fiind constatate 64 cazuri de nereguli.

Cele mai multe nereguli au fost admise de DASPF Nisporeni – 55 cazuri, suma alocației achitată nelegitim fiind de 68413,57 lei. DASPF Fălești a admis nereguli în 9 cazuri, suma alocației achitate nelegitim fiind de 46131,83 lei. Suma plătită necuvenit prin intermediul Casei Naționale de Asigurări Sociale de alocație pentru îngrijire, însoțire și supraveghere, la cei 64 beneficiari ai Serviciului a constituit în total 114545,54 lei.

Conform informației obținute de la CNAS, pentru 5 persoane (19431,83 lei) plata necuvenită a alocației a fost restituită/reținută deja. În 12 cazuri de nereguli, alocația pentru îngrijire, însoțire și supraveghere a fost suspendată de către Casa Națională de Asigurări Sociale înainte de admiterea persoanelor în Serviciu, fiind încălcate prevederile pct. 27³ din Regulamentul cu privire la modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de pensii și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929/2006. Suma alocației pentru îngrijire, însoțire și supraveghere neachitată la 12 beneficiari ai Serviciului, constituie suma de 15700,7 lei.

Nereguli la evaluarea complexă a necesităților solicitantului, întocmirea planului individualizat de asistență și semnarea acordului de colaborare cu beneficiarul

Verificările efectuate au identificat multiple abateri de la prevederile legale la acest capitol, admise de cele 2 structuri teritoriale de asistență socială, fiind încălcate prevederile pct. 23 și 34 din Regulamentul-cadru¹² și cerințele standardului 4 din Standardele minime de calitate¹³.

⁹ Instrucțiunea privind modul de determinare a eligibilității pentru serviciul „Asistență personală”, anexă la Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea serviciului social „Asistență personală”,

¹⁰ Legea nr.499 din 14.07.199 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni

¹¹ Regulamentul privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de pensii , alocațiilor sociale de stat, alocațiilor lunare de stat, indemnizațiilor, plăților periodice capitalizate și suportului financiar de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.929 din 15.08.2006

¹² Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea serviciului social ”Asistență personală”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.314 din 23.05.2012

¹³ Standardele minime de calitate, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.314 din 23.05.2012

Neregulile identificate sunt următoarele. Au fost admise în total 335 de nereguli la acest capitol, inclusiv admise de DASPF Făleşti – 176 cazuri și DASPF Nisporeni – 159 cazuri de nereguli.

Nereguli constatate în procesul verificării respectării cerințelor privind suspendarea și sistarea prestării serviciului

În scopul verificării respectării procedurii de încetare și suspendare a prestării de servicii beneficiarului, au fost supuse controlului dosarele personale a 21 beneficiari, cărora li s-a sistat prestarea serviciilor în anii 2019 – 2023. Au fost admise 12 cazuri de nereguli la sistarea prestării serviciilor în cadrul DASPF Nisporeni, iar în cadrul DASPF Făleşti, nu au fost constatate nereguli la aplicarea prevederilor legale sau nereguli procedurale la sistarea sau suspendarea prestării serviciului.

Nereguli constatate în procesul verificării respectării cerințelor privind angajarea și gestionarea personalului Serviciului

Structurile teritoriale de asistență socială nu respectă cerințele regulamentare la angajarea asistenților personali, nu asigură formarea personalului conform cerințelor Regulamentului-cadru și Standardelor minime de calitate. Au fost constatate 299 cazuri de nereguli la acest capitol, în ambele entități inspectate. Cele mai multe nereguli au fost admise de DASPF Nisporeni – 218 cazuri de nereguli, DASPF Făleşti – 81 cazuri de nereguli.

Verificările efectuate în cele 2 structuri teritoriale de asistență socială denotă faptul că, controlul managerial este la un nivel scăzut în ambele entități inspectate, privind managementul resurselor umane și evidența timpului de muncă a personalului Serviciului, ceea ce creează riscuri de fraudă, cauzate de neprestarea serviciilor de îngrijire beneficiarilor de către asistenții personali și remunerare necuvenită a angajaților.

Astfel, structurile teritoriale de asistență socială au admis erori grave în evidența timpului de lucru a asistenților personali, completarea eronată a tabelelor de pontaj și în consecință la plata eronată a veniturilor salariale pentru angajații care au lipsit nemotivat de la serviciu și nu au acordat servicii beneficiarilor.

Aceste nereguli au fost admise din cauza managementului defectuos, monitorizării insuficiente a asistenților personali de către șeful serviciului, fiind încălcate prevederile pct.11 din Regulamentul-cadru, care stipulează că: *“Șeful Serviciului are următoarele atribuții: ... 2) supervizează, monitorizează și evaluează activitatea asistenților personali;”*

În același timp, asistenții personali nu au respectat atribuțiile de funcție, încălcând grav prevederile contractului individual de muncă, a fișei postului și nu au respectat implementarea planurilor individualizate de asistență a beneficiarilor, contrar prevederilor pct.12 din Regulamentul-cadru: *“Asistentul personal are următoarele responsabilități: 1) prestează activitățile prevăzute în contractul individual de muncă, fișa postului și planul individualizat de asistență al beneficiarului.”*

Au fost constatate 81 cazuri de lipsă a asistenților personali de la serviciu și neacordare a serviciilor beneficiarilor, care au lipsit în total 1675 de zile.

Sumă totală a veniturilor salariale achitate nejustificat asistenților personali care au lipsit nemotivat de la serviciu în timpul zilelor de lucru, constituie în total 297977,6 lei.

Cele mai multe nereguli au fost admise de DASPF Nisporeni - 64 cazuri de nereguli, DASPF Făleşti-17 cazuri de nereguli.

Tabelul nr.15. Numărul de cazuri cu nereguli pe fiecare entitate inspectată

Nr. crt.	Neregulile constatate		Făleşti	Nisporeni	Total nereguli
1.	Nereguli privind respectarea criteriilor de eligibilitate și admiterea ilegală în serviciu a beneficiarilor.		33	49	82
2.	Nereguli privind întocmirea actelor la admiterea beneficiarilor în serviciu		3	13	16
3.	Nereguli la admiterea în serviciu a persoanelor care beneficiază de alocației pentru îngrijire, însoțire și supraveghere		9	55	64
	suma achitată nelegitim (lei)		46131.83	68413,57	114545,54
4.	Nereguli la evaluarea necesităților solicitantului, întocmirea planului individualizat de asistență și încheierea acordului de colaborare cu beneficiarul sau reprezentantul legal.		176	159	335
5.	Nereguli privind monitorizarea și evaluarea serviciilor prestate de asistentul personal		128	208	336
6.	Nereguli constatate în procesul verificării respectării cerințelor privind suspendarea și sistarea prestării serviciului		0	12	12
7.	Nereguli la evaluarea, angajarea și formarea personalului serviciului.		81	214	295
8.	Nereguli privind evidența timpului de lucru, de prestare a serviciilor de către asistentul personal	nr. cazuri/asistenți personali	17	64	81
		nr. total de zile lipsă	190	1485	1675
		valoarea totală a neregulilor (lei)	30962,6	267015	297977,6
9.	Numărul total de dosare/cazuri supuse verificării	Beneficiari	64	115	179
		Angajați	67	118	185

Concluzii: Constatarea acestor nereguli majore indică deficiențe semnificative în gestionarea și implementarea serviciilor oferite.

- a) *Nerespectarea criteriilor de eligibilitate la admiterea beneficiarilor în serviciu:* arată o lipsă de rigurozitate și transparență în procesul de selecție a beneficiarilor, ceea ce poate duce la admiterea unor persoane care nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a primi servicii de asistență personală.

- b) *Probleme privind evaluarea necesităților beneficiarului, întocmirea planului individualizat de asistență și semnarea acordului de prestări servicii:* subliniază deficiențe în evaluarea corectă a nevoilor beneficiarilor și în personalizarea planurilor de asistență, ceea ce poate afecta grav calitatea și eficacitatea serviciilor oferite.
- c) *Monitorizarea și evaluarea inadecvată a serviciilor sociale:* lipsa unei monitorizări și evaluări eficiente sugerează o gestionare deficitară și imposibilitatea de a asigura îmbunătățirea continuă a serviciilor, ceea ce afectează negativ beneficiarii.
- d) *Probleme privind plata alocațiilor de însoțire și supraveghere pentru beneficiarii plasați în Serviciul AP:* neregulile financiare în gestionarea alocațiilor indică probleme de prejudiciu la bugetul public, suspiecții de integritate și transparență financiară, care pot duce la utilizarea incorectă a resurselor destinate beneficiarilor.
- e) *Deficiențe în formarea inițială și continuă a personalului:* lipsa formării adecvate a personalului afectează direct calitatea serviciilor oferite, deoarece personalul nu este pregătit corespunzător pentru a răspunde nevoilor complexe ale beneficiarilor.
- f) *Evidența incorectă a timpului de lucru, absențe nemotivate și neprestarea serviciilor:* problemele legate de evidența timpului de lucru și absențele nemotivate reflectă o lipsă de disciplină și responsabilitate în rândul personalului, afectând negativ beneficiarii care nu primesc serviciile necesare.

Concluzie generală:

Serviciul social „Asistență personală” se confruntă cu probleme sistemice care necesită intervenții urgente și substanțiale. Deficiențele constatate afectează atât calitatea serviciilor oferite, cât și încrederea beneficiarilor în acest serviciu.

Recomandări:

Este esențială implementarea unor măsuri corective și conforme cadrului normativ specific Serviciului social ”Asistență personală” în special Regulamentul serviciului și standardele minime de calitate, și, nu mai puțin important, să fie respectate rigorile managementului de caz, care vizează particularitățile individuale și situația complexă a beneficiarului, pentru a îmbunătăți procesele de admitere în serviciu, de evaluare și monitorizare.

Prestatorii trebuie să se asigure că toți angajații sunt bine informați și instruiți cu privire la rigorile legate de respectarea drepturilor beneficiarilor, abordarea individuală și elaborarea planuri individualizate de asistență pentru fiecare beneficiar, pe baza evaluării nevoilor lor specifice.

De asemenea, prestatorii, trebuie să implementeze un sistem robust de monitorizare și evaluare a serviciilor. Acesta trebuie să includă vizite periodice, rapoarte detaliate și reacții din partea beneficiarilor. Este necesar să fie efectuate revizuirii regulate ale serviciilor oferite pentru a identifica și corecta prompt orice deficiențe.

Fără aceste măsuri, serviciul riscă să continue să ofere un nivel de asistență sub standardele necesare, afectând negativ beneficiarii pe care trebui să-i sprijine.

2.3 CONTROLUL INSTITUȚIILOR PUBLICE DIN SUBORDINEA MINISTERULUI MUNCII ȘI PROTECȚIEI

CENTRUL DE REABILITARE ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ A COPIILOR ÎN SITUAȚIE DE RISC „PLAMCE”, OR. TARACLIA

Informație de context general

Centrul de rehabilitare și protecție socială a copiilor în situație de risc ”Plamce” din or. Taraclia (în continuare – Centrul de rehabilitare or. Taraclia) reprezintă o instituție publică care oferă asistență psiho-pedagogică și socială copiilor în situație de risc, fondată prin decizia Consiliului orașenesc Taraclia nr.4/15 din 02.10.2003 și transferată în subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale începând cu 01.01.2006, în baza Hotărârii Guvernului nr.181 din 17.02.2006, gestionat de către Agenția Națională Asistență Socială (în continuare - ANAS).

Centrul de rehabilitare or. Taraclia este o entitate care, acordă servicii copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 și 18 ani în situație de risc. Copiii beneficiază de serviciile Centrului până la depășirea problemelor sociale și ameliorarea problemelor de dezvoltare.

Centrul de rehabilitare or. Taraclia nu este acreditat în conformitate cu prevederile pct. 4 din Regulamentul cu privire la procedura de acreditare a prestatorilor de servicii sociale, aprobat în baza Hotărârii de Guvern nr.95 din 07.02.2014, care stabilește: *”Prestatorii de servicii sociale se supun acreditării o dată la 5 ani, în conformitate cu legislația în vigoare”*.

Principalele nereguli constatate la acordarea serviciului:

Nereguli privind respectarea cadrului de organizare și funcționare

- 1) Nereguli privind admiterea, sunt admiși permanent în serviciu copii peste capacitatea maximă. Capacitatea maximă a Centrului este de 40 de copii, plasați 50 de copii contrar prevederilor pct. 13 din Regulament¹⁴.
- 2) Nereguli privind instruirea personalului de profil din cadrul Centrului, ceea ce contravine cerințelor Standardului 11 din Standardele minime de calitate.¹⁵
- 3) Nereguli privind accesibilitatea în toate spațiile interne ale Centrului.

Nereguli privind respectarea procedurii de admitere a copilului în Serviciu

- 1) Nereguli privind respectarea procedurii de admitere a copilului în serviciu, ceea ce contravine cerințelor Standardului 17 din Standardele minime de calitate.
- 2) Nereguli privind admiterea copiilor care nu erau eligibili pentru admiterea în Centru de rehabilitare contrar prevederilor pct. 12 din Regulament.

¹⁴ Regulamentul privind organizarea și funcționarea Centrului de rehabilitare și protecție socială a copiilor în situație de risc ”Пламяче” din or. Taraclia, aprobat prin ordinul Ministrului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale nr.45 din 13.06.2008

¹⁵ Standardele minime de calitate pentru Serviciul social Centrul de zi pentru copii în situații de risc, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.441 din 17.07.2015

Nereguli la evaluarea, elaborarea planului individualizat de servicii a copilului, monitorizarea implementării și revizuirea planului individualizat de servicii

- 1) Nereguli privind elaborarea planului individualizat de servicii, fiind încălcate cerințele Standardului 18 din Standardele minime de calitate.
- 2) Nereguli privind întocmirea Raportului cu privire la rezultatele implementării planului individualizat de servicii, fiind încălcate cerințele Standardului 19 din Standardele minime de calitate.

Nereguli constatate în procesul de întocmire, completare și păstrare a dosarului copilului

Nereguli privind păstrarea și completarea dosarelor copiilor admiși în Centru, în corespundere cu cerințele prestabilite, lipsa mai multor acte obligatorii.

Nereguli constatate în procesul verificării respectării cerințelor legale privind pregătirea copilului pentru ieșirea din Centru

Nereguli privind ieșirea copilului din Centru, contrar cerințelor Standardului 20 din Standardele minime de calitate.

Nereguli constatate în procesul verificării respectării cerințelor privind angajarea, promovarea, formare și evaluare a personalului Centrului

- 1) Nereguli privind angajarea personalului, nu au fost respectate cerințele Standardului 22 din Standardele minime de calitate.
- 2) Nereguli privind formarea profesională a personalului, prestatorul de serviciu nu a respectat cerințele Standardului 23 din Standardele minime de calitate.

Tabelul nr. 16. Nereguli privind respectarea cadrului de organizare și funcționare

Nr. crt.	Neregulile constatate	Nr. Dosare beneficiari/ personal angajat	Total cazuri nereguli
1.	Nereguli privind respectarea procedurii de admitere a copilului în Serviciu.	50	134
2.	Nereguli la evaluarea, elaborarea planului individualizat de servicii a copilului, monitorizarea implementării și revizuirea planului individualizat de servicii.	50	51
3.	Nereguli constatate în procesul de întocmire, completare și păstrare a dosarului copilului.	50	50
4.	Nereguli constatate în procesul verificării respectării cerințelor legale privind pregătirea copilului pentru ieșirea din Centru.	14	2
5.	Nereguli constatate în procesul verificării respectării cerințelor privind angajarea, promovarea, formare și evaluare a personalului Centrului.	17	34

6.	Nereguli privind evidența timpului de lucru, de prestare a serviciilor de către personalul serviciului	nr. cazuri/ lucrători	17	-
		nr. total de zile lipsă	-	-
		valoarea neregulilor (lei)	-	-
7.	Numărul total de dosare/cazuri supuse verificării	Beneficiari	50	50
		Angajați	17	17

CENTRUL DE REABILITARE DE ZI PENTRU COPII CU DIZABILITĂȚI DIN OR. CRIULENI.

Informație de context general

Centrului de reabilitare de zi pentru copii cu dizabilități din or. Criuleni (în continuare - Centrul de zi or. Criuleni) este o instituție publică, fondată de Ministerul Muncii și Protecției Sociale și gestionată de către Agenția Națională Asistență Socială (în continuare - ANAS). Inițial denumirea instituției a fost Centrul de zi „Speranța” din or. Criuleni. Serviciile prestate în cadrul Centrului de zi or. Criuleni se realizează în regim de zi, fiind prestate gratuit un spectru larg de servicii care variază în funcție de necesitățile beneficiarilor. Capacitatea maximă a Centrului de zi or. Criuleni este de 40 locuri.

La momentul efectuării controlului, numărul beneficiarilor ai centrului era de 40 copii, dintre care, copii cu grad de dizabilitate severă, grad mediu și copii cu diverse deficiențe care necesită sprijin și suport în dezvoltarea abilităților. În total au fost supuși procedurilor de inspecție 40 copii, beneficiari ai Centrului de zi or. Criuleni și 18 specialiști angajați ai Centrului.

Principalele nereguli constatate la acordarea serviciului:

Nereguli privind respectarea cadrului de organizare și funcționare

Nereguli privind accesul beneficiarilor la nivelul superior al Centrului, ceea ce contravine cerințelor Standardului 10 din Standardele minime de calitate¹⁶.

Nereguli privind respectarea prevederile Standardului 12 din Standardele minime de calitate, care stabilește că: „*Centrul asigură copiilor condiții pentru mișcare și activități în aer liber.*” Prestatorul de servicii nu dispune de un spațiu extern, amenajat pentru plimbări, jocuri, alte activități în aer liber pentru copii.

Nereguli privind managementul administrativ.

Nereguli privind asigurarea formării continue a personalului, ceea ce contravine cerințelor Standardului 29 din Standardele minime de calitate.

Nereguli privind respectarea procedurii de admitere a beneficiarilor

¹⁶ Standardele minime de calitate pentru serviciile sociale prestate în centrele de zi pentru copii cu dizabilități, aprobat prin Hotărârea nr.824 din 04.07.2008

- 1) Nereguli privind admiterea copiilor în Centru, contrar cerințelor Standardului 6 din Standardele minime de calitate.
- 2) Nereguli privind întocmirea anchetei sociale, contrar prevederilor pct.19 din Regulament¹⁷.
- 3) Nereguli privind efectuarea evaluării inițiale a beneficiarilor, astfel au fost încălcate prevederile Standardului 5 din Standardele minime de calitate¹⁸.
- 4) Nereguli privind întocmirea fișei de evaluare individuală a beneficiarilor, au fost încălcate prevederile Standardului 5 din Standardele minime de calitate.

Nereguli la evaluarea/reevaluarea necesităților beneficiarului, întocmirea și revizuirea planului individualizat de asistență

- 1) Nereguli privind întocmirea fișei de evaluare individuală a beneficiarului, fiind încălcate cerințele Standardului 5 din Standardele minime de calitate.
- 2) Nereguli privind reevaluarea necesităților beneficiarilor și completarea fișei de evaluare contrar cerințelor Standardului 5 din Standardele minime de calitate.
- 3) Nereguli privind elaborarea programului individualizat de servicii al beneficiarilor contrar cerințelor Standardului 7 din Standardele minime de calitate.
- 4) Nereguli privind elaborarea programului individualizat de servicii al beneficiarului contrar cerințelor Standardului 7 din Standardele minime de calitate.
- 5) Nereguli privind revizuirea programului individualizat de servicii al beneficiarului fiind încălcate cerințele Standardului 7 din Standardele minime de calitate.
- 6) Nereguli privind elaborarea programului individualizat de servicii (PIS) al beneficiarului în corespundere cu cerințele standardelor minime de calitate, contrar cerințelor Standardului 7 din Standardele minime de calitate.

Nereguli constatate în procesul de perfectare a dosarelor personale ale beneficiarilor

Nereguli privind întocmirea dosarelor beneficiarilor, lipsa mai multor acte.

Nereguli constatate în procesul verificării respectării cerințelor privind suspendarea și încetarea prestării serviciului

Nereguli privind respectarea prevederilor legale și acordarea formelor de asistență corespunzătoare necesităților la momentul încetării prestării serviciilor, contrar prevederilor Standardului 8 din Standardele minime de calitate¹⁹.

¹⁷ Regulamentul de funcționare a Centrului de zi "Speranța" pentru copii cu cerințe educative speciale, aprobat prin ordinul Ministrului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale nr.45 din 13 iunie 2008

¹⁸ Standardele minime de calitate pentru serviciile sociale prestate în centrele de zi pentru copii cu dizabilități, aprobat prin Hotărârea nr.824 din 04.07.2008

¹⁹ Standardele minime de calitate pentru serviciile sociale prestate în centrele de zi pentru copii cu dizabilități, aprobat prin Hotărârea nr.824 din 04.07.2008

Nereguli constatate în procesul verificării respectării cerințelor privind angajarea și gestionarea personalului Centrului

- 1) Nereguli privind formarea continuă a personalului Centrului.
- 2) Nereguli privind angajarea personalului, plata salariului, evidența timpului de lucru și completarea eronată a tabelului de pontaj.

Tabelul nr. 17. Numărul de nereguli pe entitatea inspectată:

Nr. crt.	Neregulile constatate		Numărul total de dosare beneficiari/ personal angajat	Total cazuri nereguli
1.	Nereguli privind managementul administrativ.		18	18
2.	Nereguli privind respectarea procedurii de admitere a beneficiarilor.		32	43
3.	Nereguli la evaluarea/reevaluarea necesităților beneficiarului, întocmirea și revizuirea planului individualizat de asistență.		32	160
4.	Nereguli constatate în procesul de perfectare a dosarelor personale ale beneficiarilor.		32	7
5.	Nereguli constatate în procesul verificării respectării cerințelor privind suspendarea și încetarea prestării serviciului.		6	6
6.	Nereguli constatate în procesul verificării respectării cerințelor privind angajarea și gestionarea personalului Centrului.		18	22
7.	Nereguli privind evidența timpului de lucru, de prestare a serviciilor de către personalul serviciului.	nr. cazuri/ lucrători	18	2
		nr. total de zile lipsă	5	5
		valoarea neregulilor (lei)	443	443
8.	Numărul total de dosare/cazuri supuse verificării	Beneficiari	32	32
		Angajați	18	18

Concluzie: Controlul efectuat la Centrul de reabilitare de zi pentru copii cu dizabilități din orașul Criuleni și la Centrul de reabilitare și protecție socială a copiilor în situație de risc „Plamce” din or. Taraclia a evidențiat multiple nereguli și deficiențe care afectează calitatea și eficacitatea serviciilor oferite beneficiarilor.

a) *Probleme legate de respectarea cadrului de organizare și funcționare:*

- a. Lipsa spațiilor adecvate pentru activități în aer liber limitează posibilitățile de recreere și dezvoltare fizică a copiilor, afectând negativ bunăstarea acestora.
- b. Lipsa infrastructurii necesare pentru accesibilitate și adaptare la nevoile copiilor cu dizabilități indică o nerespectare a standardelor minime de calitate și o discriminare a acestor beneficiari.
- b) *Probleme privind respectarea procedurii de admitere a beneficiarilor:* Absența unei proceduri clare și documentate de admitere creează incertitudine și inechitate în procesul de selecție a beneficiarilor, afectând transparența și corectitudinea acestuia.
- c) *Deficiențe în evaluarea necesităților beneficiarilor:* Lipsa unei evaluări corespunzătoare a nevoilor beneficiarilor duce la furnizarea unor servicii neadaptate și inadecvate, afectând calitatea îngrijirii și reabilitării oferite.
- d) *Probleme în elaborarea planului individual de asistență:* Nerespectarea procedurii de elaborare a planurilor individuale de asistență împiedică acordarea unei îngrijiri personalizate și eficiente, neadaptată la nevoile specifice ale fiecărui copil.
- e) *Nereguli la întocmirea dosarelor beneficiarilor:* Lipsa actelor obligatorii la dosar: Documentația incompletă sau incorectă împiedică monitorizarea și evaluarea corectă a asistenței și poate duce la erori în administrarea serviciilor, afectând drepturile și siguranța beneficiarilor.
- f) *Nereguli privind angajarea și gestionarea personalului centrelor:* Deficiențele în angajarea și gestionarea personalului indică o posibilă lipsă de competențe și resurse umane adecvate, afectând direct calitatea și eficiența serviciilor oferite.

Concluzie Generală:

Centrul de reabilitare de zi pentru copii cu dizabilități din orașul Criuleni și Centrul de reabilitare și protecție socială a copiilor în situație de risc „Plamce” din or. Taraclia prezintă numeroase deficiențe în ceea ce privește organizarea, funcționarea și furnizarea serviciilor.

Recomandări:

Aceste nereguli afectează grav calitatea vieții și bunăstarea copiilor beneficiari, indicând necesitatea unor intervenții urgente și substanțiale.

Pentru a îmbunătăți situația, este esențială implementarea unor măsuri corective riguroase, cum ar fi:

- a) Dezvoltarea și implementarea unor proceduri clare și transparente de admitere și evaluare a beneficiarilor.
- b) Asigurarea infrastructurii adecvate și accesibile pentru toți beneficiarii, inclusiv pentru cei cu dizabilități.
- c) Elaborarea și respectarea planurilor individuale de asistență.
- d) Asigurarea completitudinii și corectitudinii documentației beneficiarilor.
- e) Angajarea și formarea personalului calificat și competent pentru a răspunde nevoilor specifice ale beneficiarilor.

CENTRUL DE PLASAMENT PENTRU PERSOANE ÎN VÂRSTĂ, PERSOANE ADULTE ȘI PERSOANE CU DIZABILITĂȚI DIN SATUL GRIBOVA, RAIONUL DROCHIA.

Informație de context general

Centrul de plasament pentru persoane în vârstă, persoane adulte și persoane cu dizabilități din satul Gribova, raionul Drochia (în continuare – Centrul de plasament s.Gribova), este o instituție socială de plasament de urgență, temporar sau de lungă durată, fondat de către Consiliul raional Drochia și gestionat de către Direcția asistență socială și protecție a familiei Drochia (în continuare – DASPF Drochia).

La momentul controlului în Centrul de plasament s. Gribova erau plasați 32 de beneficiari. În procesul misiunii de control au fost supuși procedurilor de inspecție 55 cazuri, inclusiv 40 beneficiari și 15 persoane din personalul angajat.

Principalele nereguli constatate la acordarea serviciului:

Nereguli privind respectarea principiilor de prestare a serviciilor

- 1) privind informarea comunității despre activitatea Centrului, contrar cerințelor Standardului 1 din Standardele minime de calitate²⁰.
- 2) privind încheierea acordurilor de colaborare, contrar cerințelor Standardului 33 din Standardele minime de calitate.

Nereguli privind respectarea cadrului de organizare și funcționare

- 1) Lipsa autorizațiilor necesare pentru funcționarea Centrului, contrar cerințelor Standardului 8 din Standardele minime de calitate. (Centrul nu este acreditat).
- 2) Baza tehnică-materială nesatisfăcătoare, contrar cerințelor Standardului 8 din Standardele minime de calitate.
- 3) privind autonomia, confortul și mobilitatea beneficiarilor în conformitate cu cerințele Standardului 9 din Standardele minime de calitate.
- 4) privind deținerea unui spațiu adecvat pentru luarea meselor, dotat cu mobilier funcțional și comod adaptat nevoilor persoanelor vârstnice, contrar prevederilor Standardului 10 din Standardele minime de calitate.
- 5) privind asigurarea beneficiarilor cu un mediu extern sigur, accesibil și adaptat necesităților individuale, contrar cerințelor Standardului 7 din Standardele minime de calitate.

²⁰ Standardele minime de calitate a serviciilor sociale prestate în cadrul Centrului de plasament pentru persoane vârstnice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.323/2013

Nereguli privind managementul administrativ

- 1) Lipsa colaborării și schimbului de experiență cu alte instituții de profil în scopul dezvoltării capacităților profesionale, contrar prevederilor pct. 54 din propriul Regulament de funcționare.
- 2) Nereguli privind acumularea mijloacelor financiare în Centru contrar prevederilor pct. 54 din propriul Regulament de funcționare.

Nereguli privind serviciile prestate către beneficiari

- 1) privind asigurarea consilierii psihologice a beneficiarilor, contrar prevederilor pct.10 din propriul Regulament de funcționare²¹ și cerințelor Standardului 18 din Standardele minime de calitate.
- 2) privind organizarea și desfășurarea activităților de agrement și ergoterapie conform intereselor beneficiarilor.
- 3) privind asigurarea beneficiarilor cu programe de recuperare/reabilitare medicală de fizioterapie și kinetoterapie, contrar prevederilor pct.10 din propriul Regulament de funcționare²² și cerințelor Standardului 20 din Standardele minime de calitate.
- 4) privind evidența administrării medicamentelor în conformitate cu normele legale în vigoare, contrar cerințelor Standardului 16 din Standardele minime de calitate.
- 5) privind respectarea cerințelor Standardului 8 din Standardele minime de calitate, Centrul nu deține un spațiu folosit ca izolator.

Nereguli constatate în procesul verificării respectării cerințelor privind suspendarea și încetarea prestării serviciului

Prestatorul a admis nereguli privind respectarea cerințelor la suspendarea sau sistarea serviciilor prestate beneficiarilor Centrului, neacordarea formelor de asistență corespunzătoare.

Nereguli constatate în procesul verificării respectării cerințelor privind angajarea și gestionarea personalului Centrului

- 1) privind formarea continuă, perfecționarea și instruirea personalului angajat, contrar cerințelor Standardului 25 din Standardele minime de calitate.
- 2) privind plata salariului, evidența timpului de lucru și completarea eronată a tabelului de pontaj.

²¹ Regulamentul de organizare și funcționare a Centrului de plasament pentru persoane în vârstă, persoane adulte și persoane cu dizabilități din s. Gribova, aprobat prin decizia Consiliului raional nr.6/29 din 10.12 2018

²² Regulamentul de organizare și funcționare a Centrului de plasament pentru persoane în vârstă, persoane adulte și persoane cu dizabilități din s. Gribova, aprobat prin decizia Consiliului raional nr.6/29 din 10.12 2018

Tabelul nr. 18. *Numărul de nereguli pe entitatea inspectată:*

Nr. crt.	Neregulile constatate		Numărul total de dosare verificate beneficiari/ personal angajat	Total cazuri de nereguli
1.	Nereguli privind respectarea procedurii de admitere a beneficiarilor.		32	9
2.	Nereguli constatate în procesul de perfectare a dosarelor personale ale beneficiarilor.		32	23
3.	Nereguli la evaluarea/reevaluarea necesităților beneficiarului, întocmirea și revizuirea planului individualizat de asistență.		32	63
4.	Nereguli constatate în procesul verificării respectării cerințelor privind suspendarea și încetarea prestării serviciului.		8	8
5.	Nereguli constatate în procesul verificării calității privind prestarea serviciilor, gradul de satisfacție a beneficiarilor.		8	8
6.	Nereguli constatate în procesul verificării respectării cerințelor privind angajarea și gestionarea personalului Centrului.		15	30
7.	Nereguli privind evidența timpului de lucru, de prestare a serviciilor de către personalul serviciului.	nr. cazuri/ lucrători	15	2
		nr. total de zile lipsă	2	2
		valoarea neregulilor (lei)	281,32	281,32
8.	Numărul total de dosare/cazuri supuse verificării	Beneficiari	32	32
		Angajați	15	15

Concluzii: Controlul efectuat a evidențiat multiple nereguli și deficiențe care afectează semnificativ calitatea serviciilor oferite și siguranța beneficiarilor.

a) *Probleme legate de cadrul de organizare și funcționare:*

- a. *Bază tehnică și materială nesatisfăcătoare:* Condițiile fizice ale centrului sunt neadecvate, cu infrastructură și echipamente insuficiente sau în stare proastă, ceea ce afectează confortul și siguranța beneficiarilor.
- b. *Lipsa autorizațiilor obligatorii:* Centrul funcționează fără autorizațiile necesare, ceea ce indică o nerespectare a reglementărilor legale și potențiale riscuri de securitate și sănătate.
- c. *Condiții necorespunzătoare pentru persoane cu dizabilități:* Lipsa accesibilității și a facilităților pentru persoane cu dizabilități și pentru cei care se deplasează greu indică o discriminare și o lipsă de atenție față de nevoile speciale ale acestor beneficiari.
- d. *Spațiu insuficient și condiții necorespunzătoare:* Beneficiarii nu beneficiază de spațiu adecvat în odăi, condiții pentru luarea mesei, locuri de odihnă și agrement, ceea ce afectează calitatea vieții acestora.

- e) *Păstrarea necorespunzătoare a alimentelor și medicamentelor*: Aceste nereguli pot pune în pericol sănătatea și siguranța beneficiarilor.
- b) *Nerespectarea criteriilor de eligibilitate*: Admiterea beneficiarilor care nu îndeplinesc criteriile de eligibilitate, cum ar fi persoanele cu boli psihice, poate crea probleme de securitate și poate afecta negativ atmosfera generală a centrului.
- c) *Probleme privind procedura de admitere a beneficiarilor*: Nerespectarea procedurii de admitere indică o gestionare defectuoasă și o posibilă inechitate în procesul de selecție a beneficiarilor.
- d) *Evaluarea inadecvată a necesităților beneficiarilor*: Lipsa unei evaluări adecvate a nevoilor beneficiarilor duce la neadaptarea serviciilor oferite la nevoile individuale, afectând calitatea îngrijirii.
- e) *Deficiențe în elaborarea planului individual de asistență*: Nerespectarea procedurilor de elaborare a planurilor individuale de asistență afectează capacitatea centrului de a oferi îngrijire personalizată și eficientă, conform standardelor minime de calitate și manamentului de caz.
- f) *Nereguli la întocmirea dosarelor beneficiarilor*: Documentația este incompletă sau incorectă iar aceasta indică că lipsa unei documentații adecvate poate afecta monitorizarea și evaluarea eficientă a îngrijirii oferite și poate duce la erori în administrarea serviciilor.
- g) *Nereguli privind angajarea și gestionarea personalului*: Problemele legate de angajarea și gestionarea personalului indică o posibilă lipsă de competențe și resurse umane adecvate, afectând direct calitatea îngrijirii oferite.

Concluzie generală :

Centrul de plasament pentru persoane vârstnice din raionul Drochia prezintă numeroase deficiențe în gestionarea și funcționarea sa, afectând grav calitatea vieții și siguranța beneficiarilor.

Recomandări:

Neregulile constatate subliniază necesitatea unor intervenții urgente pentru a corecta deficiențele și pentru a asigura respectarea standardelor minime de calitate. Este esențială implementarea unor măsuri corective riguroase și a unui plan de monitorizare continuă pentru a îmbunătăți condițiile și serviciile oferite beneficiarilor.

2.4. MISIUNI DE CONTROL INOPINAT AL SERVICIILOR SOCIALE

CENTRELE DE PLASAMENT TEMPORAR DIN SUBORDINEA MMPS

În perioada lunilor iulie- august 2023 au fost efectuate 8 misiuni de control inopinat la 8 centre de plasament temporar din subordinea MMPS/ANAS:

1. Centrul de plasament pentru persoane vârstnice și persoane cu dizabilități din municipiul Chișinău,
2. Centrul de plasament pentru persoane vârstnice și persoane cu dizabilități din com. Cocieri, r-nul Dubăsari,
3. Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) com. Cocieri, r-nul Dubăsari,
4. Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) mun. Bălți;
5. Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) com. Bădiceni, r-nul Soroca,
6. Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) com. Brânzeni, r-nul Edineț,
7. Centrul de plasament temporar pentru copii cu dizabilități, mun. Orhei,
8. Centrul de plasament temporar pentru copii cu dizabilități, mun. Hâncești.

Misiunea de control inopinat a avut drept obiectiv verificarea condițiilor de asistență și îngrijire a beneficiarilor din centrele de plasament temporar din subordinea MMPS/ANAS.

În procesul de desfășurare a controlului inopinat a serviciilor prestate în cadrul Centrelor de plasament, au fost utilizate metode și tehnici de colectare a probelor, care a constat în observarea modului de prestare a serviciilor beneficiarilor Centrului, obținerea prin intermediul întrebărilor și răspunsurilor a informațiilor necesare privind exercitarea atribuțiilor de serviciu de către angajați; efectuarea vizitelor în saloanele unde sunt cazați beneficiarii, obținerea prin intermediul întrebărilor și răspunsurilor a informațiilor necesare privind gradul de satisfacție a beneficiarilor privind calitatea serviciilor acordate.

Controlul a fost efectuat în baza unei fișe de evaluare a organizării și funcționării Centrului constituită din șase capitole, care vizează următoarele:

Calitatea îngrijirii	
<i>Evaluarea nivelului de îngrijire și suport oferit rezidenților în ceea ce privește nevoile de:</i>	<i>a) igienă personală (sunt asigurați rezidenții cu produse de igienă: săpun, șampon, pastă de dinți și perie, scutece, sunt disponibile condiții de efectuare a igienei, cât de des se efectuează igiena personală și cine îi asistă la efectuarea igienei personale /îmbăiere sau duș?)</i> <i>b) administrarea medicației (evidența și păstrarea medicamentelor, cat de des se organizează vizita și consultarea medicului de familie, se respectă administrarea tratamentului prescris de medicul de familie, dispune Centrul de resurse pentru procurarea medicamentelor ?)</i> <i>c) gestionarea condițiilor medicale specifice</i> <i>d) alimentarea (condițiile în care se prepara hrana, condițiile în care se servește hrana)</i>

	<i>gestionarea alimentării (condițiile în care se păstrează produsele alimentare, respectarea termenului de valabilitate pentru consum)</i>
Acces la servicii și activități	
<i>Evaluarea disponibilității și accesibilității pentru a satisface nevoile și interesele rezidenților:</i>	<i>a) serviciilor medicale</i> <i>b) terapeutice</i> <i>c) educaționale și recreative</i>
Relația cu personalul	
<i>Evaluarea calității relației rezidenți – personalul centrului:</i>	<i>a) comunicarea</i> <i>b) respectul</i> <i>c) răbdarea</i> <i>d) capacitatea personalului de a răspunde nevoilor individuale</i>
Condiții de locuit:	
<i>Evaluarea calității mediului de locuit:</i>	<i>a) condițiile de cazare</i> <i>b) igiena</i> <i>c) confortul</i> <i>d) securitatea spațiilor rezidențiale</i>
Respectarea drepturilor și autonomiei	
<i>Evoluarea dacă rezidenților li se respectă drepturile, inclusiv:</i>	<i>a) dreptul la intimitate</i> <i>b) confidențialitate</i> <i>c) decizii personale</i>
Participare și implicare	
<i>Evaluarea gradului în care rezidenții sunt implicați în luarea deciziilor care îi privesc:</i>	<i>a) participă la planificarea serviciilor și activităților</i> <i>b) au oportunități de a-și exprima opiniile</i>

Criteriile de evaluare cu privire la respectarea standardelor sunt reprezentante într-o scală de punctaj de la 1 la 5, care semnifică următoarele:

- 1 - Slab: Nivel scăzut de satisfacție și îndeplinire a criteriilor;
- 2 - Satisfăcător: Unele aspecte satisfăcătoare, dar sunt necesare îmbunătățiri,
- 3 - Bine: Majoritatea criteriilor sunt îndeplinite, fiind necesare puține îmbunătățiri;
- 4 - Foarte bine: Majoritatea criteriilor îndeplinite în mod satisfăcător, cu câteva aspecte excelente;
- 5 - Excelent: Toate criteriile în mod excepțional, oferind o satisfacție deplină rezidenților.

Sineza rezultatelor controlului efectuat demonstrează că nivelul și calitatea îngrijirii și asistenței beneficiarilor în centrele de plasament temporar este diferit.

Valoarea medie a rezultatelor controlului efectuat este reafectat în tabelul nr.19.

Tabelul nr .19 Valoarea medie a rezultatelor controlului efectuat

Nr.	Denumirea entității	Valoarea medie
1.	Centrul de plasament pentru persoane vârstnice și persoane cu dizabilități din com. Cocieri, r-nul Dubăsari	4,6
2.	Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) mun. Bălți	4,1
3.	Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) com. Brânzeni, r-nul Edineț	4,0
4.	Centrul de plasament temporar pentru copii cu dizabilități, mun. Hâncești	4,0
5.	Centrul de plasament temporar pentru copii cu dizabilități, mun. Orhei	3,9
6.	Centrul de plasament pentru persoane vârstnice și persoane cu dizabilități din municipiul Chișinău	3,6
7.	Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) com. Bădiceni, r-nul Soroca	2,6
8.	Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) com. Cocieri, r-nul Dubăsari	2,5

Concluzii privind evaluarea centrelor de plasament temporar:

Controlul efectuat asupra centrelor de plasament temporar, utilizând o fișă de evaluare detaliată care acoperă șase capitole esențiale, a relevat variații semnificative în calitatea îngrijirii și asistenței oferite beneficiarilor. Tabelul nr. 19 prezintă valoarea medie a rezultatelor obținute de fiecare centru, indicând diferențe considerabile în respectarea standardelor de calitate.

Rezultate și observații:

- 1) *Centrul de plasament pentru persoane vârstnice și persoane cu dizabilități din com. Cocieri, r-nul Dubăsari (4,6):*

Performanță excelentă: Centrul a obținut cel mai înalt punctaj, indicând o conformitate înaltă cu standardele de calitate și o satisfacție adecvată a rezidenților în majoritatea criteriilor evaluate.

- 2) *Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) mun. Bălți (4,1):*

Performanță foarte bună: Centrul a demonstrat o îngrijire și asistență de înaltă calitate, cu doar câteva aspecte care necesită îmbunătățiri.

- 3) *Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) com. Brânzeni, r-nul Edineț (4,0) și Centrul de plasament temporar pentru copii cu dizabilități, mun. Hâncești (4,0):*

Performanță bună: Majoritatea criteriilor sunt îndeplinite satisfăcător, iar calitatea îngrijirii este adecvată, deși există câteva aspecte care ar putea fi îmbunătățite.

- 4) *Centrul de plasament temporar pentru copii cu dizabilități, mun. Orhei (3,9):*

Performanță bună: Aproape de categoria „foarte bine”, centrul oferă o îngrijire de calitate, cu anumite aspecte care necesită atenție suplimentară.

5) *Centrul de plasament pentru persoane vârstnice și persoane cu dizabilități din municipiul Chișinău (3,6):*

Performanță satisfăcătoare: Calitatea îngrijirii este adecvată, dar există mai multe domenii în care sunt necesare îmbunătățiri semnificative pentru a atinge un nivel superior de performanță.

6) *Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) com. Bădiceni, r-nul Soroca (2,6) și Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități (adulte) com. Cocieri, r-nul Dubăsari (2,5):*

Performanță scăzută: Aceste centre au obținut punctaje sub 3, indicând numeroase deficiențe în respectarea standardelor de calitate. Nivelul de îngrijire și asistență oferit este nesatisfăcător, necesită intervenții urgente pentru a îmbunătăți situația.

Concluzie generală:

Evaluarea centrelor de plasament temporar indică variații semnificative în calitatea îngrijirii și respectarea standardelor. Centrele cu performanțe ridicate ar trebui considerate exemple de bune practici, iar cele cu performanțe scăzute necesită intervenții urgente pentru a îmbunătăți calitatea vieții și bunăstarea beneficiarilor. Monitorizarea continuă și implementarea măsurilor corective sunt esențiale pentru asigurarea unui nivel ridicat de îngrijire și asistență în toate centrele.

Recomandări pentru îmbunătățirea centrelor cu performanță scăzută:

1. *Îmbunătățirea infrastructurii și condițiilor de locuit:* Asigurarea condițiilor adecvate de igienă personală, păstrarea alimentelor și medicamentelor, precum și îmbunătățirea confortului și securității spațiilor rezidențiale.
2. *Formarea și managementul personalului:* Recrutarea personalului calificat și asigurarea formării continue pentru a răspunde nevoilor individuale ale beneficiarilor. Îmbunătățirea relației dintre personal și rezidenți, cu accent pe respect, răbdare și comunicare eficientă.
3. *Acces la servicii și activități:* Crearea și menținerea unor programe adecvate de servicii medicale, terapeutice, educaționale și recreative pentru a satisface nevoile și interesele rezidenților.
4. *Respectarea drepturilor și autonomiei beneficiarilor:* Asigurarea respectării drepturilor la intimitate, confidențialitate și luarea deciziilor personale. Implicarea activă a rezidenților în planificarea serviciilor și activităților care îi privesc.
5. *Implementarea unor proceduri clare și transparente:* Stabilirea și respectarea unor proceduri clare de admitere, evaluare a necesităților și elaborare a planurilor individuale de asistență.

III. ACREDITAREA PRESTATORILOR DE SERVICII SOCIALE

Informații generale.

Competența de acreditare a prestatorilor de servicii sociale a fost atribuită Inspectoratului Social de Stat după lichidarea Consiliului Național de Acreditare a Prestatorilor de Servicii Sociale, conform Legii Nr. 372/2022 pentru modificarea unor acte normative (publicat: 13-01-2023 în Monitorul Oficial Nr. 9 art. 33) și Hotărârii Guvernului Nr. 802/2011 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului Social de Stat, cu modificările și completările ulterioare operate prin Hotărârea Guvernului Nr. 313/2023 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului (publicat: 02-06-2023 în Monitorul oficial Nr. 182-185 art. 413).

Adițional, a fost actualizat Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului Social de Stat (în continuare Inspectoratul), care conține un capitol nou, ce reglementează cu privire la funcțiile, atribuțiile, drepturile și responsabilitățile în cadrul procesului de acreditare. Un capitol specific acreditării prestatorilor de servicii sociale reglementează cerințele de selectare a experților și constituirea grupurilor de experți, responsabili de evaluarea calității serviciilor sociale și corespunderii cu standardele de calitate a serviciilor sociale aprobate de Guvern pentru fiecare tip de servicii sociale.

Sistemul național de acreditare a prestatorilor de servicii sociale este constituit din Inspectoratul Social de Stat și grupurile de experți, conform prevederilor art. 11 din Legea nr. 129/2012 privind acreditarea prestatorilor de servicii sociale și ale Hotărârii Guvernului nr. 95/2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de acreditare a prestatorilor de servicii sociale.

Procedura de acreditare a prestatorilor de servicii sociale se desfășoară în 4 etape:

- 1) inițierea procedurii de acreditare;
- 2) autoevaluarea;
- 3) evaluarea calității serviciului social;
- 4) adoptarea deciziei asupra acreditării prestatorilor de servicii sociale.

Criteriile de acreditare a prestatorilor de servicii sociale:

- a) baza tehnico-materială;
- b) activitatea economico-financiară;
- c) calificarea personalului;
- d) conformitatea calității serviciilor sociale prestate cu standardele minime de calitate ale acestor servicii.

Calitatea serviciilor sociale prestate este asigurată în conformitate cu standardele de calitate ale fiecărui serviciu în parte.

3.1 Reglementări interne în domeniul acreditării prestatorilor de servicii sociale

Începând cu luna iunie 2023, în cadrul Inspectoratului a fost creată Secția acreditare cu 4 unități de personal/funcționari publici. Pentru lansarea activității în domeniul acreditării au fost elaborate și aprobate:

- 1) Regulamentul de organizare și funcționare al Secției acreditare;

- 2) Fișele postului și obiectivele individuale de activitate și indicatorii de performanță a funcționarilor publici din cadrul Secției;
- 3) Planul anual de activitate al Secției pentru semestrul II, 2023
- 4) Graficul de acreditare a prestatorilor de servicii sociale pe anul 2023.
- 5) Registrul de evidență a cererilor de acreditare a serviciilor sociale
- 6) Registrul de evidență a deciziilor privind acreditarea sau neacreditarea prestatorilor de servicii sociale.
- 7) Lista experților în domeniul acreditării prestatorilor de servicii sociale.

3.2 Grupurile de experți în acreditare

Menționăm că, pentru a realiza acreditarea și evaluarea prestatorilor de servicii sociale, directoarea Inspectoratului aprobă componența nominală a grupurilor de experți. În componența grupurilor de experți pot fi incluși, după caz, reprezentanți ai prestatorilor de servicii sociale publici sau privați, ai autorităților administrației publice locale, ai mediului academic, ai beneficiarilor de servicii sociale, precum și experți independenți.

Grupurile de experți sunt selectate din rândul specialiștilor cu înaltă calificare profesională în diferite domenii, în funcție de tipul serviciilor sociale care urmează a fi acreditate. Fiecare grup de experți se formează pentru perioada evaluării și acreditării prestatorilor unui tip de servicii sociale.

Experții au dreptul:

- 1) să solicite prestatorului supus acreditării documentele și informațiile necesare pentru exercitarea evaluării;
- 2) să înainteze Inspectoratului propuneri referitoare la îmbunătățirea modului de organizare și funcționare a serviciului social supus procedurii de acreditare;
- 3) să înainteze Inspectoratului propuneri de completare și modificare a criteriilor și condițiilor de evaluare a prestatorilor de servicii sociale;
- 4) să înainteze Inspectoratului propuneri de completare și modificare a standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale;
- 5) în caz de dezacord cu concluziile formulate de ceilalți experți în raportul final, să adreseze Inspectoratului un demers, în care să-și expună argumentat concluziile și propunerile proprii.

Concomitent, experții sunt obligați:

- 1) să cunoască legislația în domeniu;
- 2) să-și dezvolte încontinuu nivelul de pregătire profesională în domeniu;
- 3) să elaboreze rapoartele de evaluare în condițiile stabilite de legislație;
- 4) să prezinte în termen rapoartele finale Inspectoratului;
- 5) să păstreze confidențialitatea informației obținute în procedura de evaluare.

3.3 Certificarea prestatorilor de servicii sociale

Consiliului Național pentru Acreditarea Prestatorilor de Servicii Sociale a transmis Inspectoratului 371 de dosare și cereri pentru acreditarea prestatorilor de servicii sociale, aflate la diferite etape ale procedurii de acreditare.

În conformitatea cu Graficul de acreditare aprobat, Inspectoratul a lansat misiunea de certificare a prestatorilor de servicii sociale în luna august 2023.

Pentru asigurarea unui proces obiectiv și transparent de acreditare a prestatorilor de servicii sociale a fost constituită prin ordinul directoarei Inspectoratului Social de Stat Comisia pentru luarea Deciziilor de acreditare sau neacreditare a prestatorilor de servicii sociale. Comisia a fost constituită din 5 reprezentanți ai Inspectoratului din Direcția inspecția serviciilor sociale, Secția acreditare, Serviciul economic.

La toate ședințele Comisiei sunt invitați să participe experții în evaluarea calității serviciilor sociale, pentru prezentarea raportului de evaluare și reprezentanții prestatorului de servicii sociale evaluat.

Deciziile de acreditare sau neacreditare a prestatorilor de servicii sociale se publică pe pagina web a Inspectoratului Social de Stat (www.iss.gov.md) la rubrica „Acreditare” în **Registrul electronic** al prestatorilor de servicii sociale.

3.4 Rezultatele activității pe domeniul acreditării prestatorilor de servicii sociale

Acreditarea prestatorilor de servicii sociale este esențială în prestarea serviciilor de calitate, în conformitate cu standardele de calitate și prevederile actelor normative.

În conformitate cu art. 7 alin. (4) al Legii nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale, prestatorii de servicii sociale pot organiza și oferi servicii sociale dacă sunt acreditați în condițiile legii. Astfel, în condițiile Legii nr. 129/2012 și a Hotărârii Guvernului nr. 95/2014, Inspectoratul emite decizii de acreditare inițială, acreditare pe o perioadă de cinci ani, neacreditare sau acreditare provizorie.

Conform Graficului de acreditare aprobat pe anul 2023, Inspectoratul a planificat acreditarea a 42 de prestatori de servicii sociale cu 61 servicii sociale.

În concluzie, Inspectoratul Social de Stat a emis 31 decizii dintre care :

- a) 22 servicii sociale au fost certificate:
 - 14 servicii sociale cu acreditare inițială (validă pe perioada de 12 luni din data emiterii deciziei);
 - 8 servicii sociale cu acreditare (validă pe perioada de cinci ani din data emiterii deciziei);
- b) 5 decizii de acreditare provizorie (validă pe perioada de 12 luni din data emiterii deciziei);
- c) 4 decizii de neacreditare.

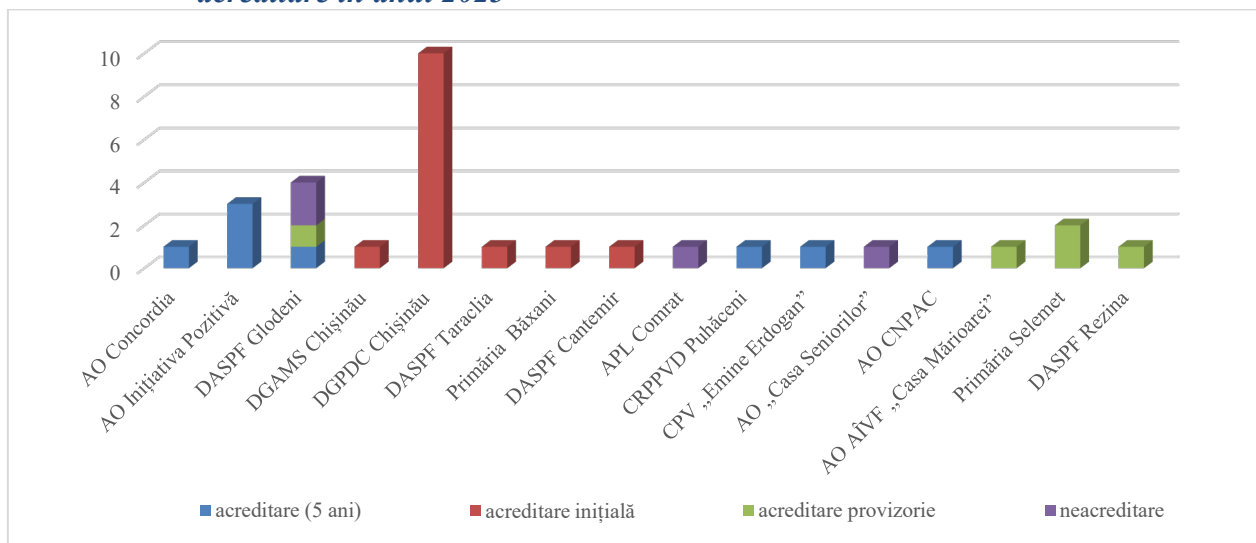
Consecutiv, alte 14 servicii sociale au fost incluse în procedura de acreditare, care urma să se finalizeze în primul trimestru al anului 2024.

Pentru evaluare a calității serviciilor sociale au fost organizate grupurile de experți și efectuate 45 de vizite de în teren.

În perioada raportată au fost organizate și desfășurate 12 ședințe ale Comisiei pentru luarea deciziilor de acreditare sau neacreditare a prestatorilor de servicii sociale, în cadrul cărora experții au prezentat rapoartele finale de evaluare a calității serviciilor sociale, supuse acreditării și comunicate constatările grupurilor de experți și recomandările de remediere a curențelor și iregularităților constatate în timpul evaluării pentru a asigura calității serviciilor sociale prestate, în conformitate cu standardele minime de calitate.

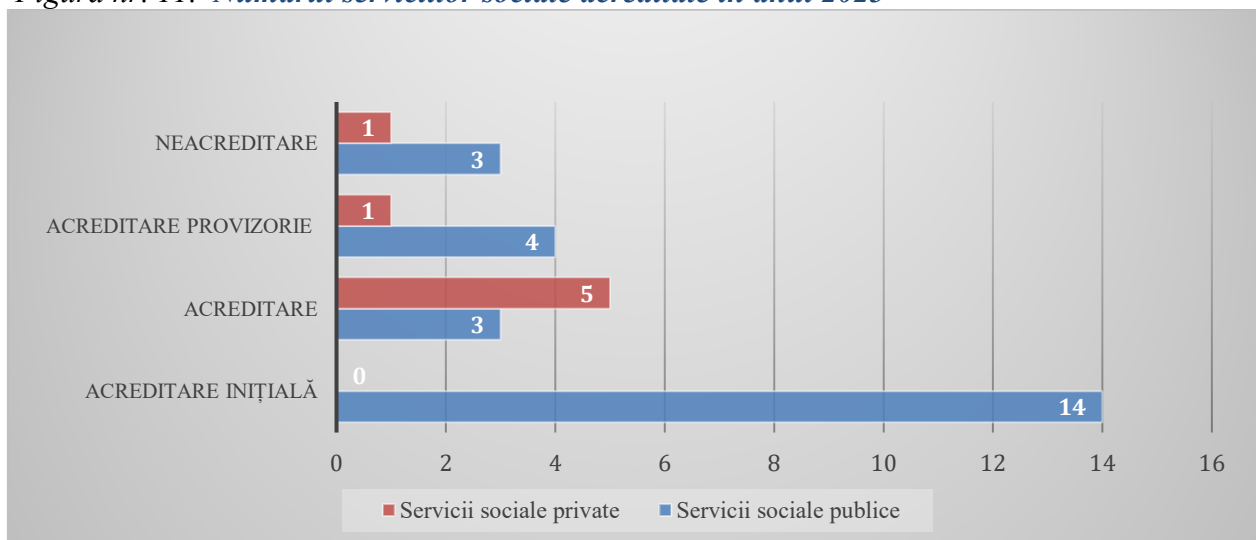
În figurile nr.10 și nr.11 sunt prezentate informațiile despre prestatorii de servicii sociale care au fost supuși procedurii de evaluare în contextul acreditării, numărul serviciilor sociale și tipul de acreditare.

Figura nr. 10. Prestatorii de servicii sociale, care au fost supuși procedurii de evaluare și acreditare în anul 2023

În perioada raportată, din cei 16 prestatori de servicii sociale care au fost supuși acreditării 11 prestatori au fost publici cu 24 de servicii sociale și 5 prestatori - privați cu 7 servicii sociale.

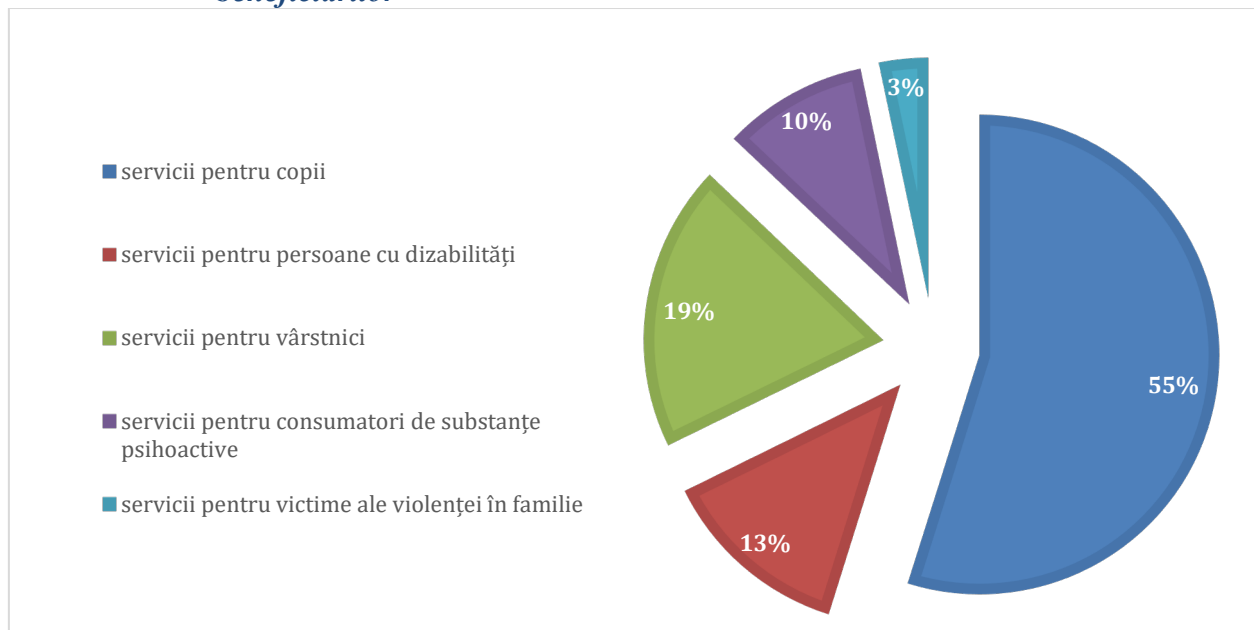
Figura nr. 11. Numărul serviciilor sociale acreditate în anul 2023

Din cele 31 de servicii evaluate:

- 17 servicii sunt destinate pentru copii,
- 4 servicii pentru persoane cu dizabilități,
- 6 servicii pentru persoane vârstnice,
- 3 servicii pentru consumatorii de substanțe psihoactive și pacienții terapiei de substituție
- 1 serviciu pentru victimele violenței în familie (fig. 12).

Figura nr. 12. Ponderea serviciilor sociale supuse acreditării în anul 2023, după categoria beneficiarilor

3.5 Activități de colaborare

În scopul asigurării unei transparențe înalte cu privire la activitatea Inspectoratului Social de Stat și accesului la informația de interes public în colaborare cu ASOCIAȚIA OBȘTEASCĂ ALIANȚA INFONET și suportul financiar al Fundației Soros-Moldova și al ONG People in Need (PIN) din Cehia au fost realizate activități de:

- 1) modernizare a paginii web a Inspectoratului Social de Stat (<https://iss.gov.md/>),
- 2) elaborare a Registrului Electronic al prestatorilor de Servicii Sociale din Republica Moldova (<https://iss.gov.md/accreditation>),
- 3) elaborare a Hărții digitale a Prestatorilor și Serviciilor Sociale din Republica Moldova (<https://iss.gov.md/branch>),
- 4) accesibilizare a paginii web a Inspectoratului Social de Stat în conformitate cu HG 728 /2023 cu privire la site-urile web oficiale ale autorităților și instituțiilor publice și cerințele minime privind profilurile de socializare ale acestora.

Concomitent, cu suportul consultativ al ONG People in Need (PIN) din Cehia a fost revizuit cadrul normativ cu privire la acreditarea prestatorilor de servicii sociale și a fost înaintat Ministerului Muncii și Protecției Sociale un proiect de propuneri de modificare a Legii nr. 129/2012 privind acreditarea prestatorilor de servicii sociale. Aspectele principale ale modificărilor vizează digitalizarea serviciului de acreditare și simplificarea procedurii de acreditare, fapt ce va ridica nivelul de accesibilitate a serviciului pentru prestatorii de servicii sociale.

Cu suportul voluntar al expertului în acreditarea prestatorilor de servicii sociale, doamna Buzovici Diana au fost elaborate Fișele de evaluare a Serviciului social „Centrul maternal”. Fișele au fost aprobate prin Ordinul directoarei Inspectoratului Social de Stat nr. 91 din 28.11.2023 și plasate pe pagina web a ISS.

CAPITOLUL IV. MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE

4.1. Managementul resurselor umane

Reorganizarea Inspectoratului Social de Stat, extinderea funcțiilor de control și aria de competență, precum și preluarea funcției de acreditare a prestatorilor de servicii sociale au impus întreprinderea unor măsuri strategice pentru asigurarea unui management eficient al resurselor umane. Aceste măsuri au devenit esențiale pentru a asigura că personalul este bine pregătit, motivat și capabil să își îndeplinească atribuțiile în mod eficient.

Au fost revizuite actele normative interne ale instituției, inclusiv Codul de conduită al angajatului Inspectoratului Social de Stat și ajustate în conformitate cu noua structură, noua misiune, funcții și atribuții. Au fost actualizate fișele posturilor pentru a reflecta noile cerințe și responsabilități.

A fost asigurată implementarea unui proces de recrutare transparent și competitiv pentru a atrage candidați calificați și potriviți pentru noile funcții. În baza Regulamentului cu privire la ocuparea funcției publice vacante prin concurs, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 201 din 11 martie 2009, în perioada anului 2023, au fost publicate șapte anunțuri de concurs pentru ocuparea funcțiilor publice vacante, trei din aceste concursuri nu au fost desfășurate din lipsa candidaților la concurs. Patru candidați au promovat concursul pentru ocuparea funcției publice, dintre care unul a fost numit funcționar public debutant. Concomitent, au fost adresate patru demersuri (solicitări) la Autoritatea Națională de Integritate cu privire la integritatea candidaților la funcția publică vacantă. De asemenea, a fost recrutat și un candidat pentru funcția vacant contractuală. Doi funcționari publici au fost angajați prin transfer de la CNAPS. Astfel, la începutul anului 2023 Inspectoratul a lansat activitatea sa cu 16 unități de personal, iar la sfârșitul anului numărul personalului angajat a constituit 20 de unități din 29 unități de personal aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 802/2011 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului Social de Stat.

4.2. Formarea și dezvoltarea profesională

Organizarea de programe de formare continuă pentru personal, cu accent pe noile atribuții și competențe necesare, încurajarea și sprijinirea dezvoltării profesionale continue prin participarea la cursuri, seminare și conferințe relevante, a fost și în anul 2023 o prioritate a Inspectoratului.

Dezvoltarea personalului din cadrul Inspectoratului Social de Stat este organizată în baza planului anual de dezvoltare profesională, prin următoarele tipuri de instruire: internă (seminare, mese rotunde, schimb de experiență în cadrul Inspectoratului Social de Stat), instruire externă în afara autorității, cursuri de instruire de scurtă durată în cadrul Institutului de Administrație Publică, conferințe, cursuri de perfecționare, seminare. În concluzie, angajații Inspectoratului au participat la 25 de instruirii, iar numărul total al orelor academice de instruire a constituit 798 ore, sau în mediu – 49 ore academice per participant.

4.3. Îmbunătățirea comunicării și relațiilor interne

În cadrul instituției au fost promovate și utilizate metode, tehnici și tactici de comunicare pentru a asigura un flux constant de informații între toate nivelurile organizației. Relațiile între angajați și conducere au fost pozitive, bazate pe respect, transparență și colaborare.

Asigurarea unui management eficient al resurselor umane în cadrul Inspectoratului Social de Stat reorganizat a fost esențială pentru îndeplinirea noilor funcții și atribuții. Implementarea măsurilor de management și a controlului intern managerial a contribuit la crearea unei echipe bine pregătite, motivate și capabile să răspundă provocărilor și să își îndeplinească responsabilitățile în mod eficient.

CAPITOLUL V. FINANȚAREA ACTIVITĂȚII INSPECTORATULUI SOCIAL

În conformitate cu Legea bugetului de stat pentru anul 2023, pentru finanțarea Inspectoratului Social de Stat (în continuare – ISS) a fost aprobată suma de 4349,7 mii lei.

Planul precizat constituie 5202,0 mii lei, majorându-se în raport cu planul aprobat inițial cu 866,4 mii lei, datorită faptului că au avut loc rectificări în bugetul instituției și s-au alocat mijloace financiare adăugător la planul total de finanțare, în legătură cu majorarea statului de personal a instituției și obligația Inspectoratului Social de Stat, în calitate de succesor de drepturi și obligații, de a achita indemnizația de eliberare pentru persoanele disponibilizate din cadrul Consiliului Național de Acreditare a Prestatorilor de Servicii Sociale și datoriile formate de instituția dată.

Pe parcursul anului 2023 a avut loc unele modificări a indicatorilor aprobați inițial. În anul 2023 au fost executate cheltuieli în sumă totală de 4424,6 mii lei, nivelul executării planului precizat pentru anul 2023 fiind de 85,06%, iar nivelul executării cheltuielilor față de perioada respectivă a anului precedent (a. 2022) a fost de 128,70%.

În scopul optimizării cheltuielilor s-au întreprins următoarele măsuri:

- 1) remunerarea muncii angajaților s-a efectuat în conformitate cu prevederile Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, Hotărârii Guvernului nr. 426/2004 cu privire la modul de calculare a salariului mediu și în limita fondului anual de salarizare conform statelor de personal aprobate;
- 2) optimizarea cheltuielilor legate de serviciile comunale. În acest context:
 - a) în scopul economisirii energiei electrice au fost înlocuite o parte din becuri vechi cu becuri economice, pe timp de zi se deconectează lumina.
 - b) pentru eficientizarea energetică ramele de ferestre vechi au fost înlocuite cu geamuri termopan.

Cheltuielile efective constituie suma de 4417,2 mii lei și reprezintă 84,9% față de planul precizat.

Dintre cheltuielile efective ale ISS realizate pe parcursul anului se enumeră:

- 1) Cheltuieli de personal – 3506,2 mii lei;
- 2) Cheltuieli privind consumarea combustibilului, utilizarea pieselor de schimb, utilizarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou, alte materiale – 216,2,2 mii lei;
- 3) Cheltuieli pentru serviciile informaționale, telecomunicații, locațiune, reparații curente, formare profesională, transport, deplasări de serviciu în interiorul țării, servicii editoriale, poștale și servicii neatribuite altor aliniate (achitarea experților) – 449,2 mii lei;
- 4) cheltuieli pentru indemnizațiile la încetarea acțiunii contractului de muncă și indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă – 169,5 mii lei;
- 5) alte cheltuieli – 76,1 mii lei.

Evidența contabilă se ține în programul ”1C”, deservită de către Instituția Publică ” Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe” și în conformitate cu Ordinele Ministerului Finanțelor nr. 216/2015 ”Cu privire la aprobarea Planului de conturi contabile în sistemul bugetar și a Normelor metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar” și nr. 60/2012 ”Cu privire la aprobarea Regulamentului privind inventarierea”.

La conturile extrabugetare nu au fost reflectate informații.

Pe parcursul anului de raportare ajutoare umanitare în posesia instituției nu au intrat.

Pe parcursul perioadei de gestiune nu s-au depistat neajunsuri, delapidări de bunuri sau surplusuri.

În procesul inventarierii, efectuate conform ordinului ISS nr. 92 din 28.11.2023, comisia de inventariere a constatat că la momentul verificării datele scriptice coincid cu datele reale, conform evidenței contabile (Ordinul și procesul-verbal cu privire la rezultatele inventarierii se anexează la raportul narativ).

Sanctiuni administrative nu au fost aplicate.

ABREVIERI:

ISS	Inspectoratul Social de Stat
IS	Inspekția Socială
MMPS	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
SOFM	Structura teritorială pentru ocuparea forței de muncă
ANAS	Agenția Națională de Asistență Socială
DASPF	Direcția asistență socială și protecție a familiei
STAS	Structura teritorială de asistență socială
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
APL	Autoritățile Publice Locale
AP	Asistență personală
ONG	Organizație neguvernamentală
HG	Hotărârea Guvernului
AS	Ajutor social
APRA	Ajutor pentru perioada rece a anului
SIAAS	Sistemul informațional automatizat „Asistență socială”